

Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tevfik Yılmaz

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Rehberlik ve
Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eylül 2019
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Canan Perkan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. Sibel Dinçyürek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Sibel Dinçyürek

2. Doç. Dr. Sertan Kağan

3. Yrd. Doç. Dr. Gözde Latifoğlu

ÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde istismar ile kendini toplama gücü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar; bununla birlikte kendini toplama gücü eğilimi; bu iki ana değişkenin yaş, cinsiyet, ilişki süresi, fakülte, sınıf düzeyleri, istismar geçmişi, medeni hali, ailelerin medeni hali, algılanan aile tutumu değişkenleri açısından incelenmesi ve söz konusu iki ana değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Bu yapılan çalışma nicel araştırma deseni olup ilişkisel tarama modeli ile betimsel bir çalışmadır. Araştırma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sağlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İletişim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemi ise 1., 2., 3., 4. Sınıf öğrencilerinden seçkisiz tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerden 264'ü kadın 236'sı erkek olmak üzere 500 öğrenciden oluşmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları romantik ilişkilerinde maruz kaldıkları istismarı saptamak amacı ile geliştirilen Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği, öğrencilerin kendini toplama gücü düzeyini belirleyen Kendini Toparlama Gücü Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen demografik özelliklerin belirlenmesi için hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde Korelasyon Analizi, Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda romantik ilişkilerde istismar ile cinsiyet, sınıf düzeyi, fakülte, algılanan aile tutumu, istismar geçmişi, ilişki süresi değişkenleri arasında farklılık bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinde ise cinsiyet ve fakülte değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin romantik ilişkide

yaşadıkları istismar puanları ile kendini toparlama gücü puanları arasında ters yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bulgular tartışılmış ve yorumlanmış, sonuçlar ışığında araştırmacılara ve uygulayıcılara öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Romantik ilişki, İstismar Kendini toparlama gücü, Üniversite öğrencisi

ABSTRACT

This study was conducted to determine the relationship between abuse and self-recovery power in romantic relationships of university students. In this study, abuse of university students' romantic relationships; however, the tendency of self-recovery; The aim of this study is to investigate the two main variables in terms of age, gender, relationship duration, faculty, class levels, abuse history, marital status, marital status of families, perceived family attitudes and to determine the relationship between these two main variables. This study is a quantitative research design and it is a descriptive study with relational survey model. The research group consisted of students studying at Eastern Mediterranean University Faculty of Education, Faculty of Health, Faculty of Law and Faculty of Communication in 2018-2019 academic year. The sample was determined by using random stratified sampling method from 1st, 2nd, 3rd, 4th grade students. These students consist of 500 students, 264 of whom are female and 236 of them are male.

The Romantic Relationship Assessment Scale, which was developed to determine the abuse experienced by university students in their romantic relationships, the Self-Recovery Power Scale, which indicates the level of self-recovery, and the Personal Information Form developed by the researcher were used. Correlation Analysis, Kruskal Wallis Test and Mann Whitney U Test were used in the analysis of the data obtained in the study. As a result of the analyzes, gender, grade level, faculty, perceived family attitude, history of abuse and relationship duration were found to be different among the variables of abuse in romantic relationships. On the other hand, gender and faculty variables were found to be different in the Self-Recovery Power Scale. It was found that there was an inversely significant relationship between the

abuse scores of the students and the self-recovery scores. The findings were discussed and interpreted and recommendations were given to researchers and practitioners in the light of the results.

Keywords: Romantic relationship, Abuse, Self-recovery, University student

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca yüzündeki gülücüğü eksik etmeyen, bilgisi ile bana ışık tutan, her konuda bana yardımcı olan her çalışmaya pozitif enerjisini katan sevgili tez danışmanım Doç. Dr. Sibel Dinçyürek'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca bana karşı sergilediği babacan tavırları ile desteğini bir an olsun esirgemeyen, zor zamanlarımda yanımda olan, örnek aldığım sevgili hocam Doç. Dr. Sertan Kağan'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca benimle sürekli gerçekçi bir iletişime giren her konuşmamızda iyi olmam için çabalayan bana kendimi iyi hissettiren sevgili hocam Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ'a teşekkürlerimi sunarım.

Her ne söylersem ne yazsam benim için yaptıklarını asla unutamam iyi günde kötü günde her zaman yanımda olan desteğini bir an olsun bile esirgemeyen birlikte her şeyin üstesinden geleceğimize inandığım hayatıma renk katan en değerlime Havva Buket Ecevit'e teşekkürlerimi sunarım iyi ki varsın.

Başarılı olmam için içten bir şekilde yardımcı olmaya çalışan bütün diğer hocalarıma teşekkür ederim.

Hakkını asla ödeyemeyeceğim ve benim için bu hayattaki en önemli varlıklar olan babam, annem ve abim sizlere bir ömür boyu minnettarım her şey için teşekkürler sizleri çok seviyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
KISALTMALAR	xv
TABLO LİSTESİ.....	xvi
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	5
1.3 Araştırmanın Önemi.....	5
1.4 Problemler	6
1.4.1 Alt Problemler.	6
1.5 Sınırlılıklar.....	8
1.6 Tanımlar	8
2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1 Romantik İlişkilerde İstismar	10
2.1.1 Romantik İlişkilerde İstismarın Tarihçesi	15
2.1.2 Romantik İlişkilerde İstismara Yönelik Tanım ve Görüşler	16
2.1.3 Romantik İlişkideki İstismarın Türleri.....	18
2.1.3.1 Duygusal İstismar	18
2.1.3.2 Fiziksel İstismar	20
2.1.3.3 Cinsel İstismar	21
2.1.4 Romantik İlişkilerde İstismarın Epidemiyolojisi.....	22
2.1.5 Romantik İlişkide İstismarı Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar	23

2.1.5.1 Feminist Kuram.....	23
2.1.5.2 Güç Kuramı.....	24
2.1.5.3 Sosyal Öğrenme Kuramı.....	25
2.1.5.4 Çatışma Kuramı.....	26
2.1.5.5 Durumsal Model.....	27
2.1.5.6 Kaynak Kuramı	27
2.1.5.7 Stres Kuramı.....	28
2.1.5.8 Psikanalitik Kuram	29
2.1.5.9 Disinhibisyon Kuramı.....	29
2.1.5.10 Kişiliği Ele Alan Yaklaşım	29
2.1.5.11 Yükleme Kuramı	30
2.1.5.12 Psikiyatrik Yaklaşım.....	30
2.1.5.13 Sosyolojik Yaklaşım.....	31
2.1.6 Romantik İlişkideki İstismarı Etkileyen Etmenler	31
2.2 Kendini Toparlama Gücü	35
2.2.1 Kendini Toparlama Gücünün Tarihçesi	38
2.2.2 Kendini Toparlama Gücü ile İlgili Tanım ve Görüşler.....	40
2.2.3 Kendini Toparlama Gücüne Dayalı Kuramlar	43
2.2.3.1 Ekolojik Yaklaşım	44
2.2.3.2 Varoluşçu Yaklaşım	45
2.2.3.3 Gelişimsel Yaklaşım.....	45
2.2.3.4 Pozitif Yaklaşım	46
2.2.3.5 Süreç yaklaşımı	46
2.2.4 Kendini Toparlama Gücünü Etkileyen Faktörler	46
2.2.4.1 Cinsiyet	47

2.2.4.2 Aile İle İlgili Risk Faktörleri.....	47
2.2.4.3 Aile İle İlgili Koruyucu Faktörler.....	48
2.2.4.4 Aile Dışındaki Koruyucu Faktörler	49
2.2.4.5 Sosyal Faktörler.....	49
2.2.4.6 Bireysel Faktörler	49
2.3 Romantik İlişkideki İstismar Ve Kendini Toparlama Gücünün İlişkisi	51
2.4 Romantik İlişkilerde İstismar İle İlgili Yapılan Araştırmalar	52
2.4.1 Türkiye’de Ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	52
2.4.2 K.K.T.C’de Yapılan Çalışmalar	55
2.5 Kendini Toparlama Gücü İle İlgili Araştırmalar	55
2.5.1 Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	55
3 YÖNTEM.....	58
3.1 Araştırmanın Modeli	58
3.2 Evren ve Örneklem	58
3.3 Veri Toplama Araçları	60
3.3.1 Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDÖ)	60
3.3.2 Kendini Toparlama Gücü Ölçeği.....	60
3.3.3 Kişisel Bilgi Formu.....	61
3.4 Veri Toplama Süreci	62
3.5 Veri Analizi	62
4 BULGULAR.....	63
4.1 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Betimleyici İstatistikler	63

4.2 Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	64
4.3 Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	66
4.4 Üniversite Öğrencilerinin İlişki Sürelerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	67
4.5 Üniversite Öğrencilerinin Fakültelerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	70
4.6 Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	73
4.7 Üniversite Öğrencilerinin İstismar Geçmişine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	75
4.8 Üniversite Öğrencilerinin Medeni Haline Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	77
4.9 Üniversite Öğrencilerinin Ailelerinin Medeni Haline Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	79

4.10 Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Aile Tutumuna Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	81
4.11 Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkiyi Saptamak Amacıyla Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Sonuçları.....	84
5 TARTIŞMA VE YORUM.....	85
5.1 Romantik İlişkide Yaşanan İstismara Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu	85
5.2 Kendini Toparlama Gücüne Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu	89
5.3 Romantik İlişkide Yaşanan İstismar ve Kendini Toparlama Gücünün İlişkisine Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	92
6 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	94
6.1 Sonuçlar.....	94
6.2 Öneriler	96
6.2.1 Araştırmacılara Öneriler.....	96
6.2.2 Uygulayıcıya Öneriler	97
KAYNAKLAR.....	109
EKLER	109
Ek 1: Kişisel Bilgi Formu	110
Ek 2: Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	114
Ek 3: Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	118
Ek 4: Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	120
Ek 5: Etik Kurul Onayı.....	122
Ek 6: Özgeçmiş.....	123

KISALTMALAR

KTGÖ	Kendini Toparlama Gücü Ölçeği
RİDÖ	Romantik İlişkileri Değerlendirme Ölçeği

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Öğrencilerin Demografik Özellikleri	59
Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Betimleyici İstatistikler	63
Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Yaş Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları.....	64
Tablo 4: Yaşa göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toparlama gücü ölçeklerinden alınan puanlara ilişkin Mann- Whitney U testi sonuçları	65
Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	66
Tablo 6: Cinsiyete göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toparlama gücü ölçeklerinden alınan puanlara ilişkin Mann- Whitney U testi sonuçları	67
Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin İlişki Süresi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	68
Tablo 8: İlişki Süresine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toparlama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Kruskal Wallis testi sonuçları	69
Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Fakülte Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	71

Tablo 10: Fakültesine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Kruskal Wallis testi sonuçları	72
Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	73
Tablo 12: Sınıf düzeyine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Kruskal Wallis testi sonuçları	74
Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin İstismar Geçmişi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	75
Tablo 14: İstismar geçmişine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları	76
Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Medeni Hal Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	77
Tablo 16: Medeni haline göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Mann-Whitney U testi sonuçları	78
Tablo 17: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Ailenin Medeni Halleri Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	79
Tablo 18: Ailelerin medeni hallerine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Kruskal Wallis testi sonuçları	80

Tablo 19: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Algıladıkları Aile Tutumu Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları	82
Tablo 20: Algıladıkları aile tutumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ve kendini toplama gücü ölçeklerinden alınan puanların ilişkisi Kruskal Wallis testi sonuçları	83

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Üniversite dönemindeki bireyler romantik ilişkiye açık olup ilişkide oldukları kişiye karşı istismar tutumları sergileyebilmektedir. Bu istismar kişinin anne babasından algıladığı tutumlardan, yaşından, cinsiyet etkisinden, bulunduğu sınıftan, ilişki uzunluğundan, bölümünden gibi etkenlerden dolayı olabileceği düşünülmektedir.

Üniversite çağındaki kişiler, çocuk ve ergenlik döneminden çıkarak her anlamda özgürlük kazanmaya başlarlar. Bu dönemde yaşanan romantik ilişkiler son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Bu dönemdeki genç bireylerin romantik anlamda yakın ilişki yaşamalarının bir gelişim ödevi olarak görüleceği düşünülmektedir. Eryılmaz ve Ercan (2011) genç yetişkinlik döneminde bireylerin iş, dünya görüşü ve aşk alanında denemeler yapması adına romantik ilişki yaşamalarının olumlu katkılarının olduğunu belirtmektedir (Akt., Tugay ve ark, 2018).

Üniversite çağındaki romantik ve yakın ilişkilerin bireyi ileride kuracağı aile sistemi hakkında fikir edinmesi yönünden geliştirdiği söylenebilir. Üniversite çağında yaşanan romantik ilişkilerde kişilerin yükümlülük olarak kendi hayatları ve gelecekleri ile ilgili kararlar vermeye başladıkları düşünülmektedir. Kişiler bu üniversite döneminde yaşamış oldukları ilişkiler ile kendi hayatlarını kurma, buldukları toplum içerisinde saygınlık kazanma, sosyal ortamlar edinerek gelişim aşamalarını sürdürmektedirler. İlgili alanyazın incelendiğinde, romantik ilişkilerin üniversite

öğrencilerinin yaşantılarının önemli bir bölümünü oluşturduğu (Demir, 2008) ve üniversite öğrencilerinin ortalama %65'inin üniversite yaşamı boyunca en az bir romantik ilişki deneyimledikleri belirtilmektedir (Collins, 2003, Akt.. Gizir, 2013).

Üniversite öğrencilerinin kurmuş oldukları ilişkilerin kendi aileleri ile kurmuş oldukları ilişkilerden farklı olduğu gözlenebilir. Üniversite öğrencilerinin ebeveynlerinin çocuklarına karşı karşılıksız sevgi gösterdikleri, maddi manevi her anlamda çocuklarının yanında olmak için çabaladıkları düşünülmekte, aynı şekilde evlatların da diğer aile üyeleri ile ilişkilerinin çıkar amacı gütmekten seyretiltiği varsayılmaktadır. Gizir (2013)'e göre üniversite ortamında kazanılan gerek arkadaşlık gerek romantik ilişkiler yukarıda değinilen boyutlar açısından aile ilişkisinden farklı olabilmektedir. Üniversite öğrencisi kendi arkadaş çevresinde sosyalleşmeyi, kendisine ait duygu düşüncelerini karşıdakine iletmeyi ayrıca başkalarına karşı saygı ve sevgi içerisinde olacak şekilde davranışlar sergilemeyi öğrenebildiği söylenebilmektedir. Doğuştan gelen ilgi ihtiyacı sürekli artarak ergenliğe kadar uzandığı düşünülmektedir.

Üniversite çağındaki bireylerin romantik ilişki kurarken beklentileri cinsellik, zevk, birbirine yardım, destekleyici olma gibi formatta olduğu söylenebilir. İkili ilişkilerde ilişkinin seyrini belirleyen büyük oranda tarafların inançları olduğu varsayılır. İşlevsel olmayan ilişki inançlarının katı, mantıksız ve mutlak abartılı özellikler taşıdıkları ve ilişkiler üzerinde derin bir etkiye sahip oldukları belirtilmektedir (Moller ve Van der Merwe, 1997; Stackert ve Bursik, 2003 Akt., Gizir, 2013).

Romantik anlamdaki yakın ilişkiler çoğu zaman kulağa pozitif deneyimler barındırıyor gibi gelse de zaman zaman negatif olgular da göze çarpmaktadır. Sağlıksız romantik ilişkiler kişilerin duygularında problemlere, kendileri ile oluşan olumsuz

duygu düşüncelere yol açtığı görülmektedir. Çiftlerin yaşadığı olumsuzlukların günümüzde değişen teknolojik ve bilimsel koşullar, dolayısı ile yaşam koşullarının kötüleşmesi ve çiftlerin birbirlerine tahammül edemeyişi birçok sorunu beraberinde getirdiği düşünülmekle birlikte istismar olgusunu da ortaya çıkarabilmektedir.

İstismar, aile içerisinde de görülebileceği gibi üniversite öğrencilerinin partnerleri arasında da göze çarpmaktadır. Tugay ve ark. (2018)'e göre yapılan çoğu çalışmada romantik anlamdaki ikili ilişkilerde erken başlayan istismar ileriki yaşamda da ortaya çıkabilmektedir.

Tugay ve ark. (2018)'e göre her iki cinsiyet de yakın ilişkilerde belirli ölçüde istismara maruz kalıp kadınlar; fiziksel ve cinsel anlamda, erkekler ise duygusal ve psikolojik istismara maruz kalır. Görülen bu istismarların çoğu gizlendiğinden dolayı kayıtlara yansımamaktadır. İleri yaşlarda ortaya çıkan istismarın temelini gençlik yıllarında atıldığı varsayılmaktadır. Tugay (2018)'e göre kişilerin problem çözme yolu olarak kullandıkları istismarı itiraf etme konusunda çekinceleri olduğu düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde bireylerin hem maruz kaldığı hem uyguladığı istismarın yıkıcı sonuçlara yol açabileceği ve bu sonuçlara yol açmasından evvel kişilerde olan kendini toplama gücünü vurgulamanın önemli olduğu varsayılabilmektedir. Her durumda istismara uğrayan birey uğradığı istismarın üstesinden gelebilmek ve istismarın olumsuz sonuçlarını en aza indirebilmek için kendisinde var olan kendini toplama gücünü kullanarak istismarın olumsuz etkilerini en aza indirgeyebileceği düşünülmektedir. Günümüzde ilişkilerin seyrini, sürecini etkileyen birçok etmen olduğu söylenebilmektedir. Tunç (2015)'e göre tahammülsüzlük, ufak sorunları büyütme, uygun problem çözme yöntemleri kullanmama, artan teknolojik gelişmeler ve bununla birlikte çiftlerin sosyal medyada attığı adımı dahi paylaşma fikri bazı

sorunları beraberinde getirdiği varsayılmaktadır. Örneğin bireylerin aşırı kıskançlıkları, tartışmaları kişileri içinden çıkılmaz durumlara sürüklediği düşünülmektedir. İstismar eden kişinin tüm bu durumlara dayanamayıp işlevsiz çözüm yollarına başvurması ve partneri ile uygunsuz iletişim yöntemi kurması kendini toplama gücünün eksikliğini gösterir. İstismar eden ve istismara uğrayan her iki bireyinde romantik ilişkilerini daha sağlıklı ve işlevsel bir hale getirmek için kendisinde kendini toplama gücüne sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

Özdaş (2017)'göre kişilerin olumsuz hayat şartlarından kurtulacaklarını ve oluşan bu zor süreçlerin üstünden geleceğine ait düşünceler kendini toplama gücü kavramında yer almaktadır. Olumsuz ve zorlu yaşam koşullarında yetişmiş olmasına rağmen ünlü ya da başarılı olmuş kişilerin yaşam öyküleri, yüksek risk altında yetişen çocukların ve yüksek risk altındaki grupların başarılı sonuçlar elde edebileceği değişkenleri belirlemeyi amaçlayan sistematik kendini toplama gücü çalışmalarında da karşılaşılan sonuçlar kendini toplama gücünün istismar gibi yıkıcı durumlar sonucunda da etkili olabileceğini göstermektedir (Masten ve Diğerleri,1990, Akt., Malak, 2011).

Üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları romantik ilişkiler kişiye zaman zaman olumsuzluklar yaşatsa da bu olumsuzlukların üstesinden gelinebilmesi kişinin kendini toplama gücüne bağlıdır. Kişi eğer her türlü olumsuzluğa rağmen bir sonraki gün hayatına olumlu anlamda devam edebiliyor ya da güçlü bir şekilde bu olumsuzluğun üstesinden gelebiliyorsa romantik ilişkilerde yaşanan her türlü olumsuzluk kişiye olumsuzluk yerine tecrübe ya da yaşanmışlık kazandırabilmektedir. Terzi (2008)'e göre romantik ilişki yaşayanlar eğer kendilerini çabucak bir şekilde normalleştiriyor ise ilişkide de en az zararlı çıkıp bir sonraki kuracakları ilişkilerine hasarsız bir şekilde devam edebileceklerdir. Bunun yanı sıra bireyin kendini

toparlaması güç bir şekilde ilerliyorsa bu o bireyin normalleşmesini geciktirecek ve bir sonraki ilişkisinde sorunlara yol açabilecektir. Eğer romantik ilişkilerde yaşanan bir istismar var ise bu noktada kendini toparlama gücünün devreye girmesi beklenir aksi durumda kişinin kaygı yaşaması kaçınılmaz olarak görülür. İstismar yaşayan birey bu durumdan en az zararla çıkabiliyor ise sürdürdüğü ya da daha sonra yaşayacağı romantik ilişkisinde daha sağlıklı adımlar atması beklenir.

Hem istismara uğrayan hem de istismar eden birey kendinde olan toparlama gücünü kullandığı takdirde romantik ilişki esnasında yaşadığı sorunları daha kolay tolere edebileceği varsayımından yola çıkarak bu gücün bireylerde bulunmasının son derece önemli olduğu ve günümüz koşullarında üstesinden gelinemez diye varsayılan, abartılan önemli değerleri yok sayarak kolayca bitirilebilen ilişkilerin önüne geçeceği düşünülmektedir. Özellikle üniversite öğrencilerine kendilerini toparlama güçlerini kullanmaları yönünde teşvik edilmeleri değersiz, günübürlük, saygıdan yoksun, sevgi yönünden eksik, verimsiz ilişkilerin önüne geçip daha sağlıklı emin adımlarla süren uzun süreli ve verimli ilişkilerin öne çıkmasını ve yetişkinlikte de kuracakları aile ile birlikte sürdürecekleri evliliklerinde sağlıklı adım atmalarını kolaylaştırması beklenir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki yaşadıkları istismar; bu bağlamda kendilerini toparlama gücü; bu iki değişkenin yaş, cinsiyet, ilişkinin süresi, sınıfı, bölümü, istismar geçmişi, medeni hali, anne babasının medeni hali, algıladığı anne baba tutumu değişkenleri açısından değerlendirilmesi ve söz konusu iki değişken arasında ki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Kendini toparlama gücünün üniversite öğrencilerinde meydana getirebileceği değişimler veya gelişimler bakımından literatürde pek üzerinde durulmayan bir konu

olduğu görülmektedir. Bu araştırma, yapılan çalışmaların oldukça kısıtlı olmasından dolayı romantik ilişkilerde oluşacak istismarı göstermesi ve kendini toparlama gücü ile ilişkilendirilmesi açısından önemlidir.

Romantik ilişkilerde yaşanan istismar internet kaynaklarında yer alan kafa karıştırıcı (sevgiline baskı yap, sürekli kontrol et, sensiz bir Şey yapmasına izin verme, telefonunu kontrol et vb.) bilgilerden dolayı niversite öğrencileri üzerinde yanlış düşünce ve davranışlara yol açtığı söylenebilmektedir. Bununla birlikte niversite ğrencisi istismar ile ilgili farkındalık kazanmakla hem kendisine hem de diğerlerine olan saygısını artırması ve kişinin kendini toparlama gücünü edinmesi veya geliştirmesi yönünden önleyici ve onarıcı bir etkiye sahip olabilecektir. Bu araştırma sonucundan elde edilecek bilgiler niversite ğrencilerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları istismar hakkında bilgi sağlayarak toplumun en önemli birimlerinden biri olan aile ve ileride kuracakları aile sistemine faydalı olacağı düşünülmektedir. Bunun dışında niversite ğrencilerinin kendini toparlama gclerinin ne düzeyde olduğunu öğrenmek onların günlük hayatta karşılaştığı problemlerle nasıl başa çıktığını göstermekle beraber ilişkilerinde de ortaya çıkan sorunların üstesinden geldiklerinin bilgisini sunacaktır. Dolayısı ile bu çalışma sonuçları niversite öğrencilerine ve gelecekte aile kuracak olan nesillere yol göstericilik ve kendini toparlama gücünün kazandırılmasının önemi ile birlikte önleyicilik sağlayacak ve kişilerin kuracakları ilişkilerinde yaşayacakları istismar etkilerini en aza indirerek bir sonraki ilişkilerine tecrübeli, deneyimli ve yaşamış olduklarından olumlu sonuçlar çıkararak sorunların üstesinden gelen bireylerin oluşmasına katkıda bulunacaktır.

1.4 Problemler

1. Üniversite ğrencilerinin romantik ilişkilerinde istismar var mıdır?
2. Üniversite ğrencilerinin kendini toparlama gücü var mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ile kendini toplama gücü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü; yaş, cinsiyet, fakülte, sınıf, ilişki süresi, istismar geçmişi, medeni hal, ailenin medeni hali, algılanan aile tutumu değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

1.4.1 Alt Problemler

- 1.1 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile yaşları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.2 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.3 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile ilişki süresi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.4 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile fakülte arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.5 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile sınıf arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.6 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile istismar geçmişi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.7 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile medeni hal arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.8 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile ailenin medeni hali arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 1.9 Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toplama gücü ile algılanan anne baba tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.5 Sınırlılıklar

1. Örneklem K.K.T.C. deki Doğu Akdeniz Üniversitesinin 2018- 2019 eğitim öğretim yılının Eğitim Fakültesi, Sağlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İletişim Fakültesinde okuyan 1., 2., 3., 4. sınıflarından olmak üzere sınırlandırılmıştır.
2. Araştırmanın değişkenleri yaş, cinsiyet ilişki süresi, fakülte, sınıfı, istismar geçmişi, öğrencinin medeni hali, anne ve babanın medeni hali, algıladığı anne baba tutumu bakımından sınırlandırılmıştır.
3. Kendini Toparlama Gücü Ölçeği ve Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ile sınırlandırılmıştır.

1.6 Tanımlar

Araştırmada kullanılmış olan ana kavramların tanımları şunlardır;

Romantik İlişkiler: Moss ve Schwebel (1993) ‘e göre romantik ilişki, karşılıklı ve olumlu bir bilişsel, duygusal, fiziksel yakınlığı ve bağlılığı içeren bir kavramdır (Akt., İslam, 2016).

Romantik İlişkilerde İstismar: Saltzman, Fanslow, McMahon ve Shelley (2002)’ye göre romantik ilişkilerde yaşanan istismar, duygusal birliktelikte eşlerin birbirilerine uyguladıkları fiziksel, cinsel ve duygusal zararlardır (Akt., Kılınçer ve Dost, 2014).

İstismar: Başka bir kişiyi kontrol etmek, sindirmek, boyun eğdirmek, küçültmek, cezalandırmak veya izole etmek için tasarlanmış, herhangi bir fiziksel olmayan davranış veya tutum olarak tanımlanan duygusal istismar başlığı altında yer bulabileceğidir (Abowitz, Knox ve Zusman, 2010; Polat, 2001; Ersanlı, Yılmaz ve Özcan, 2013).

Üniversite Öğrencisi: Öğrenim alıp kendini geliştirmek amacıyla ders alan kişi.

Kendini Toparlama Gücü: Zor koşullar altında olumlu ve beklenmedik başarılar kazanma ve sıra dışı koşul ve durumlara uyum sağlama becerisine sahip olan bireyler

için “resilient” (çabuk iyileşen, kendini çabuk toparlayan kişi) kelimesi, bir kişilik özelliği olarak da “resilience” (çabuk iyileşme gücü, kendini toparlama gücü) kelimesi kullanılmaktadır (Terzi, 2008, Akt., İslam, 2016).

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde romantik ilişkilerde istismar, romantik ilişkilerdeki istismara dair tanım ve görüşler, romantik ilişkideki istismarın tarihçesi, türleri, epidemiyolojisi, romantik ilişkideki istismarı açıklayan kuramsal yaklaşımlar ve etkileyen etmenler; kendini toparlama gücü, kendini toparlama gücüne dair tanım ve görüşler, kendini toparlama gücünün tarihçesi, kendini toparlama gücünü açıklayan kuramsal yaklaşımlar, etkileyen etmenler ve romantik ilişkideki istismar ile kendini toparlama gücü hakkında yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.1 Romantik İlişkilerde İstismar

Ergenler ilk başlarda akranlarından oluşan bir grupta karşı cins ile iletişim kurmakta görüşmelere başlamakta sonrasında ise romantik ilişkiler içinde kendini bulmaktadır. Arkadaşlık grupları, yakın ilişkiler romantik anlamda kurulacak ilişkilerin önemli bir noktasını oluşturdukları söylenilmektedir. Küçükarslan (2011) İlk romantik ilişkilerin yaklaşık olarak 14-15 yaşlarında başladığını söylemektedir. Türkoğlu (2014) romantik ilişkilerin 15 yaş gibi bir tarihte başladığını ve oluşan birlik ve beraberliğin yaklaşık olarak 4-5 ay sürdüğünü ve romantik ilişkilerin 15- 19 yaşları aralığında gençler için hayatlarının odak noktası oldukları ve olan ilişkilerine önem verdikleri söylenilmektedir.

Küçükarslan (2011) romantik ilişkilerin kişilerin en önemli psikososyal gelişim görevleri içerisinde yer aldığını ve romantik ilişkilerde sosyal statü, benlik algısı, öz saygı ve ait olma duygularının önemli oluşu ifade edilirken diğer araştırmacılar

romantik ilişkilerin depresyon, çatışmalar ve karmaşık davranışlarla romantik ilişki arasındaki bağlantısını ortaya koymaktadır. Romantik ilişkiler ergenlerde riskli davranışları oluşturabildiği gibi ergenlerde çiftlerin birbirine karşı istismar davranışı, madde kullanımı ve korunmasız cinsel ilişkilerin yaşanmasını kolaylaştırdığı ifade edilmektedir. Romantik ilişkilerde düzenli ve uyumlu ilişki oluşturamayanların az sosyal oldukları ve partnerlerine karşı istismarda buldukları gözlenebilmektedir. İlişkiler eğer karşılıklı olduğunda ilişki yaşayanlarda olumlu sosyal beceriler geliştiği ve çiftlerin birbirlerine karşı olan istismar davranışının azaldığı görülmektedir. Romantik ilişkideki çiftler sosyal desteğin temel taşı olarak bilinmekte ve romantik ilişkideki ilgi, sevgi ve saygının kişinin kendilik değerini önemli hale getirdiği düşünülmektedir. Romantik ilişkilerin niteliği ele alındığında romantik ilişkilerde bazı temel koşullar aranmakta ve bu koşullar arkadaşlık, ilgi, sevgi, yardım gibi koşullar olduğu söylenebilmektedir. Romantik ilişkilerde elde edilen en önemli kazanımların dostluk, mutlu olma, sevme ya da sevilme olduğu söylenilmekte ve olumsuzluk olarak elde edilenler ise huzursuzluk, kaygı olduğu varsayılabilmektedir. Bu kazanımlar ya da zararlar ele alındığında ilişkilerin nasıl ilerlediğini ve nasıl olduğu konusunda bilgi sahibi olunmaktadır. Sosyal çevre olarak destek alan kişiler ilişkilerinde istismar olayları yaşama olanağı düşer ve kişi karşı tarafı anlayacağı gibi kendinin de farkında olabilmektedir. Küçükarslan (2011) romantik ilişkilerin kimlik ve cinselliğin ilerlemesine, aile içinde değişimlere, kişilerin akranları ile yakınlaşmasına, akademik olarak başarısına ve gelecek ile ilgili kariyer planlamasına katkı sunacağı söylenilmektedir.

Taş (2017) romantik ilişkilerde bulunan kişiler ergenlik döneminde kimliğini bulan kişi artık kimliğini kaybetme korkusu yaşamadan yakın ilişkilerde bulunabilir, arkadaşlıklar kurabilir, dostluklar edinebilir ve korkusu olmayan kişi istismara

yönelme yerine istismar davranışında bulunmadan ilişkisini sağlıklı bir şekilde bitirebildiğini söylemiştir.

Gençler karşı cins ile kurdukları ilişkilerde arkadaşlık, dostluk temelinde diyaloglar oluşturur ve bunun ötesinde derin duygulara bağlı sohbetler yapıldığı düşünülmektedir. Kişi eğer karşı cinsten sevgi, ilgi, güven gibi duyguları aldığında özgüveni yükselir, kendisi adına farkındalık yaşar ama bunun tersi durumların istismar, depresyon, saldırgan tavırlara yol açtığı söylenilmektedir.

Taş (2017) romantik ilişkilerin başlatma, sürdürme ve sonlandırma gibi üç önemli aşaması olduğunu ve bu aşamaların ilişkileri ilerlettiğini, kendilik algısı oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Genç yetişkinlikte oluşan romantik ilişki sıcaklığın, kaynaşmanın, evlilik adına alınacak kararların neticelenmesinde önemli yer alır. Romantik ilişkiler genç yetişkinliğin en önemli noktası olduğu düşünülmektedir. Romantik ilişkiler diğer ilişkilerde olduğu gibi bağlanma, sevgi, aşk, duygusal ihtiyaçların giderilmesi, karşılıklı olarak bağımlı olma gibi ihtiyaçları giderdiği söylenilmektedir. Bu ihtiyaçların giderilmemesi ile birlikte yaşanan romantik ilişkilerde istismar davranışları görülebilmektedir. İlk cinsel davranışlar için zemin oluşturması bile romantik ilişkiler için hem olumlu ve geliştirici hem de ciddi istismar potansiyeli getirebilecek niteliktedir (Bugay ve Çok, 2013). Bireylerin kimlik keşiflerine karşın yetişkinlikte yaşamış oldukları romantik ilişki, iş hayatında ki denemeler olumsuz bir şekilde bitebilmekte bireyler olumsuz ruh haline bürünüp bu kendi yaşadıkları romantik ilişkilerinde istismara neden olabilecektir.

Küçükarslan (2011) Romantik ilişkilerin bazı temel özellikleri olup ilk özelliği karşılıklı olmasıdır karşılıklılık: açık ve gerçek olmak veya eşler tarafından ilişkinin kabul edilmesi durumu olarak ifade edilebilir. Bu kavram ilişkinin normal, uyumlu

istismar davranışının görülme olanağını azaltacak bir özellik olduğu düşünülmektedir. Küçükarslan (2011) diğer bir özellik olan bağlılık ise kişilerin romantik ilişkiyi ilerletmek adına istekli ve heyecanlı olmaları anlamına geldiği söylenebilmektedir. Bağlılık ilişkilerde tutarlı olmakla birlikte önemli kavramlar olduğu düşünülmektedir. Çiftler ilişkilerinin yürümesi adına eşlerinin olumsuz özelliklerini görmeyip sadece olumlu olan noktalarını ele alıp ilişkilerini devam ettirmektedirler.

Her toplumda ya da kültürde romantik ilişkilerin farklı ve kendi kültürüne göre oluşan davranış biçimleri yer almaktadır ve bu toplumdan topluma değişiklik gösterdiği söylenebilmektedir. Ülkemiz de romantik ilişkiler özel olarak yürütülmekte ama batı toplumlarında bu romantik ilişkilerin ülkemize göre biraz daha rahat ve özgür bir şekilde yaşandığı söylenebilmektedir. Öngün (2016) insanın hangi zaman ya da hangi coğrafyada yaşandığına bakılmaksızın romantik ilişkiler ve buna bağlı olarak aşk, insanın bütün benliğini ve duygusal, düşünsel ilerlemelerini etkiler.

Tunç (2015)'e göre romantik ilişkilerin birçok özelliğinin yanı sıra romantik ilişkiyi etkileyen iki kavram olduğunu ve bu iki kavramın birincisi sevgi ve sevgiyi de sağlıklı, sağlıksız olarak ikiye ayırmaktadır. Sağlıklı sevgide kişinin partnerine karşı bencil ya da partnerini sahiplenme adına baskıcı olmayan, partnerinden kuşku duymayan şekilde davranması beklenilmekte ve sağlıksız sevgi de ise kişi partnerine karşı bencil ve sürekli kontrol edici tutumlarda olduğu görülebilmektedir.

Öngün (2016) romantik ilişkiyi etkileyen bir diğer faktörün bağlanma davranışı olduğunu söyler ve birey çocuk yaşlarında sevilmiş, ihtiyaçları giderilmiş ise bu ileri ki romantik ilişkisinde kişiye olumlu yansıtacak eğer çocukken kişi sevilmeyip, ilgi görmemiş ise büyüdüğünde kuracağı romantik ilişkide kendisinin sevilmeyeceğini düşünüp kişiyi olumsuzluğa iteceğini vurgulamıştır.

Saraç, Hamamcı, Güçray (2015)'a göre romantik ilişkiyi karşılıklı olmakla beraber iki tarafında birbirinin gönül bağımlı kabul etmesi olarak ifade etmektedir ve bu romantik ilişkinin 5 tane özelliği olduğunu söyler. Bu beş özellik romantik ilişkide istismar olayının yaşanmaması adına kabul edilmesi ve bilinmesi gereken özelliklerdendir. Bu 5 özellikten ilkinin katılım olup katılımın ilişkide kişilerin önceden birbirlerini tanıyıp tanımadıklarına ve ilişkilerinin kaç yaşlarında başladığını ifade eder. İkinci özellik olan eş seçimini birliktelik yaşayan kişinin kimler ile birlikte romantik deneyimler yaşadığını üçüncü özellik olan ilişki içeriğini ise birliktelik yaşayan çiftlerin yaptıkları aktiviteleri ifade eder. Dördüncü özellik olan ilişki kalitesinde çiftlerin yaşamış oldukları ilişkiden deneyim kazanıp kazanmadığını son özellik olan bilişsel ve duygusal süreçte ise bir ilişkiyi diğer yaşanmış ilişki türlerinden farklı kılan duygusal davranışlar, çiftlerin beklentileri, çiftlerin algıları olarak ifade etmektedir. Aydoğdu (2010)' a göre yakınlığa karşı yalıtılmışlık olarak ifade edilen gelişim dönemi çerçevesinde yakınlık boyutuyla çiftlerin rahat, açık, net ve herhangi bir kimlik karmaşası yaşamayacakları bir ilişki oluşturabileceklerini söylemektedir. Bu üniversite döneminde yaşanacak olan romantik ilişki gençler için ileriki dönemlerinde yaşayacakları ilişkinin bir denemesi şeklinde ifade edilip ve bir sonraki yetişkinlik döneminde yaşayacakları ilişkilerinin kalite ve uyum anlamında daha iyi olacağı söylenebilmektedir.

Küçükarslan ve Gizir (2014) romantik ilişkiler hakkında sağlıklı romantik ilişki yaşayan kişilerin özgüvenli kişilikleri açısından da pozitif bir kişilik tutumu sergilediklerini vurgular. Romantik ilişkilerde yaşanan sorunlar, çatışmalar, üniversite öğrencilerinde kaygı, duygularda karmaşıklık gibi problemlere yol açabilmektedir.

2.1.1 Romantik İlişkilerde İstismarın Tarihçesi

Tugay (2018)'e göre istismar olgusu tarihsel süreç incelendiğinde kimi zaman toplumlar tarafından kabul edilir bir ilişki türü olarak ele alınmış; çoğu zaman ise toplumlar ve dinler tarafından yasak koyularak bir tabu olarak kaldığını söylenebilmektedir. Tarihsel süreçte istismar kendini ensest olarak ortaya çıkarmakta ama toplumların bu ensest ilişki türüne yaklaşımları açısından farklı görüşler benimsendiği görülmektedir. Peru'da İnkaların zamanında ensestin asiller arasında bir tabu olmadığını; Mısırlılarda ise eski zamanlarda kardeşler arası kurular yakın ilişkilerin, evliliklerin olması gerektiği papirüslerde yazılmış olan metinlerde olduğu söylenmektedir. Kılınçer (2012)'e göre bunun yanı sıra Firavunların kardeşleri ile olan ilişkilerinin sonucunda evlenmeleri onlar için bir tanrısal özelliğe tanrısal güce en yakışan evlilik olarak kabul edilmekte olduğu varsayılmaktadır. Sofoklesin Kral Oidipus trajesinde ise kendi isteği olmadan yanlışlıkla babasını öldüren babasının ölümü sonrası öz annesiyle birlikte olup evlenen Oidipus'un gerçekleri öğrendiğinde kendi gözlerini göremeyecek şekilde cezalandırıp kör etmesi ile kendine verdiği cezalandırma tarzı ile yaşanan ensest ilişki ifade edilmektedir. Eski Yunan'da ise iki kardeş tanrı Zeus ile Hera'nın cinsel birliktelikleri ve bununla birlikte yaşanan tepkilerin çok doğal oluşu ve cinsel birlikteliklerinin desteklenişi bize ensestin bir başka boyutunu anlatmaktadır. Eski dönemlerden itibaren ilişkilere karşı toplumların vermiş olduğu tepkiler farklılık gösterdiği söylenilebilmektedir. İstismar davranışı kendisini çocuk istismarı ile birlikte 1962 yılında Kempe tarafından ortaya atıldığı varsayılmaktadır. Çocukların kollarının kırılması, kafaların da oluşan yaralar kafa içi travma yaşamaları vücutlarındaki organlarının incinmesi ile birlikte istismar adını alarak her boyutu her yaş aralığı incelenilmektedir.

Literatürde ise ilk tanımlama fiziksel istismar ile başladığı ve bu tanımlamanın 1860 yıllarında Tardieu tarafından ifade edildiği söylenilmektedir. Türkiye’de ise istismar ile ilgili yapılan araştırmalar 1980’li yıllara uzanmaktadır. Bilir ve arkadaşlarının (1986) Türkiye’de sekiz ilde 4-12 yaşları arasındaki toplam 16100 çocukta fiziksel istismar sıklığını saptamak amacıyla yaptıkları araştırma, ilk çalışmalardan birisidir.

2.1.2 Romantik İlişkilerdeki İstismara Yönelik Tanım ve Görüşler

Moss ve Schwebel (1993) “e göre romantik ilişki, karşılıklı ve olumlu bir bilişsel, duygusal, fiziksel yakınlığı ve bağlılığı içeren bir kavramdır (Akt., İslam, 2016).

Furman ve ark. (1999) ise romantik ilişkiyi, birbirleriyle bağları olduğunun farkında olan iki birey arasında gönüllü olarak devam eden, sıklıkla cinsel bir bileşeni de içeren, genellikle yoğun ya da tutkulu bir çekiciliğin olduğu bir ilişki ve etkileşim örüntüsü olarak nitelendirmektedirler

İslam (2016)’ göre eşlerin birbirleri ile ilgili olan bağlarının farkında olan iki kişi arasında gönül bağına dayalı ilerleyen cinsel bir bileşeni kapsayan, sıkça ve aşık olunacak bir cazibenin olduğu bir ilişki olarak aktarmıştır.

Küçükarslan (2011)’a göre yakın ilişkiler kapsamında ele alınan romantik ilişkileri, kişiler için diğer ilişki türlerine göre farklı ve özel bir anlam taşıyıp önemli oldukları ve farklı anlamlar içerdiğini söylemiştir.

Küçükarslan (2011)’a göre romantik ilişki kadın ve erkek arasında duygusal ve cinsel anlamda birlikteliği, bağlılığı kapsayan şehvetli bir yakın olma olarak tanımlamaktadır.

Küçükarslan (2011)'a göre romantik ilişkilerin arkadaşlık kavramından farklı ve sadece bir kişi ile ilgilenmek olduğunu ve iki kişi arasında olan duygusal ve özel ilişkiler olarak tanımlamaktadır.

Merrell (2001)'e göre romantik ilişkilerde yaşanan istismar duygusal bir beraberlik yaşayan çiftlerin karşılıklı olarak birbirilerine uyguladıkları veya birinin diğerine uyguladığı psikolojik, fiziksel ve cinsel zorlama yoluyla güç ve kontrol sağlama tutum ve davranışları olarak tanımlamıştır (Akt., Kılınçer ve Dost, 2014).

Saltzman, Fanslow, McMahon ve Shelley (2002)'ye göre romantik ilişkilerde yaşanan istismar, duygusal birliktelikte eşlerin birbirilerine uyguladıkları fiziksel, cinsel ve duygusal zararlardır (Akt., Kılınçer ve Dost, 2014).

Romantik ilişkilerde yaşanan istismar en genel anlamda duygusal beraberliği olan çiftlerin birbirlerine karşı fiziksel, psikolojik ve cinsel anlamda baskı yoluyla güç ve kontrol sağlamasıdır (Dutton ve Painter 1993, akt., Tugay ve ark, 2018).

Öngün (2016)'e göre romantik ilişki de ki istismar: bireyin önceki ilişkisinde ki sevgilisi veya şu an devam eden sevgilisi üstünde güç kullanılarak kontrol altına alınan kişide zorlayıcı hareketler içeren tutumdur.

Tunç (2015)'a göre romantik ilişkide yaşanan istismar; karşı tarafı yaralamak veya karşı tarafa acı vermek doğrultusunda fiziksel güç veya sınırlamanın olması veya tehdidi olarak tanımlar.

Tunç (2015)'a göre romantik ilişkide istismar: silah ile gözdağı vermek, silah ile uyarmak, karşı tarafın boğazını sıkıp boğmaya çalışmak ya da karşı tarafın parasına el koymak, sıcak bir nesne ile yakmaya çalışmak olarak belirlemiştir.

Küçükarslan ve Gizir (2014)'e göre romantik ilişkiler ergenlik döneminde ortaya çıkıp oluştuğunu fakat bu tür romantik ilişkilerin yetişkinlikte yaşandığını, ergenlikte yaşanan romantik ilişkilerin çiftlerin eğlenmek adına ya da vakit geçirmek

adına yapmış oldukları aktiviteleri ifade edip kısa sürdüğünü yetişkinlikte ise ciddi bir şekilde yakın olma ve aralarında bir duygusal bağ oluşarak devam ettiğini aktarır.

2.1.3 Romantik İlişkideki İstismarın Türleri

2.1.3.1 Duygusal İstismar

Duygusal istismar çiftlerin zamanla ilişkilerinin zedelenmesine sebebiyet verecek bir durum olduğu düşünülebilir. Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2014) duygusal istismarın herhangi bir fiziksel şiddetin uygulanmadığı davranışları içerip kişiye bağırma, alay etme, çiftlerin ilişkiyi sonlandırırız uyarısı, herhangi bir sevgi davranışı göstermeme gibi durumları içerir. Romantik ilişkilerde yaşanan bu tip istismar durumu çift arasında çatışmaların yaşanmasına ve çiftlerin farkında olmadan birbirlerine karşı istismar davranışı gösterdiklerini belirler.

Şimşek ve Cenkseven- Önder (2011) duygusal istismarı çocuk ve gençlerin psikolojik anlamda gelişmesini engelleyen sözel ve sürekli emir itaat içeren bireylerin ihtiyaç duyduğu sevgi, ilgi, alakadan mahrum bırakılması ve kişide bozuk davranışların oluşmasını sağlayan bir istismar türü olarak tanımlar. Bu istismar türü insanın günlük hayatında karşılaştığı istismar tiplerinin en yoğun olduğu ve çevrenin, büyüklerin, sürekli kişi üzerinde yarattığı baskı ile ifade edilebildiği düşünülmektedir. Doğruer (2019) romantik ilişki de duygusal istismarı sözel saldırı, birinin değerine gösterdiği baskı, alaycı kelimeler kullanma, karşıdakini önemsizleştirme gibi sözlere maruz bırakılması olarak tanımlar. Duygusal istismar çiftler arasında birbirlerini dışlama, kıyaslama, tehdit edici sözler kullanma, sürekli baskı kurma, küçük düşürücü ifadeler şeklinde görülüp romantik ilişkilerin zayıflamasına ve zamanla ilişkinin bitmesine yol açabildiği düşünülmektedir. Nesrin Duman (2019)'a göre duygusal istismarı bir başka deyişle psikolojik istismarı herhangi bir bireyin bir başka bireyi bir davranışa zorlayıp ya da o davranışa maruz bırakarak kişinin depresyon, anksiyete,

stres problemi ve travma ile neticelenen bir istismar çeşididir. Duygusal istismar tek başına görüldüğü gibi diğer istismar türleri ile de birlikte görülebilir. Duygusal istismara birkaç örnek verecek olursak herkesin içinde zor durumda bırakılacak şekilde davranılması sözlü olarak küçük düşürülmesi, romantik ilişki sırasında partneri tarafından sevgiliye küfür edilmesi karşı tarafın düşüncelerine değer verilmemesi, önemsiz gibi davranılması sürekli kontrol edilmesi, tehdit gibi durumlar duygusal istismar örnekleri olarak varsayılmaktadır.

Nesrin Duman (2019)'a göre çiftlerin birbirlerini aldatması, bırakıp terk etmeleri, birbirleri ile konuşmamaları, birbirlerini görmezden gelmeleri, bir başkası yanlarında iken eşine değil de karşı tarafa değer verilmesi gibi sergilenen tutumlar duygusal istismardır. Bu bilgilerin yanı sıra bazı fiziksel davranış türleri duygusal istismar olarak kabul edildiği varsayılmaktadır bu davranış türleri nesnelere atılması, duvarın ya da kapının vurulması duygusal istismar olarak düşünülmektedir. Öngün (2016) duygusal istismarı çocukların, gençlerin psikolojik anlamda ilerlemesine engel olan sözel olarak istismarın olduğu ya da sıkça emirleri içine alan ve kişilerin ihtiyaç duydukları sevgi, ilgi bakımından yoksun bırakıldıkları kişinin benliğini zayıflatıcı davranışlar olarak tanımlamıştır. Bu istismar türü sadece sözel olarak uygulanmaz kişinin eşyalara vurması, karşı tarafı sınırlaması gibi durumlarda duygusal istismar içerisine girmektedir.

Arslan ve Balkıs (2016)'a göre duygusal istismar kişinin gelişimsel durumuna engel olan ya da ilerlemesini kesen kişinin duygusal ve davranışsal hareketlerde bulunmasını etkileyen ve iyilik durumunu yok eden davranışları içerir. Duygusal istismarın olduğu yerlerde yetişen bireylerin diğer bireylere göre içe yönelim ya da dışa yönelim durumlarında sıkıntılar ortaya çıktığı varsayılabilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda duygusal istismarın kişinin iyilik hali ile ilişkisi olduğu söylenilebilir

bunun yanında Arslan ve Balkıs (2016) duygusal istismara uğrama ile problemlı hareketlerde bulunmada olumlu yönde bir ilişki olduğunu söylemiştir.

Öngün ve Ünsal(2018)'e göre duygusal istismar, hasar verici dil kullanımı, baskılama, dalga geçme, özel araç gereçlere zarar vericilik, bilişim özgürlüğünü kısıtlama, sosyal aktiviteleri kısıtlama, tehditkarlık, kıskançlığa teşvik, blöf yapma ve hükmedici tavırları içerir. Romantik ilişkilerde olan duygusal istismar kendi içinde fiziksel müdahaleyi barındırmayan davranışlarla ortaya çıktığı varsayılmaktadır. Duygusal istismarda bireylerin birbirlerine karşı yüksek ses tonu ile hitap etmeleri, birbirlerinin duygularını hiçe saymaları, sevgi ya da herhangi olumlu bir duygu yansıtmama gibi durumları içerdiği düşünülmektedir. Fiziksel istismar kadar hasar verici olduğu söylenebilir.

2.1.3.2 Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar ise kişiye fiziki anlamda bir acı hissi ya da zarar verme davranışlarını barındırır. Bu tip davranışlar ilişkiler arasında çiftlerin birbirini öldürmesi, yaralaması ya da herhangi bir şekilde inciterek acı vermesi gibi bilinçli olarak kullanılan güç gösterisi olarak düşünülmektedir. Romantik ilişkilerde yaşanan istismar duyguların dışa vurumu olarak fiziksel şiddet şeklinde gençlerde görülme olasılığı yüksektir denilebilmektedir. Bu durumun göz önünde olması ile ilişkilerinde çatışma yaşayan üniversite öğrencilerinin çatışmadan kaynaklı korku, stres, sinir ifadesi olarak kendilerini istismardan korumak adına karşılık olarak şiddeti tercih ettikleri gözlenebilmektedir. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde istismara maruz kalan taraf kendisini korumak adına güç kontrolünü sağlamak için karşı tarafa istismar davranışında bulunmaktadır. Mouradian (2000) tokat atma, saçını çekme, cisim fırlatma, tırmalama, tekme atma gibi davranışların fiziksel istismar olduğunu belirtmiştir (Akt., Kılınçer ve Dost, 2014).

Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2014) fiziksel istismarın öldürmek, sakat bırakma, yaralama veya herhangi bir şekilde karşı tarafı incitme gibi bilinçli olan saldırı şeklindedir. Bu fiziksel istismara tekme ya da tokat ile vurma, herhangi bir cisim ile saldırı davranışında bulunma gibi durumlar girdiği varsayılmaktadır. Bu şiddet türü her alanda olabildiği gibi bütün dönemlerde görülebilir ve romantik ilişki içerisinde olan kişilerin birbirlerine karşı tahammülsüzlük, kıskançlık, çevre faktörü gibi nedenlerden dolayı çift arasında fiziksel istismara neden olabileceği düşünülmektedir. Öngün (2016)'e göre fiziksel istismar kendi içinde belirgin olan özelliklerinden dolayı diğer istismar türlerine göre belirlenmesi ve yasal olarak kanıtlanması güç değildir.

Yaşanılan istismar kişinin hayatında yanlış bir istismar algısının oluşumuna zemin hazırladığı söylenebilmekte ve yaşanılan istismar bitmiş olsa bile kişinin sağlığı, psikolojisi üzerinde uzun süre olumsuz etkiye sahip olabilecektir. Özellikle kadınların romantik ilişkide yaşadığı istismar türü fiziksel istismar olduğu söylenebilmektedir.

2.1.3.3 Cinsel İstismar

Cinsel istismar yakın ilişki kurulan kişi tarafından cinsel anlamda bir tacize maruz kalma, kişinin istenmeyen cinsel davranışı yapmasına odaklanma olarak düşünülmektedir. Topçu (2018)'e göre cinsel istismar, toplum tarafından kabul edilmeyen uygunsuz şehvet arzularının etkisi altında, cinsel doyum elde etme amacıyla yapılan tek taraflı, çarpık ve bencil insan eylemlerini içerir (Akt., Öngün ve Ünsal, 2018). Eşini ilişkiye girmeye zorlama, gönüllü olmadığı halde dokunma, öpme, sarılma, genital uzuvlara yönelme, göğüs ve kalçayı elleme gibi eylemleri içerdiği düşünülmektedir. Cinsel istismarın temas içermediği boyutları da vardır. Örneğin cinsel içerikli resimler gösterme vb.

Abraham (1999) cinsel istismarı flört edilen kişi tarafından cinsel tacize uğrama, istek dışı cinsel davranışlara zorlanma, cinselliğin bir tehdit aracı olması ve tecavüz gibi davranışlar olarak tanımlamaktadır (Akt., Kılınçer ve Dost, 2014).

Cinsel istismar Öngün (2016) kişinin cinsel isteğini karşılama adına tek taraflı yaptığı egoist davranışları içerir. Bu davranışlar sevgiliyi cinsel ilişkiye girme adına zorlama, öpme, dokunma, gibi davranışlarla sınır çizilebilir bunun dışında teşhircilik, dokunma gibi hareketler cinsel istismar içinde yer alabilmektedir.

Gençler cinsel istismara uğradıktan sonra riskli cinsel ilişkilerini devam ettirdikleri söylenebilmektedir. İstismar mağdurları belli bir süre sonra cinsellikten korkma, çekinme, ya da partnerlerine karşı ilgisizlik gibi belirtilerin olabileceği düşünülmektedir.

Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2014) cinsel istismarı sevgili olunan kişi tarafından cinsel taciz davranışında bulunma, karşı tarafı cinsel davranışlarda bulunmaya itme ve tecavüz gibi davranışların oluşması diye tanımlar.

2.1.4 Romantik İlişkilerde İstismarın Epidemiyolojisi

Öngün ve Ünsal (2018)'e göre istismara uğramış kişilerin yaklaşık %40'nın herhangi bir psikiyatrik sorunu olmamasına rağmen depresyon, madde bağımlılığı ve özellikle cinsel istismara maruz kalma görülmektedir.

Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2014) romantik ilişkilerde yaşanan istismarın 17 ve 29 yaş aralığının riskli olduğunu ifade edip romantik ilişkide olacak istismarın 30 yaşından itibaren azaldığını söylemiştir.

Öngün (2016) cinsel istismara uğrayan kişilerin yaklaşık olarak %15'inin haber verdiğini genel olarak cinsel istismarın gizli tutulduğunu söyler. Öngün (2016) cinsiyet dağılımına bakıldığında istismarı yaşayan kişi ile yaşı arasında bir farklılık görülebilmekte buna ergenlik çağında olan kızların sıkça fiziksel istismara uğradıkları

söylenbilir. Bu yaş aralığında görülen istismar durumları insanın diğer yaşam dönemlerine göre fazla görülmekle beraber ilerleyen yaşlarda ise istismar en aza indiği varsayılmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde psikolojik saldırganlığın yaklaşık olarak %80'i fiziksel saldırganlığın %20-30 ve cinsel saldırganlığın %10-15 olduğu tahmin edilmektedir (Öngün ve Ünsal, 2018).

Öngün (2016) kadın cinayetlerinin yaklaşık olarak %40'ı romantik ilişki yaşadıkları sevgilileri tarafından oluşmuştur.

Tunç (2015) romantik ilişki de yaşanan istismarın en çok karşılıklı olarak yapıldığını söylemekte ve ilişkide olan istismarın karşılıklı olarak yapılması yaklaşık olarak %70'lere kadar çıkmaktadır.

2.1.5 Romantik İlişkide İstismarı Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar

2.1.5.1 Feminist Kuram

Kılınçer (2012)'ye göre feminist kura kadını erkeğin karşısında ekonomik anlamda, eğitim anlamında ve farklı alanlarda kadını zayıflatan cinsiyet olarak ayırtıran olaylar üzerine vurgu yapar.

Feminist kuram, romantik ilişkilerde istismarın iki ana sebebi olduğunu söyler ve bunların toplumun ataerkil olması ve erkeklerin bu algıyı devam ettirmek istemeleri olarak sınıflandırır (Kılınçer, 2012).

Kılınçer (2012) romantik ilişkide ki istismarın feminist kurama göre açıkladığında sadece ataerkil olmakla değil, kişinin kaygı düzeyi, madde kullanımı gibi sebeplerden dolayı oluştuğunu dile getirmiştir.

Bu kuram kadına karşı yapılan her türlü istismarın toplum olarak kabul edilmesini ve erkeklerin cezasız kalmaması gerektiğini vurgular. Bu kuramı destekleyenler romantik ilişkilerde erkeğin kullandığı güç ile karşı cins üzerinde

kurduğu baskıyı inceler. Feminist kuram romantik ilişkiindeki istismarın önlenmesi için kişilerde oluşan yanlış tutumların ve algıların farklılaşması gerektiği izah eder.

Kılınçer (2012)'e göre romantik ilişkilerde yaşanan şiddetin ana temel noktalarından birisinin erkeklerin ve kadınların ayrıştırılmış olmasıdır. Bununla birlikte cinsiyet rollerinin kadının istismar edilmesine sebebiyet verdiği söylenebilmektedir.

2.1.5.2 Güç Kuramı

Romantik ilişkide ki istismarı açıklayan bir başka kuram ise güç kuramı olup bu kuram aile içinde ki kişilerde güç uyumsuzluğu üzerine vurgu yapar. Kılınçer (2012) güç kuramında temel olan düşünce, aile, kaygı ve sorunların oluştuğu ortam ve bu ortamın sosyo- kültürel kavramlarla bağlantısı olduğunu ve en önemli noktalardan birinin eşler arasında bir eşin diğere göre daha alt statüde olması ya da eşin işsiz oluşu gelir seviyesi düşük olan ailelerin yüksek bir şekilde kaygı yaşadıklarını ifade eder.

Kılınçer (2012) ekonomik anlamda sıkıntı çeken ailelerin kaygı düzeyleri yüksek olacağından bu tür ailelerde şiddet, istismar görülme olasılığının arttığını söyler. Bununla birlikte Kılınçer (2012) istismarın aile yapısından da oluştuğunu ve aile içerisinde yaşanan kavgalar, şiddet, sosyal olarak kabul edilmemeleri ve cinsiyet ayrımcılığı romantik ilişki yaşayan bireylerde ve eşler arasında istismara sebebiyet verdiğini söyler.

Güç kuramını destekleyenler ailede ya da eşler arasında güç dengesizlikleri olduğunda aralarındaki etkileşimin zayıflayacağını ve romantik ilişkiindeki istismar riski yükseleceğinden, eşler arasında kadının işi ve ekonomik anlamda getirisinin yüksek olması eşler arasında erkeğin şiddet kullanma olasılığının artacağını söyler (Kılınçer, 2012).

2.1.5.3 Sosyal Öğrenme Kuramı

Albert Bandura çevrenin bireyin yapacağı davranışları etkilediğini ve bireyinde çevreyi etkilediğini ve bununla birlikte çocukların farklı davranışlar kazanmaları, sorunları çözmeleri, ya da üstesinden gelmeleri uygun ve olumlu davranışlar yapan rol alacakları modellerle karşılaşmalarına bağlı olduğuna vurgu yaptığı görülmektedir (Kılınçer, 2012). Olumlu yapılan davranışların olumlu modeller aracılığı ile kazanıldığını, olumsuz yapılan davranışların olumsuz modeller aracılığı ile öğrenildiği düşünülmektedir. İstismarın çocuklukta model alınarak kazanıldığı varsayılmaktadır. Eş istismarını yapan kişiler ya da eş istismarına uğrayan kişiler önceki dönemlerde ya da çocuklukta istismarı yaşamışlardır ya da örneğine şahit olmuşlardır denilebilir. Kılınçer (2012) eşler arasında yaşanan istismar olayları, eşlerin çocukluk döneminde ailelerin veya yakın akrabalarının ilişkilerini incelediklerinden oluştuğunu söyler ve model alma, ödül verme gibi hareketler istismar davranışının bilinmesi konusunda ve anlaşılması bakımından önemli olduğuna vurgu yapmıştır. Aile ortamları çocukların sosyalleşme anlamında çocuklara kazandırdıkları bakımından kalıcı etkilere sahiptir denilebilir. Çocuklar, istismar yaşatan anne ve babalarının yaptıkları kötü davranışları ileriki ilişkilerinde anne ve babalarını model aldıklarından kullanabilecekleri düşünülmektedir.

Kılınçer (2012) öğrenilmiş istismar durumlarının ileriki dönemlerde yaşanacak zor durumlarda, sıkıntılarda istismarın üstesinden gelme, baş etme yolu olarak ileri sürmüştür. Romantik ilişkilerde şiddet olaylarının kişi için daha olumlu olacağını düşünen erkekler, ileriki dönemde de şiddete başvuracakları düşünülmektedir. Model alınan kişinin eşine karşı herhangi bir istismar türünden birine şahit olma, kişinin eşine karşı uyguladığı olumsuz bir davranışın ya da istismar türlerinden birinin aile

tarafından onaylaması ya da kabul görmesi istismar olayının eşler arasında çoğalmasına sebebiyet vereceği varsayılmaktadır.

2.1.5.4 Çatışma Kuramı

Çatışmanın insan hayatında sürekli var olduğunu ve ilişkilerde sık rastlanan durumlardan bir tanesi olduğu ve bu çatışmalar devletler, aileler ve toplumda ki diğer bütün insanların sosyal yapılarını bozabileceği düşünülmektedir. Kılınçer (2012) yaşanan herhangi bir çatışmayı bastırmak, değişen günümüz dünyasında şartlara uyum sağlama konusunda eksikliği gösterir. Romantik ilişkilerde yaşanan çatışmalar bastırılırsa çiftlerin ilişkilerinde sıkıntılar olabilmekte ve bununla birlikte kişi bu çatışmaların sonunda olumsuz sonuç ile karşılaştığında nefret hissi büyüyebilmektedir. Yapılan araştırmalarda romantik ilişkilerde çatışmaların olması devam eden ilişki için her zaman olumsuz bir tutum oluşturmadığı söylenebilmektedir. Bu çatışmaların olması çiftlere duygularını anlatma ve her ne sıkıntı varsa bu sıkıntıya çözüm ürettiği varsayılmaktadır.

Kılınçer (2012)'ye göre çatışmaların uyumlu bir şekilde olması ilişkisel anlamda bağları güçlendirir ve ilişkisel bağlılığın yüksek olmasını sağlar. Birçok birey romantik ilişkide çatışmalardan çekindiği için kaçır ve bu kaçış birçok aile danışmanı tarafından önerilir.

Kılınçer (2012)'ye göre dernekler, akademik anlamdaki birimler ve özel oluşturulan grupların aksine aile ortamı çatışmaların en çok yaşandığı ve çatışmaların ortaya çıkmasına, büyümesine zemin hazırlayan yerlerdir. Romantik ilişkilerde en çok problemlerin görüldüğü ve kavgaların olduğu konular iletişim, ekonomik konular, çocuklar, evde yapılan işler, eşinin ailesine dair konular olduğu söylenebilmektedir.

2.1.5.5 Durumsal Model

Temel olarak sosyal öğrenme ve çatışma kuramına bağlı ve onların özelliklerini taşıyan bu kuram, romantik ilişki istismarını plan ve durumsallık olarak iki temel başlıkta açıklar ve arka plan unsurları da hangi bireyin sınırlı olacağını tespit etmek adına tarihsel, toplumsal ve kişilik özellikleridir (Kılınçer,2012). Kılınçer (2012)'ye göre arka plan kavramı istismara tanıklık etmek ya da istismara maruz kalma durumlarını, sınırlı kişilik yapılarını, aile içi kavgaları ve çözüm aracı olarak ta şiddetin sosyal kabulü gibi durumları içerisinde barındırır. Bu terimlerin romantik ilişki sürecinde duruma göre istismarın hangi düzeyde oluşunu belirleyeceği düşünülür.

Kılınçer (2012)'ye göre istismarın ortaya çıkmasına etki eden durumsal unsurlar bireyler arası çatışma, kişilerin madde kullanımı, ilişkilerinden aldıkları zevk, şiddet sonucundan beklentiler gibi istismar olayların başlaması ile ilgili hususlardır. İstismarın başlaması ile çatışmaların yükselmesi, aşırı alkol kullanımı, yüksek kaygı, eşlerin şiddet davranışları ve bu davranış sonucu beklenen pozitif neticeler arka plan unsurları ile birleştiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar olayını fazlalaştırdığı düşünülmektedir.

2.1.5.6 Kaynak Kuramı

Kılınçer (2012)'ye göre romantik ilişki içerisinde çiftlerin karar verme güçleri büyük ihtimalle çiftlerden birinin o ilişkiye getirmiş olduğu kaynakların değerliliğine bağlıdır. Bu kaynaklar eşlerin statüsü, sosyal anlamda olan çevreleri, ekonomik anlamdaki gelirleridir diye söylenilebilir. Romantik ilişki yaşayan bireylerin aşırıya kaçmadan kişisel olarak ve ekonomik olarak kaynakları kontrol etmesi ilişkilerde şiddet ve güç kullanımının görülebileceğini düşündürmektedir. Romantik ilişkilerde yaşanan çatışmalar ve sorunların üstesinden gelmek için güç unsuru ve bununla birlikte şiddetin kullanılabilirdiği söylenebilmektedir.

Kılınçer (2012) ilişki yaşayan çiftlerin statüsü, ekonomik gelir gibi çok fazla ve farklı kaynaklara sahiplerse romantik ilişkilerinde çok az bir şekilde istismar davranışı gösterdiklerini bunun yanı sıra eğer ilişkilerde işsizlik varsa ve gelir az ise istismar davranışında bulunabileceği görüşündedir. Romantik ilişkilerde çiftlerin kaynakları, ilişkinin ilerlemesi ve istismara sebebiyet verecek davranışların olmaması adına önemli olduğu varsayılmakta ve örneğin eş eğer kaynağı fazla ise eşini kontrol edebilmesi adına bir sürü yol bulabileceğinden, kaynağı az olan eş ise kontrol etme adına eksiklik hissedeceğinden şiddete başvurması olağandır. Romantik ilişki yaşayan eşlerin ayrılma sebeplerinden birisi de eşlerin birbirine karşı kaynaklarının olmaması, ihtiyaçların karşılanmamasıdır.

2.1.5.7 Stres Kuramı

Kılınçer (2012)'ye göre ilişki yaşayan bireylerin beklentileri kendi potansiyellerini aşıyor ise bu çift arasında stres yaratan bir faktör olarak görülür. İlişki yaşayan çiftler arasında stres kaynakları, genel olarak evlenme, çocuğun olması, iş bulma gibi olumlu olabileceği gibi olumsuzlarında olduğu düşünülür. Çevre çiftlerden sürekli olarak bir beklenti talep ediyorsa bu talebin çiftler arasında istismar davranışının görülmesine sebebiyet vereceği düşünülmektedir. Romantik ilişki de yaşanan ekonomik sıkıntı, sosyal olarak yaşanan baskı eşler arasında stresi artırdığı ve istismar ile doğrudan ilişkili olduğu varsayılmaktadır. Özellikle çiftler arasında yaşanan alkol kullanımı, madde bağımlılığı gibi olumsuz davranışların eşler arasında stres düzeyini artırıp istismar başlangıcı olabileceği gibi yaşanan istismarı arttıracığı düşünülmektedir.

Kılınçer (2012) aile içerisinde olan stres aile yapısının farklılaşması ile ilgilidir. Bu olan farklılaşmaların; bireylerin evlenmesi, çocuklarının olması, birbirlerinden ayrılmaları, emekli olmaları ve çiftlerin ölmesi gibi olayları içine aldığı

varsayılmaktadır. Stres sadece olumsuz durumlarda değil de günlük hayatta oluşan koşullar ile de değişebilmektedir. Örnek olarak sosyal kurallar, hayal kırıklıkları da stres yaratıp ilişkide istismarı ortaya çıkarabilir.

2.1.5.8 Psikanalitik Kuram

Bu kuram sadece erkeklerin yapmış olduğu şiddeti ele almış ve kadına karşı yapılan şiddeti, istismar davranışında bulunan erkeğin, kimliğini kabul görmesinin bir parçası olarak görmüştür (Kılınçer2012). Bu kuram istismar davranışında bulunan erkeğin kadından haz almadığını, sevmediğini ve kendi kadını yönlerini kontrol altında tuttuğunu ve ilişkinin böyle devam ettiğini vurgular.

2.1.5.9 Disinhibisyon Kuramı

Bu kuramın alkolün kişilerin yapmış olduğu ya da yapacağı davranışları üzerinde durduğu söylenebilmektedir. Kılınçer (2012)'ye göre alkol kişinin sinir sistemini direk olarak etkiler ve bu etki kişiyi tutan kontrol mekanizmalarını ortadan kaldırıp kişiyi şiddet içeren istismara yönlendirebilmektedir. Alkolün tüketimi kişiler üzerinde olumsuz etkiler yaratacağından kişilerin dürtüleri, istismar davranışı göstermelerine sebep olacağı düşünülmektedir. Alkol bireyin sinir sistemine etki edeceğinden süpergonun özelliklerini yitirmesine ve bununla birlikte sinirin, saldırganlığın oluşmasına neden olarak şiddete dayalı istismar eğilimi görüleceği varsayılmaktadır. Bu kuram en genel ifade ile alkol kullanımı ile süpergonun özelliklerini kaybetmesi ile romantik ilişkilerde kontrol altında tutulan duyguların patlaması ile saldırganlık davranışının ortaya çıkmasını ifade eder.

2.1.5.10 Kişiliği Ele Alan Yaklaşım

Kılınçarslan (2012)'ye göre bu kuramı savunanlar istismar davranışının kişilik özellikleri ile bir bağlantısı olduğu düşüncesindedirler. Bu kuramda kişilerin kalıtsal

olarak getirdikleri kişilik özellikleri ve sosyal çevre ile etkileşim neticesinde kişilerde şiddet davranışı görülebileceği vurgulanır.

Kılınçarslan (2012)'ye göre üç tip kişilik özelliği eşler arasında istismara neden olur. Bu tiplerden ilki düşünmeden davranışta bulunan, sosyal kuralları kabul etmede ve uygulamada sıkıntı çekenlerdir. İkincisi ise stresli bireyler ve stresi şiddet gibi öğrenmiş nevrotik kişilerdir. Son olan kişilik tipi ise bir başka kişiye karşı empati özelliği göstermeyen, suçlu olma gibi duyguları az olan ve olumsuz davranışlar sergileyendir.

2.1.5.11 Yükleme Kuramı

Kılınçarslan (2012) bu kuramı destekleyenlerin istismar davranışını anlayabilmeleri için istismara uğrayan kişinin davranışlarının iyice incelenmesi ve yordanması gerektiğini ifade etmiştir. Bu kuramda genel olarak romantik ilişkide istismarı anlayabilmek için istismara uğrayan kişinin istismara uğramadan önce yapmış olduğu davranışlarının neler olduğu konusunda önceki davranışlarının bilinmesi gerektiği vurgulanmıştır. İstismara maruz kalan kişinin yaptığı davranışlar, sergilediği tavırlar ve tutumlar kişileri istismar davranışına ittiği söylenilmektedir. Bu kuramda istismar eden kişi değil de istismara uğrayan kişinin istismar olayında baş sorumlu olarak görülebildiği düşünülmektedir. Bu kurama göre istismar olayında istismara maruz kalan kişi baş sorumlu olduğundan önceki ilişkilerinde istismar davranışı yaşanıp yaşanmadığı ve istismar sürecinin açıklanması önemlidir. İstismar uygulayan kişi önceki ilişkilerinde istismar davranışında bulunmamışsa, istismara maruz kalan kişi sürecin sorumlusu olarak görülmektedir.

2.1.5.12 Psikiyatrik Yaklaşım

Bu yaklaşım istismar zanlılarında yüksek kaygı, kişilik bozuklukları ve depresyon belirtilerinin görüldüğünü vurgulamaktadır (Kaya, 2015). İstismara maruz

bırakanların şiddete meyilli, kin ve nefrete bağlı, zeka sorunları yaşayan, depresif özelliklere sahip oldukları söylenilmektedir.

2.1.5.13 Sosyolojik Yaklaşım

Kaya (2015)'e göre bu kuram anne ve babaların sorunlarından çok, kişilerin aile ve toplum ile olan ilişkisine ve bu ilişkinin yarattığı etkileşime vurgu yapmıştır. Diğer bir yandan ekonomik durumlar, ailenin fertlerinin iş hayatı ve problemler istismar ile bağlantılı görülmüştür.

2.1.6 Romantik İlişkideki İstismarı Etkileyen Etmenler

Romantik ilişkilerde istismarın risk faktörleri arasında kıskançlık, ilişkide baskın olmaya çalışmak, cinsellik konusunda fikir birliğinin olmaması, partnerini kontrol etmeye çalışmak, öfkenin kontrol edilememesi, hayal kırıklığı ve incinme duyguları ile başa çıkamamak yer almaktadır (Wolfe, Scott ve Crooks, 2005, Akt., Tagay ve ark., 2018). Erkeklerin ataerkil toplumda yetişmiş olmasından kaynaklı toplumsal cinsiyet rollerinin istismar tutumunu etkilediği düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde istismarın risk faktörlerine değindiğimizde yoksulluk kavramı, romantik ilişkide çift arasında kaygı durumu yaratacağından olumsuzluk taşıyan bir faktör olduğu düşünülebilmektedir. Toplumun vermiş olduğu değer azlığı, yüksek beklenti karşısında bir şey verilememesi, sosyal olarak toplumun desteğinin azlığı gibi durumlar sosyal risk faktörünü oluşturduğundan istismara yol açabilecektir. Bireylerin madde kullanması, alkol tüketmesi, öfkeli durumları romantik ilişki yaşayan kişiler için risk faktörlerindedir. Öngün (2016)'ya göre fiziksel olarak karşı tarafa verilen zarar sonrası tutuklanma, kişinin eğitim seviyesinin düşük olması risk faktörleri arasındadır.

Öngün ve Ünsal (2018) kişilerin aile içinde şiddete maruz kalmaları ile birlikte bu kişilerin sıkça istismar davranışı göstermeleri ve istismarı olağan kabul ettiklerini

belirtmişlerdir. Yaşanacak her istismar bir sonra ki olabilecek istismarda kişide yanlış bir algının oluşmasına yol açacaktır. Kişinin herhangi bir madde kullanması, alkol tüketmesi, öfkesini kontrol edemeyişi ve çocukken yaşadığı istismar risk faktörleri içerisinde yer almaktadır. Ayrıca cinsel istismarda en dikkat çekici risk faktörü ise ailesel etmenler olduğu düşünülebilir, bununla birlikte anne ve babanın varlığı, boşanmış anne baba, anne ve baba arasındaki iletişim bozukluğunun cinsel istismara temel hazırladığı düşünülmektedir. Bu risk faktörlerin yanı sıra kişilerin yaşı, medeni durumları istismar sonrası ruhsal anlamda bozukluğun artmasına sebep olacağı düşünülmektedir. Madde kullanmak, özellikle alkol kullanmak, sürekli öfke, duyguları düzenlemede güçlük ve düşük öfke yönetimi, borderline kişilik özelliği, çocukluk çağı istismarı ve şiddete karşı kabul tutumlarına sahip olma istismar için risk faktörleri arasındadır (Öngün ve Ünsal, 2018).

Kılınçer (2014)'e göre romantik ilişkideki bireylerin birbirlerini takıntılı bir şekilde sevmeleri ve bu tip sevenlerin istismar mağduru olma ihtimalini yüksek görmüşlerdir. Kaya (2015)'e göre erkeklerin partnerleri ile yaşadıkları sorunda şiddet ve istismarı içinde barındıran hareketler gösterdiklerini ve partnerlerine karşı konuşmama ya da eşyalara zarar verme gibi davranışlar gösterdiklerini belirlemiştir. Romantik ilişkilerde olan kuvvet sahibi olmak ve kontrol edicilik ilişkinin niteliğini, iletişim yolunu, süresini, seyrini ve görülen istismarı etkilediği söylenebilir. Takıntılı olarak bağlanılan ve sevilen birinin istismara uğrama olasılığı yüksek kabul edilir.

Toplumsal cinsiyet hakkındaki kalıp yargılara göre erkek baskın, bağımsız, dış dünya ile ilişkide bulunan, para kazanan, kuvvetli ve yetkin iken; kadın bağımlı, uyumlu, evde ev işleri ve çocukları ile ilgilenendir (Geis, 1993; Eagly ve Steffen, 1984, Akt., Sakallı ve Curun, 2001). Erkeklerin ilişkide baskı kurması, saçının rengine,

kıyafetlerine karışması, kontrolcü tavırlarla yaklaşması kadınların ise erkeğin dediğini yapan nitelikte olması beklenebilir.

Sakallı ve Curun (2001) cinsiyet üzerine oluşturulan bazı kalıp yargılar olduğunu erkeklerin ve kızların bu kalıp yargılara göre davrandıklarını ifade etmiştir. Cinsiyete bağlı oluşan davranışlar küçük yaşlardan itibaren başlayıp ileriki yaşlarda sıkça görülmektedir. Sakallı ve Curun (2001) sürekli baskı ve kontrol edilme davranışı ile büyüyen kızların, erkeklerden başarı anlamında daha az ve toplumun oluşturduğu baskı ve kontrol etme durumuna bağlı olduklarını ifade eder. Günlük hayatta erkeklerin ve kızların toplumun baskısına boyun eğen bir şekilde davranması iş hayatlarını etkilemekte erkekler mevki anlamında yüksek, kızlar ise daha aşağı olan mevki, pozisyonda yer almaktadırlar. Cinsiyet algısı romantik ilişkileri etkilemekle birlikte erkek birey romantik ilişkiler de baskın, kontrol etme davranışı, cinsiyetçi tutum ile hareket edip kız arkadaşının saç uzunluğundan, saç rengine, hangi tip kıyafetler giyinmesine, dışarı hangi saatte, kim veya kimler ile nereye gittiğine kadar sorgular. Kızlar içinde hemen hemen erkek arkadaşına karşı aynı davranışların sergilendiğini ama baskı, kontrol etme gibi tutumların erkeklerin yapmış olduklarına oranla biraz daha hafif olduğunu hem cinslerinden kıskanma gibi genel olan bir durumun varlığından söz edilebilir. Cinsiyete dayalı bu davranışlar romantik ilişkileri etkilemekle birlikte bu tutumlardan dolayı yaşanan problemler, çatışmalar istismarı beraberinde getirdiğini söylenebilir.

Küçükarslan (2011)'e göre erkekler romantik ilişkilerde kendilerine güveni olan, karşı cinse baskı kurabilen, kararlar alabilen kişiler olmayı kadınlar ise romantik ilişkilerde karşı cinse boyun eğen, söz dinleyen şekilde görülmektedirler. Romantik ilişkilerde erkeklerin eş bulma, eş seçme durumunda erkekler fiziksel anlamda çekici olmaya önem verirken kadınların ise erkeklerde toplum ve ekonomik anlamda statü,

hırs ve erkeğin güçlü bir karakter olması gibi konular üzerinde durdukları söylenilmektedir. Romantik ilişkilerde kadınların yaşadıkları olumsuz durumlardan erkeklere göre daha fazla etkilendikleri ve her türlü olumsuz durumu içselleştirip sineye çektikleri düşünülmektedir. Romantik ilişkilerde erkeğin de kadının da bazı beklentileri olmaktadır. Erkeklerin karşı cins ile ilgili beklentileri sağlıklı iletişim kurmak, birbirlerini anlamaya yönelik empati kurmak olduğu düşünülmektedir. Kadınların kurmuş oldukları romantik ilişkilerinde ince düşünüp, her olaya ayrıntılı bakmaktadırlar diye söylenilebilir. Romantik ilişkilerde kadınlar erkeklere göre romantik ilişki kurma eğiliminde olup ilişkilerine oldukça önem verdikleri düşünülmektedir.

Aydoğdu (2010) romantik ilişkilerde anne ve babanın önemli yeri olduğunu ve kişilerin çocukluk çağının, ileride kuracakları romantik ilişkinin temelini oluşturduğu söylenilmektedir. Kişilerin küçük yaşlarda zihinlerinde oluşturdukları ebeveynleri ile ilgili imgeleri ileride kuracakları romantik ilişki de zihinlerinde yaratmış oldukları imgeye uygun bir eş bulmak isteyecekleri düşünülmektedir. Kişilerin bu izleri karşılaştıkları kişide direk olarak aradıkları ve bu izleri fark ettikleri görülmektedir. Kişiler imgeleri gibi bir kişi bulduklarında ve bu kişinin arzularını tatmin edecek kişi olduklarına inandıklarında o kişiye aşık olma duygusu yaşarlar.

Tunç (2015) romantik ilişkide olan istismarın ortaya çıkıp çıkmamasında ailenin öneminden bahsedip şiddet ailenin temelinde varsa yetişkin dönemde de yaşanan romantik ilişkilerde görülme olasılığının arttığını ifade etmektedir. Önceki dönemlerde eğer istismara şahit kalınmışsa romantik ilişkide istismar yaşanacağı olası bir ihtimal olarak görülebilmektedir. Eğer ki çocuk ya da ergen, babasının annesine şiddet davranışında bulunduğunu görürse kendisi bir ilişkiye başladığında da bu davranışın kişide görülme olasılığı yüksek olması beklenmektedir. Hatta şiddetin olduğu bir evde

büyüyen bir bireyin ergenlik döneminde kurmuş olduğu romantik ilişkide fiziksel şiddeti de uygulaması olağandır. Romantik ilişkide yaşanan istismar davranışları istismara maruz kalan bireylerin istismar olayını değerlendirmesi, algılayış biçimleri ve istismarın devamı açısından önemli olarak görülebilmektedir.

2.2 Kendini Toparlama Gücü

Kendini toparlama gücünde kişilerin ne olursa olsun üzülmecekleri algısı olduğu düşünülmektedir fakat kendini toparlama gücü her ne kadar olumsuz durumlardan kurtulma, olumlu sonuçlar, iyimserlik, umut gibi terimleri içine alsada kendini toparlama gücü yüksek olan bireylerin yaşamlarında bir işlevsizlik görüldüğü söylenebilmektedir. Kendini toparlama gücünün asıl olan kaynağı, kişinin iyileşme adına sergilediği gücünün ve kişinin eski haline dönmesi adına kullandığı çabanın kişinin adaptasyonuna ve becerilerine bağlıdır. (Aktaş, 2016).

Aktaş (2016) kendini toparlama gücünün üç temel özelliğini ele almış ve bunlardan kendini toparlama gücünün birinci özelliği olan kişinin yaşamında en olumsuz koşullarda bile kişinin yıkılmayan bir an olsun bile vazgeçmeyen kötü koşulların üstesinden gelirken iyi bir ilerleme gösteren özellik olarak aktarmıştır. Kendini toparlama gücünün ikinci özelliği stresli ve olumsuz yaşam koşullarında kişinin hızlı bir biçimde uyum göstermesi becerisini ifade eder. Kendini toparlama gücünün bir diğer özelliği ise kişinin çok sevdiği birisini kaybetmesi, kişinin kaza gibi durumlara maruz kalması, gibi durumları izah eden ve bununla birlikte oluşan travmaların üstesinden gelmek adına kullanılan özellik olduğu söylenilmektedir.

Kendini toparlama gücüne sahip kişilerin özellikleri şu şekildedir;

Kişisel Özellikler

Fiziksel güçlülük, sosyal olma, zekâ, iletişim becerisi ve öz yeterlilik, yetenek (Olsson ve ark. 2003, Akt., Basım ve Çetin, 2011).

Sosyal Özellikler

Bu tip kişiler arkadaşlıklar konusunda yetenekli olup başkaları ile olumlu anlamda bağlantılar kurabilir ve dili iyi kullanıp etkili bir iletişim becerisine sahip olduğu söylenmektedir.

Duygusal Özellikler

Kendilerine oldukça güvenen ve bunun farkında olan, kendilerine saygılı, duygularını kontrol edebilen, uyum sağlayan, zor durumlarda stres altında ya da herhangi bir engel durumunda dayanıklılıklarını gösteren bireyler olduğu varsayılmaktadır.

Bilişsel ve Akademik Özellikler

Bu tip kişilerin başarılı olma adına güdüleri yüksek olup gelecek ile ilgili yol haritası çizme becerilerini gösterirler ve yaşamlarında olan ya da oluşan her türlü kaygı durumlarında son derece mantık çerçevesinde hareket eden, kendi yaşamlarında şans ya da benzeri şeylerden kaçınıp kendi çabaları ile bir şeyler yapmaya çalışan bireyler olduğu söylenebilir.

Gizir (2007) kendini toplama gücünün olumlu sonuçlarının birkaç şekilde ifade edildiğini bunların oluşmuş çevresel koşullar içinde kişinin kendi gelişimini sağlıklı bir biçimde ilerletmek istiyorsa etkin, etkili, olumlu bir uyum şekli göstermesi gerektiğini söylemektedir. Olumlu sonuç değişkenleri içerisinde akademik olarak başarı, pozitif olarak yapılan davranışlar, yakın anlamlı ilişkiler kurmak, spor, topluma hizmet adı altında olan aktivitelerin içinde olmak vardır. Pamuk (2016) kendini toplama gücü yüksek olan kişilerin hayatlarında karşılaştıkları stresli durumlarda sorunları çözme, plan, program yapma gibi teknikler geliştirerek kaçmayıp ortada olan sorunun üstüne gittikleri ifade etmektedir. Bu gibi olayların üstüne giden kişilerin daha az hasta oldukları düşünülmektedir.

Akça (2012) kendini toparlama gücünün iki ana noktası olduğunu bunlardan birinin çıkarımsal ve bağlamsal bir yapısının olduğunu dile getirmiştir. Bunlardan ilki çıkarımın tehdit yönü olduğunu ve kişilerin yaşamları boyunca tehditle karşılaşmamış olmaları onları güçlü, dayanıklı hale getirmediği söylenilmektedir.

Özdaş (2017)'ye göre kendini toparlama gücünün bağlanma, kontrol ve meydan okuma olarak 3 boyuta ayrılmıştır. Kendini toparlama gücüne sahip bireyler davranışta bulunacakları her ne varsa kendileri belirler ve kişilerin bunun önemine vurgu yaptıkları düşünülmektedir. İlk özellik olan bağlanma özelliğinde kişinin içsel ve dışsal durumlardan destek aldığı görülebilmektedir. Kişiler dayanıklı oluşlarından dolayı bütün olumsuzlukların üstesinden gelebilir ve duygularındaki olumsuzluğu kontrol altına alabildikleri söylenilmektedir. Her ne yaşarlarsa yaşasınlar her olaya kendileri yön verdikleri gibi bütün olumsuzluklara meydan okuyabildikleri söylenilmektedir.

Yıldırım-Usta (2018) kendini toparlama gücünü 6 faktörlü bir yapı olarak görüp, bu altı faktörü kendilik algısı, gelecek ile olan algı, yapısal stiller sosyal anlamda yeterli olma, aile ile olan uyum ve sosyal kaynaklar olarak gruplamıştır. Kendilik algısı kişinin kendi duygu ve düşüncelerini davranışlarını anlamak için uyguladığı bir yapı olup kişi kendisinin farkına varabilmektedir. Gelecek algısı kişinin gelecek ile ilgili kendisini nerede gördüğünü ifade eden bir durum olduğu söylenebilmektedir. Yapısal stil ise kişinin özgüveni, öz saygısı gibi yönlerine ait özellikleridir. Sosyal yeterlilik kişinin sosyal çevreden herhangi bir katkı görüp görmediği ile ilgili bir kavram olduğu söylenebilmektedir. Sosyal kaynaklar kişinin diğer kişiler ile olan sosyal ilişkisini ve sosyal sorumluluğunu gösteren kavram olduğu ifade edilmektedir.

Çetinkaya (2018) kendini toparlama gücünün varlığını sorgulamak adına iki ana kriterin olması gerektiğini ve bu kriterlerden birincisinin kişiyi zor duruma sokan risk

faktörlerinin olması ikincisi ise riskler ve travma ile oluşan olumsuzluklara uyum sağlayabilme ve üstesinden gelebilmek olduğunu ifade etmiştir. Çetinkaya (2018) kendini toparlama gücü ile ilgili dikkat edilmesi gereken 3 husus olduğunu söylemiş ve bunlardan ilkinin kendini toparlama gücünün bir kişilik özelliği olarak bilinmemesi gerektiğini, ikincisi bu toparlama gücüne sadece kaygı durumlarında incelenmemesi gerektiğini ve son olarakta bu gücü ortaya çıkaran risk etmenlerinin üstesinden gelmek ve savaşımayı sağlayan başa çıkma teknikleri ile birlikte kişisel olarak adapte olmak olarak aktarmıştır.

Ak (2016) kendini toparlama gücünün üç ana temel noktadan oluştuğunu bunların mizaç, aile ve dışsal destek verme süreci olduğu belirtmektedir. Kendini toparlama gücünün kişinin değişmeyen bir özelliği olarak ifade edildiğini bunun yanı sıra zorlukların ve kişinin yaşadığı sıkıntıların değişebildiğini böylelikle kendini toparlama gücünün de değişebileceği düşünülmektedir.

2.2.1 Kendini Toparlama Gücünün Tarihçesi

İslam (2016), kendini toparlama gücünü Latince’de resiliens kelimesinden ortaya çıktığını ve herhangi bir maddenin gevşemiş olduğu ve özüne çabucak, kolay bir şekilde dönebilmesi diyerek açıklamıştır. Kendini toparlama gücü kavramı ilk olarak Amerika’da ele alınmıştır. 19. Yüzyılın ikinci yarısından beri Horatio Alger’in çıkarttığı kitaplarında parası olmayan, yoksul, evsiz kişilerin sağlam bir iradeyle ve sıkıca olan çalışmasıyla parasızlığın, yoksulluğun, evsizliğin, olumsuz olan olayların üstesinden başarılı bir şekilde gelmesini anlattığı zamandan bu yana süregelmektedir (İslam, 2016).

Esen-Aktay (2010) kendini toparlama gücünün kavram olarak ilk kez Amerika’da ortaya çıkmasına rağmen İngiltere’de Rutterin yaptığı araştırmalar ile gelişimini sürdürdüğünü söylemiştir.

1940 yıllarda akıl sağlığı ile ilgilenilmiş ve akıl hastası olanların hareketleri incelenmiş 1961 yıllarında ise akıl sağlığı yerinde olmayan çocukların anne ve babalarına erişilmiş ve çocukların risk durumları dikkate alınmış olup akıl hastası diye tutulmanın iyi bir ilerleme gösterdiği tespit edilmiştir (Çetinkaya, 2018). Kendini toplama gücünü 1950 yılından itibaren kişilerin sahip oldukları alkol kullanım seviyesi yüksek aileden olma, istismarcı bir partner ile yaşama, hayatı tehdit eden hastalıkları olması gibi olumsuz etkenlere rağmen, duygusal anlamda sorunu olmayan, sosyal yaşamında bir sıkıntısı olmayan kişileri ifade etmek adına ayakta kalanları belirlemek için kullanılmıştır (Malak,2011). Kendini toplama gücü kişilerin kaygı durumları ile nasıl baş ettiklerini ve kendilerinde oluşan travmadan nasıl kurtulup normal hayatlarına döndükleri ve normaleştikleri ile ilgili genel ifade olduğu söylenebilmektedir. 1970 yılından itibaren risk alanları büyümüş yoksulluk, kötü yaşam koşullarına rağmen iyi bir ilerleme kat etmiş kişilere çevrildiği düşünülmektedir. Işık (2016) kendini toplama gücü 1970’li yıllarda gelişim ve çocuk psikolojisi alanında yoksul olma, olumsuz olaylar ve olumsuz yaşam koşullarında kendini bulmuş ancak normal bir şekilde gelişen çocuklarla yapılan araştırmalar ile çıkıp ilerlemiştir.

2.2.2 Kendini Toparlama Gücü İle İlgili Tanım ve Görüşler

Kendini toplama gücünün kişinin hayatında olacak riskleri ya da sıkıntıları bitirmek yerine yaşanan bütün olumsuzluklarla başa çıkılmasını gerektirecek koruyucu faktörlerin bir yan kolu olarak düşünülmesinin gerekliliği varsayılmaktadır. Kendini toplama gücü, gelişimsel olarak ele alındığında kişilerin zorluklar ile başa çıkması değil de zorluklara uyum sağlaması fikrini benimsedikleri görülmektedir.

Güloğlu ve Kararmak (2010) ‘resilience’ kavramının Türkçe karşılığı hususunda bir uzlaşma olmaması sebebi ile yılmazlık, kendini toplama gücü ve

psikolojik sağlamlık kelimelerini ortak bir Şekilde aynı anlamı içerecek nitelikte kullanıldıkları söylemektedirler.

Kendini toparlama gücü, Benard (1991) tarafından gelişim sürecinde yüksek risk faktörlerinin varlığına rağmen başarılı uyumu sağlayan koruyucu mekanizmalar veya özellikler olarak tanımlanmıŐtır. Zor koşullar altında olumlu ve beklenmedik başarılar kazanma ve sıra dışı koşul ve durumlara uyum sağlama becerisine sahip olan bireyler için “resilient” (abuk iyileşen, kendini çabuk toparlayan kişi) kelimesi, bir kişilik özelliği olarak da “resilience” (abuk iyileşme gücü, kendini toparlama gücü) kelimesi kullanılmaktadır (Terzi, 2008).

Kendini toparlama gücü sosyal hayatta karŐımıza çıkan sorunlar ile etkin bir Şekilde baş edebilme ve içinden çıkılması gücü durumlarla baş etmek ve bu durumların üstesinden gelmek için çaba göstermek olarak karŐımıza çıkar. Henderson ve Milstein (1996)’a göre kendini toparlama gücü kavramı: kiŐiden kişiye değişen, zaman içinde artabilen veya azalabilen bir özelliktir (Akt., Malak, 2011). Bu gücü kişi ile hayat arasındaki bağı sağlayan bir yapıŐtırıcıdır. Kendini toparlama gücü, olumlu baş etmenin sonuçları olan, uyum ve yeterlik gibi olumlu gelişme, geleceğe yönelme ve umut ile ilgilidir (Murphy, 1987, Akt., Malak, 2011).

Arslan (2015) insanların çocukluk çağından yetişkinlik dönemine geçiŐlerinde ergenliğin önemli bir dönem olduğunu ve bu dönemde bir sürü olayın gerçekleŐtiđi etkili bir dönem olduğunu ifade eder. İnsanlar bu önemli dönemde büyür, geliŐir, yeni deneyimler kazanıp her anlamda olumsuz risk faktörleri ile karşılaştıkları söylenilebilir. Bu dönemde yaşanılan yoksulluk, uyumsuzluklar karşısında kişinin gcl özelliklerini kullanarak onların üstesinden gelmeye çalıŐtıđı ifade edilebilir. Kişi bu olumsuzluklara rağmen uyumlu ve sağlıklı bir Şekilde ilerleme gösteriyor ve baş edebiliyorsa bu durum kendini toparlama gücü olarak tanımlanılabilir.

Ak (2016) psikolojik sağlamlığı (kendini toparlama g¼c¼) kişilerin ağır şartlar altında yaşamaları, sıkıntı çekmeleri gibi olumsuz durumlarda pozitif bir adaptasyonu içine alan aktif bir s¼re olarak ifade etmektedir.

Ak (2016) kendini toparlama g¼c¼n¼ kişinin kendi özellikleri ve evre ile aktif birbirleri ile etkileşim içinde olan bir oluşum olarak ifade etmektedir.

Kendini toparlama g¼c¼n¼n tanımı yapabilmek için iki önemli koşuldan bahsedildiği s¼ylenilmekte bunlardan ilki kişinin risk içeren durumlara uğraması ikincisi ise her t¼rl¼ olumsuzluğa rağmen iyi bir ilerleme tutumu sergilemesi olarak d¼ř¼n¼lmektedir.

Toplu (2017) kendini toparlama g¼c¼n¼n kişilerin kendi çevresi ile farklı, karmaşık s¼ren bir oyun t¼r¼ olduğunu s¼ylemiřtir. Kendini toparlama g¼c¼ olumsuz koşullarla çatışma ve kaygı ile olan bir dengeden var olmaktadır d¼ř¼ncesi yer alır.

Kaya ve Demir (2017) kendini toparlama g¼c¼n¼ insanın yaşamış olduğu kaygı durumu sonrası kişinin kaygı öncesi durumuna d¼nebilme g¼c¼ olarak tanımlamıştır.

Korkut-Owen, Demirbaş-elik ve Doğan (2017) T¼rke alanyazın araştırması yapıldığında ‘resilience’ kavramını çevirme çalışmalarında yapılan çalışmalarda ortak bir kavram bulunamadığından kendini toparlama g¼c¼n¼: toparlanma, g¼l¼l¼k, dirençlilik, yılmazlık, sağlamlılık, psikolojik sağlamlılık, gibi kavramlarla aynı anlamda kullanıldığını aktarmıştır.

İslam (2016) kendini toparlama g¼c¼n¼, kişinin gelişim evresinde y¼ksek olan risk fakt¼rlerin olmasına rağmen başarılı, d¼zenli, uyum sağlayan, korumaya y¼nelik sistem veya özellikler olarak ifade etmiştir. Kendini toparlama g¼c¼ kişinin olumsuz durumlarda, karşısına çıkan bariyerlerle, karmaşıklıklarla baş etmesi, ¼stesinden gelmesi ile birlikte bu durumların tam tersine başarılı bir şekilde d¼nmesi diye ifade edilebilir.

Malak (2011) kendini toparlama gücünü en olumsuz ağır bir durumla baş başa kalındığında bile başarılı, uyumlu bir şekilde toparlanıp, kişinin bu olayı yaşamamış haline dönebilme becerisi olarak ifade eder. Malak (2011) kendini toparlama gücünü insandan insana farklılık gösteren, geçen zaman içinde çok fazla artıp ya da çok fazla şekilde azalan özelliktir diye tanımlamıştır.

Malak (2011) kendini toparlama gücü kavramının üç temel açıklayıcısı olduğu söylemektedir. Bunlardan ilki kendini toparlama gücü olgusu; olumsuzluklara en kötü durumlara rağmen var olan zorlukları yıkan ve beklenenden daha iyi uyum, başarı sağlayan kişilerin ayakta durmalarını ifade etmektedir. Malak (2011) ikinci olan kendini toparlama gücü ise yaşam içerisinde kaygılı durumların karşısında kişinin hızlı bir biçimde uyum sağlama becerisine işaret eder. Boşanma durumlarında, ailede yaşanan kavgalarda kaygıyı odak haline almıştır. Malak (2011) üçüncü kendini toparlama gücü ise travmanın, anne baba ya da kardeşlerden birinin ölümü üzerine yaşanılacak en olumsuz durumun ve ağır travmanın üstesinden gelmektir. İnsanların hayatlarında engeller, olumsuz durumlar ile karşılaştıklarında kendini toparlama adına çaba sarf ettikleri söylenir.

Işık (2016) kendini toparlama gücünü kişinin gelişimine ve yaşamı ile ilgili uyumuna engel olan olumsuzluklara rağmen olumlu anlamda neticeler oluşması diye ifade etmiş, sonrasında yaşamda ki güçlüklerin var olması ile birlikte olumlu bir uyum sağlamayı içine alan etkin bir süreç olarak tanımlamıştır. Herhangi bir engel ya da zorluk karşısında olan bu olumsuz durumdan daha iyi, güçlü bir biçimde üstesinden gelerek en kötü durumda bile ilerleme göstermeyi sağlayan dinamik bir süreç olduğu düşünülmektedir. Işık (2016) depresyon, hastalık, ölüm gibi olumsuz durumlardan hızlı bir şekilde iyileşme, eski durumuna dönme olarak ta ifade eder.

Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere kendini toparlama gücünün dinamik bir süreç olduğu, geliştirilebilir olması, en olumsuz durumlarda koruyucu faktörler ile bir uyum ve düzen içerisinde kişi olumsuz durumların üstesinden gelebildiği kanısına varılabilmektedir.

2.2.3 Kendini Toparlama Gücüne Dayalı Kuramlar

Arslan (2015) kendini toparlama gücüne ilişkin değişken merkezli ve birey merkezli iki temel yaklaşım olduğunu ifade etmektedir. Değişken merkezli yaklaşımlar riskleri, uyumları ve kişinin yeterli olma durumları ile ailesel ve çevresel koruyucu faktörler arasındaki ilişkileri ifade etmeye çalışırken birey merkezli yaklaşımlar ise kendini toparlama gücüne sahip kişileri açıklar ve diğer insanlar arasında olan farkları ne olduğunu ifade etmektedirler.

Birey merkezli yaklaşımların kendini toparlama gücüne sahip olan kişiler ile kendini toparlama gücüne sahip olmayan kişiler arasında karşılaştırma yaptığı söylenilmektedir. Değişken merkezli yaklaşımda amaç kendini toparlama gücünün kendisi ile çalışması olmadığı düşünülmekte ve bunun yerine stres ve kişinin yeterli olma gibi korucu faktörler arasındaki bağı irdelemektir. Birey merkezli yaklaşımlar kendini toparlama gücüne sahip, sağlam olan kişileri ifade etmeye ve kişileri ne sağlam yapacaksa onu araştırmaya yönelik oldukları söylenilmektedir.

Kendini toparlama gücü ile ilgili şu zamana kadar yapılmış olan araştırmalar ele alındığında bu araştırmalar dört süreçten geçmekte; ilk süreç birey odaklı model ele alınarak olumsuz olan koşullar altında bu olumsuzlukların üstesinden gelerek uyum gösteren kişilerin özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci süreçte ise değişken odaklı model olup kişilerin olumsuz yaşam koşullarının üstesinden gelebilmek adına kendilerine yardımcı olan birey ve çevre özellikleri ele alınır ve üçüncü süreçte ise risk

içerisinde olan kişilerin kendini toparlama güçlerini ilerletmeye yönelik müdahale programlarına gitmek olarak görülmüştür.

2.2.3.1 Ekolojik Yaklaşım

Yaşayanlar (2018) çevreyle ilgili yaklaşımda kişinin çevresi ile olan bağlantısının bir neticesi olarak, kendini toparlama gücünü kişinin sosyal çevresinden, aile, okul ve yakınlarından öğrendiği belirtmiştir. Bu etkilenme ekolojik yaklaşımda ele alındığında kişinin gelişim aşamaları için pozitif bir süreç yaşanmasına sebebiyet vereceği düşünülmektedir. Ekolojik yaklaşım her türlü olay durumunda ortaya çıkan davranışları herhangi bir tek neden ile bağdaştırmayıp bir sürü değişkenin olduğunu ve farklı ilişkilerin yaşandığını vurgulamaktadır.

Kişiler etkilendikleri olumsuz durumlardan ve ağır ciddi yaşanmışlıklardan toparlanabilme, dik durabilme, yetenekleri ile üstesinden gelebilmeleri ile bu durumun ruh sağlıkları açısından oldukça önemli olduğu varsayılabilmektedir. Kendini toparlama gücü kişinin bağlantıda olduğu ailesi ve bulunduğu toplum tarafından değerlendirilmesi yapılabilmesi ve kavramın ilerlemesi adına sosyal ve ekonomik alandaki koşullar ve toplumdaki değerlerin birbirine olan etkileri incelenmesi gerekmektedir. Kişilerin kendini toparlama güçleri aileden ve toplumdan etkilenecek kendisinden gelen bir sonraki kuşaklara aktarıldığı söylenilmektedir.

2.2.3.2 Varoluşçu Yaklaşım

Yaşayanlar (2018)'a göre bu yaklaşım en başta insanı odak noktasına almakta ve insanı bir düşünce kalıbına sokmayı reddetmekte, insanın düşünceleri kendi gerçekleri ve doğrularını destekleyen düşünceleri içermektedir. Birey kendi seçimlerini kendisinin yaptığını ve vermiş olduğu kararların sonucuna kendisinin katlandığını ifade etmektedir. Kendini toparlama gücüne sahip dayanıklı kişilerin, tercihleri kendilerinin yaptığını ve ortaya çıkacak problemlerin üstesinden

geleceklerinin farkında oldukları ve önceki tecrübelerine dayanarak şimdiki sorunlara karşı daha güçlü durabilecekleri düşünülmektedir.

Akdoğan (2017)'ye göre bu kuram kendini toparlama gücünü kişilerin kişilik özelliği olduğunu ve kişilerin stresli olmasına sebebiyet verecek olumsuz yaşam durumları ile baş başa kalındığında olumsuzluğa karşı bir mücadele etme görevi olan bir süreçtir.

2.2.3.3 Gelişimsel Yaklaşım

Yaşayanlar (2018)'e göre gelişimsel yaklaşımda ele alınan kendini toparlama gücü kişinin rollerini, sosyal ve kültürel olarak bağlantılarını içine almaktadır. Kendini toparlama gücünün temeli geçmişte atılmış olan ve etkisi ileriki dönemlerde görülecek olan farklılaşan koşullara bağlıdır diye söylenilmektedir. Her türlü zorluğa rağmen ayakta kalma mücadelesi veren kişilerin bu çabası kendini toparlama gücü olarak nitelendirilmektedir. Bu hususta kişilerin çocukluk dönemleri ele alınıp Erikson'un 1-3 yaş aralığını kapsayan ve çocuğun tuvalet ihtiyacı, yürüme gibi beceriler kazanıldığı dönemin önemi vurgulanmaktadır. Bu kazanılan beceriler kişilerin özerklik ihtiyacını giderir ve aileler bu durumları desteklerse özerk olan çocuk ileride vereceği kararlarda ya da yaptığı seçimlerde özgüvenli olarak olumsuzlukların üstesinden gelebileceği düşünülmektedir.

2.2.3.4 Pozitif Yaklaşım

Esen-Akay (2010) kendini toparlama gücünün pozitif psikoloji ile birlikte ilerlediğini ve bu alanda geliştiği söylemiştir. Kişilerin olumlu ve güçlü taraflarına doğru yönelen yaklaşım çalışmalarını genel olarak kendini toparlama gücü üzerinde yaptığı ifade edilebilmektedir. Diğer yaklaşımların aksine kişileri karar veren, enerjik, yetenekli ve sorunların üstesinden gelen kişiler olarak gördüğü söylenebilmektedir.

Toplu (2017) kendini toparlama gücü kavramını üç farklı şekilde açıklamıştır bunlardan birincisi risk oluşacak durumlardan kurtulma, ikincisi ise bir ilerleme, gelişme süreci olduğunu, üçüncü açıklamada kişinin bilinçsiz şekilde gizil olan güçlerinin açığa çıkması ve kendisi ile ilgili farkındalık yaratması diye açıklamıştır.

Toplu (2017) kendini toparlama gücü ile ilgili üç temel olgu üzerinde durmuş bunlardan ilki yaşanan ağır koşullara rağmen ilerlemeleri olumlu olan kişileri açıklamak, ikincisi kişinin yaşadığı kaygıları ile kendini toparlama gücü karşısında risk etmenleri ile uyum sağlaması ve üçüncü olgu ise bireyin yaşadığı ağır travmanın üstesinden gelinecek yollardır.

2.2.3.5 Süreç yaklaşımı

Kendini toparlama gücü ile değil kişinin zor durumlarda göstermiş olduğu tepkiler üzerinde durmakta olduğu söylenilmektedir. Kendini toparlama gücü sıra dışı olan bir faktörün sonucu olmadığı, kötü koşullarda uyum sağlayan durumların bir sonucu olduğu varsayılmaktadır.

2.2.4 Kendini Toparlama Gücünü Etkileyen Faktörler

Kendini toparlama gücünün risk faktörleri ve koruyucu faktörler hakkında bilgi sağlamak üniversite öğrencilerinin bu gücü kazanabilmesi ya da olan güçlerini geliştirebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ortaya çıkan risk faktörlerinin kendini toparlama gücünün açığa çıkması için bir ön koşuldur diye düşünülebilmektedir. Çetinkaya (2018) çocukların küçükken yaşadıkları olumsuz durumlardan dolayı büyüdüklerinde genel olarak başarılı, suç işleme adına suç işlememiş ve birçok olumsuzlukla baş etmiş bireyler olarak görmektedir.

Atalay-Üzbe ve Ulucan- Kurt (2018)'e göre yaşanan her risk faktöründe kendini toparlama gücü süreci farklı bir şekilde yapılanma gösterebilir. Eğer ki birey yaşarsa bu bireyin kendini toparlama gücü ile cinsel istismara maruz kalmış bir bireyin

kendini toparlama gücünün gelişim gösterme süreçlerinin farklı olduğu varsayılmaktadır.

2.2.4.1 Cinsiyet

İslam (2016) kendini toparlama gücüne üniversite öğrencilerinin puan olarak ortalamalarında cinsiyete göre bir değişiklik olmadığını kızların erkeklere ya da erkeklerin kızlara göre kendini toparlama gücü yüksektir denilmesinin pek doğru olmadığını ifade etmiştir.

2.2.4.2 Aile İle İlgili Risk Faktörleri

Sosyal risk faktörlerin, ekonomik düzeyin yeterli olmaması, çalışma sıkıntısı ve çevrenin olumsuz koşullar olduğu düşünülür. Aile ile ilgili koruyucu faktörler ise ailenin sıcak ve samimiyete dayalı diyalog içerisinde olması, ailenin ekonomik düzeyinin yeterli olması, anne babanın iyi bir ebeveyn özelliklerine sahip olup aile içi ve aile arasında etkili bir diyalog kurulması olduğu düşünülmektedir. Aileye yönelik risk faktörleri, anne baba eksikliği, anne baba rahatsızlığı, anne ve babanın birbirlerinden ayrılmış olmaları, kişinin sadece annesi ya da babasının olması, anne babanın çocuklarla yaşamış oldukları diyalog eksikliği ve anne babanın şiddet eğilimi gösteren davranışları olduğu düşünülür. Çocuklar küçük yaşlarda ailelerini örnek alırlar ve anne ve babalarını model olarak gördükleri söylenilmektedir. Eğer ki çocuklar küçük yaşlarda anne ve babaları tarafından yetiştirilme tarzlarında sürekli aşağılanıyor, sürekli yaptığı her şeye tepki veriliyorsa bu çocuğun öz güveninin yıkılmasına hatta gelişim döneminde ilerlemesini yavaşlatacağını düşündürmektedir. Eğer ki ebeveynler çocuğu istismar türlerinden herhangi birine maruz bırakıyorsa bu çocuğun gelişimi engellemekte ve hatta çocuğun ileriki dönemlerde kuracağı herhangi bir romantik ilişkide annesi ve babasından gördüğü davranışları sergilemesine sebebiyet vereceği düşünülmektedir. Çocuk iyi bir aile ortamında büyürse anne ve

baba çocuğa karşı sevgi, ilgi, saygı çocuklarının ihtiyaçlarına önem verirse ileride kuracağı romantik ilişkilerinde kendi ailesinden ne görmüşse aynı şekilde karşı cinsle uygulayacağı düşünülmektedir. Çocuğa söylenilecek küçük kırıcı sözlerde bile kendisini önemsiz ya da değersiz görme gibi duygulara itebilir, çocuk travma içine girebilir ve yaşadığı olumsuz durumları bir sonraki dönemine geçirebileceği varsayılmaktadır. Aile bu süreçte en önemli faktör olduğu gibi ailenin maddi yetersizliği kendi evlatlarına karşı tutumlarını değiştirebildiği gibi çocuğun hayatına da etki ettiğini düşünülmektedir.

Bireylerin yoksul olması, hastalıklı ebeveynlerinin olması, boşanma, aile bireylerinin eğitim seviyesi aile ilgili risk faktörlerinin içindedir. Öz ve Yılmaz (2009) ailesel risk faktörlerini, kişinin en az üç çocuklu kalabalık ailesinin olması, iki çocuk arasında olan zamanın 2 yıl gibi süreden az olması, anne ve babasının hasta olması, risk yaratacak madde kullanan veya herhangi bir suç işlemiş ebeveynleri olması, ailesel olarak şiddete uğraması olarak belirtmektedir.

2.2.4.3 Aile İle İlgili Koruyucu Faktörler

Malak (2011)'e göre bireyin anne ve babası ile samimi ve yakın ilişkiler kurması, anne ve babanın iyi nitelikte olması, kişinin sıcak aile bağlarına sahip olması ve diğer aile bireylerinden sıkıntılı durumlarda yardım alması aile ile ilgili koruyucu faktörlerdir. Sosyal destek kavramının kendini toparlama gücüne katkıda bulunulan bir süreç olduğu düşünülmektedir.

Öz ve Yılmaz (2009) ailesel risk faktörlerine karşılık olarak ailesel koruyucu faktörlere de açıklık getirmiş ve bu koruyucu faktörlerin pozitif anne ve baba ilişkisi, çocukların geleceği için ailenin olumlu ve mantıklı beklentiler içerisinde olması, aile ile birlikte hayatlarını sürme, anne ve babanın iyi eğitilmiş olması şeklinde aktarmıştır.

2.2.4.4 Aile Dışındaki Koruyucu Faktörler

Kişinin aile dışında herhangi bir büyük ile samimi, pozitif ilişki içerisinde yer alıp iyi okullarda okuması aile dışındaki koruyucu faktörlere girmektedir. İslam (2016) grupla psikolojik danışmanın kendini toparlama gücünü öğrencilerde arttırdığını ve öğrencilerde pozitif düşünceler açığa çıkardığını söylemektedir.

2.2.4.5 Sosyal Faktörler

Kişinin yaşamında şahit olduğu doğal afetler, savaş durumu, göç etme gibi negatif durumlardır.

Öz ve Yılmaz (2009) çevresel risk faktörleri ise kişinin düşük ekonomik bir durumda olması, fiziksel açıdan ve cinsel yönden zarar görmesi, evsiz olması, ihtiyaçlarını giderememesi, toplumsal olarak şiddete uğraması gibi faktörler olduğunu, çevresel koruyucu faktörlerin ise partneri ile olumlu bir ilişki sahibi olma ve bu ilişkiyi yürütme, toplumun kişiye destek olması, kişinin pozitif olarak bir rol modelinin olması gibi koruyucu faktörlerdir.

2.2.4.6 Bireysel Faktörler

Bireysel risk faktörlerin, bireyin kendine olan güvenin azlığı, herhangi bir sorun karşısında üstesinden gelebilme adına göstereceği yeteneklerinin olmaması, özgüven eksikliği ve kişinin öfkeye yönelik tutumlar göstermesi olduğu varsayılır. Bireysel koruyucu faktörler ise kendilerine olan güvenlerinin son derece yüksek oluşu, kendilerine olan saygıları, diğer insanlar tarafından kabul edilme ve ayrıca yetenekli olarak görülmeleri, olaylara bakış açılarının olumlu oluşu, kişinin kendisine ve çevresine vermiş olduğu özen, ilgi, değer olduğu düşünülmektedir.

Kişinin özgüven eksikliği, olumsuz olayların üstesinden gelme becerilerinin eksik oluşu, olayları kontrol edememesi ve kişinin sinirli bir tutum sergilemesi,

uyumsuz ve belirsiz davranışlar göstermesi kişiyle ilgili risk faktörlerini oluşturduğu varsayılmaktadır.

Malak (2011)'e göre kişinin özgüvenli oluşu, öz saygısı, öz yeterliliği, entellektüel kapasitesinin yüksek olması, sosyal yeteneği, diğer bireyler tarafından kabul edilip zekâ ve olaylara pozitif bakış açısı, kendine ve başkalarına değer verme, sorunları çözmesi bireysel koruyucu faktörlerdir.

Çetinkaya (2018) risk faktörlerinin üç gruptan oluştuğunu ve 7 ana başlık altında incelendiğini söylemiştir. Bu başlıklar duygusal olarak yaşanan sıkıntılar: kişinin duyarsız olması, duygusal olarak olgunluk oluşmaması, duygusuzlaşma, kaygıya bağlı yaşantılardır, ikinci başlığında çevreyle ilgili ortam olduğunu: kişilerin yaptığı ırksal ayırma, fakirlik, çevrenin ve sosyal ortamın sıkıntıları, işsiz olma gibi durumlar olduğunu ifade edilebilmektedir. Üçüncü başlıkta kişiler arası sorunlar olduğunu burada arkadaşların kabul edilmemesi, ortama ve arkadaşlara karşı yabancı gibi davranma olduğu söylenebilmektedir. Bir diğer başlıkta aile ortamları olduğunu bununda aile içi tartışmaların, ailenin sayısının fazla olması ile birlikte gelen atışmalar, ruhsal sıkıntılar olduğu söylenebilmektedir. Okul problemleri başlığında ise bireylerin akademik olarak başarısızlığı bedensel sorunlar başlığında kişinin denge anlamında bozukluğu ve duygusal sıkıntıları olacağı düşünülmektedir. Son olan 7. Başlık ise beceri gelişiminde ki geri olma durumlarıdır burada kişilerde dikkatli olma konusunda eksiklik, sosyal anlamda eksiklik ve okuma problemi olduğunu söylenebilmektedir. Çetinkaya (2018) koruyucu faktörleri risk faktörlerinin yarattığı etkiyi azaltmak, üstesinden gelmek, kısa süre içerisinde eski haline dönmek adına ortaya çıkan bireysel, çevresel ve çevre ile bireyselliğin birleştiği üçüncü bir kavramdan bahsetmiştir. Risk etmenini azaltan ve gençlerin uyum sağlamasını sağlayan faktörler bilinirse bu kendini toparlama gücü için önemli bir tutum olduğu düşünülmektedir.

2.3 Romantik İlişkideki İstismar Ve Kendini Toparlama Gücünün İlişkisi

Romantik ilişkilerde çiftler istismar sonrası boyun eğici davranışlar sergilemektedirler ve bu boyun eğici davranışları kişinin bir kişiye uyması hakkını ifade edemediği, başkasını memnun etme davranışı olarak düşünülmektedir. Genel olarak bu tür davranışlarda bulunan kişiler karşı tarafı kırmak istemezler, sürekli memnun etme davranışı içinde yer alırlar, kendisinin hoşuna gitmeyen davranışlar karşısında hayır demeyen sürekli evet demeyi seven ve buna meyilli olan zorluklar içinde yaşayan özelliklere sahip oldukları görülebilmektedir.

Aydın ve Egemberdiyeva (2018)'e göre insanlar hayatları boyunca birçok olumsuzluk ile karşı karşıya kalmışlardır bu olumsuzluklar: çok sevdikleri birinin vefat etmesi, yaşanan doğal afetler, ölümcül hastalıklar, işsiz kalma gibi durumlar insanın yaşam ile ilgili olan düzenini bozmakta ve insanın karamsarlık yaşamasına sebebiyet vermektedir. Bu olumsuz vakaların yaşanması ile birlikte insanlar stres içerisine girmekte travma yaşamakta ve bu durum insanı olumsuzluğa itmektedir ne var ki bazı insanlar çok çabuk düzeliyor normal yaşamlarına dönebildikleri düşünülmektedir. Bu durum insanın kendini toparlama gücüne bağlı olduğunu söyleyebilir.

Küçükarslan (2015) kişilerin yaşamış oldukları istismar yaşantıları sonrası kendilerinde oluşan ağır tahribattan, kaygılı durumlardan çıkıp kendini toparlayabilmesi ve hayatını sürdürmesi şeklinde açıklamaktadır.

Literatüre bakıldığında bazı kişilerin psikolojik açıdan yaşadıkları istismar durumları karşısında sıkıntılarla başa çıkma açısından iyi oluş hali sergileyebilmektedir. Bu iyi oluş, genellikle psikolojik sağlamlık olarak değerlendirilmektedir. Gizir (2002)'ye göre kendini toparlama gücüne dair

araştırmalarda olumsuz deneyimleri barındıran ve ortaya çıkmasına sebep olan risk etmenleri ve risk etmenlerinin etkisini azaltan ya da ortadan kaldıran iyi oluşu ve kişinin gelişmesi için koruyucu etmenler ve süreç bitiminde meydana gelen uyumu bu konu hakkındaki ana terimlerdir.

Egeland ve Farber (1987)'in yaptığı çalışmaya göre ilköğretim öncesi çağda istismar yaşayan ve yaşamayan çocuklar bir yıl boyunca izlenmiş ve gelişim ödevlerinin gösterme konusunda istismar yaşamayan çocukların yaşayanlara göre daha verimli oldukları görülmüştür.

Bolger ve Patterson (2003) yaptıkları çalışmada istismara uğramış çocukların arkadaşlık ilişkilerini açık olanlara nazaran kendini toplama güçleri daha düşük çıkmıştır. Bu çalışmanın sonucu çocukların istismar örüntüleri ile adapte olma ve kendini toplama gücü arasında ters bir ilişkinin olduğu yönündedir.

Çünkü araştırmanın bulguları, çocukların istismar yaşantıları ile uyum sağlama ve psikolojik sağlamlık arasında olumsuz bir bağlantının olduğunu kanıtlar niteliktedir.

2.4 Romantik İlişkilerde İstismar İle İlgili Yapılan Araştırmalar

2.4.1 Türkiye'de ve Yurt Dışında Yapılan alışmalar

Seçim (2019) romantik ilişkilerde bütün yaş aralıklarında ve her iki cinsiyet ele alındığında genç yetişkinlerin çokça baskı uyguladığı ve bununla birlikte ceza verip karşı cinsi yargılama ile birlikte nemsizleştirdiğini ifade eder.

Alan- Dikmen, zaydın ve Dereli- Yılmaz (2018) niversite ğrencilerinin yaklaşık olarak %20'sinin romantik ilişki de ilişki sorunu yaşadıklarını söylemektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde Hastalıkları Kontrol Merkezlerinin yapmış olduğu araştırmada 18 yaşını geçmiş yaklaşık 5 milyon kadın ve yaklaşık olarak 3 milyon erkek toplamda 8 milyon kişinin romantik ilişkide istismara uğradığı bu istismar türlerinden ise fiziksel istismar kapsamında şiddet daha fazla yer almıştır (Kılınçer,

2012). Türkiye dışında ki yapılan çalışmalarda romantik ilişkilerde yaşanan istismar neticesinde istismar yaşayan kişilerin istismara uğramayan kişilere göre aşırı derecede sarsıntı, depresyon, stres problemi ve bununla birlikte madde kullanımında buldukları düşünülmektedir.

Dünya sağlık örgütü romantik ilişkide kadına olan fiziksel şiddet ile ilgili bütün ülkelerden aldığı veriler ile kadınların yaklaşık olarak %30'nun romantik ilişkide var olan ilişkilerinde eşlerinden fiziksel ya da cinsel istismara uğradıklarını ifade etmiştir (Kumcağız, Sevcan ve Manas, 2018).

Alan- Dikmen, Özaydın ve Dereli- Yılmaz (2018) öğrencilerin yaklaşık %35'inin sözel anlamda şiddete uğradıkları, kadın öğrencilerin yaklaşık olarak yarısı, erkek öğrencilerin ise yaklaşık olarak %40'nun sevgililerinden bir kere fiziksel şiddete uğradıklarını saptamıştır.

Alan- Dikmen, Özaydın ve Dereli- Yılmaz (2018) kadınların yaklaşık %85'inin cinsel şiddet uyguladıklarını ve bu şiddeti gerçekleştirenlerin içinde en ön sırada sevgililerin olduğu saptamıştır.

Alan- Dikmen, Özaydın ve Dereli- Yılmaz (2018) 14 ve 23 yaşları arasında olan gençlerin yaklaşık %25'i romantik ilişki esnasında cinsel istismara uğradıklarını söylemiştir.

Kılınçer (2012) 18-59 yaş arası kadınların yaklaşık olarak %6'sının bir yıl içinde romantik ilişkide istismara uğradıklarını düşünmektedir. Bu tür istismara uğramış kadınlar yüksek bir şekilde intihar, depresyon ve anksiyete bozukluğu yaşadıkları düşünülmektedir.

Kılınçer (2012)'ye göre sözel olarak dokunma eylemi ve cinsel şiddet türlerinden birine uğramış olanların yaklaşık olarak %84, basit cinsel içerikli dokunuşlara zorla cinsel birleşme ise yaklaşık olarak %44'tür. İstismarı yapan kişiler

ilk sırayı sevgili, ikinci sırayı nişanlı olma durumu üçüncü sırayı sözlü olmanın yer aldığı düşünülmektedir.

Kılınçer (2012) üniversite öğrencileri ile romantik ilişkilerinde yüksek oranda istismar olayı olduğunu ve bu olaylardan üniversite öğrencilerinin yaklaşık olarak %29'nun 1 yıl içerisinde sevgilileri tarafından fiziksel istismara maruz kaldıklarını söylemiştir.

Kılınçer (2012) üniversite öğrencilerinin % 55'inin çocukluğunda şiddete maruz kalıp yaklaşık %30'uda romantik ilişkide oldukları sevgililerine şiddet uyguladıkları söylemiştir. Fiziksel şiddet oranının yüksek çıktığı durumlarda romantik ilişki yaşayan bireylerde saldırma ya da yaralama oranlarının da fazla olacağı neticesine varılabilmektedir.

Kılınçer (2012) erkeklerin fiziksel istismarda bulunma durumları kızlara göre daha yüksek çıkıp duygusal istismar bakımından ise cinsiyette herhangi bir farklılık bulunmadığını söylemektedir.

Kılınçer (2012) eşlerin en çok kontrol etme ihtiyacı duyduklarını ve sözel olarak istismar ettiklerini ve eşlerini cinsel birlikteliğe zorladıkları bununla birlikte eşler en çok duygusal istismara maruz bıraktıklarını söylemiştir.

2.4.2 K.K.T.C'de Yapılan Çalışmalar

Seçim (2019) yaptığı araştırmada sonucunda elde edilen veriler kapsamında romantik ilişkilerde görülen istismar davranışlarının sırasıyla, “ceza verme” (%25), “yargılama” (%23.41), “önemsiz görme” (%22.02), “yönetme” (%10.12), “tm tehdit etme” (% 6.55), “şiddet uygulama” (% 6.55), “sömürme” (%3.57) ve “denetleme” (% 2.38) olduğu görülmüştür.

2.5. Kendini Toparlama Gücü İle İlgili Araştırmalar

2.5.1 Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Algılanan stres ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilk ilişki anlamlıyken, sağlamlık modele dâhil edildiğinde ilişkinin anlamlılığı azalmıştır (Akt. Erarslan, 2014). Ayrıca, algılanan stres ve kendine toparlama gücü arasındaki etkileşimin önemli derecede yaşam memnuniyetini yordadığı bulunmuştur (Akt. Erarslan, 2014).

Psikolojik sağlamlık seviyelerinin duygusal stresle negatif olarak ilişkili olduğu bulunmuştur (Akt. Erarslan, 2014).

Genel olarak, sağlamlık üzerinde en büyük etkinin koruyucu faktörlerden, orta etkinin risk faktörlerinden ve en küçük etkinin demografik faktörlerden geldiği bulunmuştur (Akt. Erarslan, 2014).

Min ve arkadaşları (2013) kanser hastalarında kendini toparlama gücü ve stres durumları arasındaki ilişkiyi ele almıştır.

Lee ve arkadaşlarının (2013)’ yılında ele aldıkları çalışmada meta- analiz tekniğini kullanarak kendini toparlama gücü (psikolojik sağlamlık) ve ona bağlı değişkenler arasında olan ilişki incelenmiştir.

Li ve arkadaşları (2012) Wenchuan’da 2008 yılında olan depremden yaklaşık 1 yıl sonra demografik etmenlerle kendini toparlama gücü arasındaki bağlantıyı değerlendirmek üzere depresi yaşayan kişilerle çalışmıştır.

Gooding ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada 26 yaşından küçük olan kişilerle ve 64 yaşından büyük olan kişilerle kendini toparlama güçlerini karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak, yaşlı yetişkinlerin özellikle duygu düzenleme becerisi ve problem çözme açısından daha sağlam oldukları ve genç yetişkinlerin ise sosyal destekle ilişkili daha fazla sağlamlığa sahip oldukları bulunmuştur (Akt. Erarslan, 2014).

Kararırmak ve Siviş-Çetinkaya (2009) kendini toparlama gücü ile benlik saygısı, olumlu duygu, düşünceler ile ilişkisini ele almıştır. Araştırma sonucunda benlik saygısı denetim odağının duygular üzerinde etkili olduğunu olumlu olumsuz duyguların kendini toparlama gücünü yordadığı neticesine varılmıştır.

Terzi (2008) öğrencilerin cinsiyetlerine göre kendini toparlama güçlerinin düzeylerinin farklı olup olmadığı ile ilgili çalışma yapmıştır. Bu çalışma da öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı ve kızlarda erkeklerde kendini toparlama gücü ile iyimserlik, özyeterlilik, arasında olumlu olarak ilişkiler saptanmıştır.

Rossi ve arkadaşlarının (2007) kişilerin eşlerini kaybetmesi ve bununla birlikte yaşadıkları stres ve yaşam memnuniyetleri ile kendini toparlama gücünü inceleyen çalışmanın neticesinde kendini toparlama gücünün hem bir aracı olduğunu vurgulamıştır.

Gürgan (2006) üniversite öğrencilerinin kendini toparlama güçlerini ele almıştır. Yaptığı çalışmada deney grubunda ki öğrencilerin kendini toparlama güçlerinin düzeylerinde yükseliş olduğunu ve bunun alınan sağlık eğitiminden kaynaklandığını ifade etmiştir. Eminağaoğlu'nun (2006) sokak çocukları ile ilgili araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonucuna göre sokak çocuklarının arkadaş çevreleri içinde duygusal olarak bağlarının yaşamlarında en önemli kendini toparlama gücü olduğu görülmüştür.

Terzi (2005) üniversite öğrencilerinde stres içeren hayat koşulları karşısında baş etme teknikleri gösterip kişilerin iyi oluşlarını yordamak amacı ile psikolojik dayanaklılık modelini ortaya koymuş. Yaptığı araştırmanın sonucunda ise zor hayat koşullarına karşı bilişsel değerlendirme yapma ile bu durumlarla baş etmede iyi oluşun arasında ilişki bulmuştur.

Gizir (2004) sağlamlık adına yaptığı çalışmada risk faktörü olarak ekonomik anlamda yoksulluğu ele almıştır. İlgisi, sevecenlik, arkadaş ilişkileri dışsal koruyucu faktörler olarak nitelendirilmiştir. Öğrencilerin kendi akademik yeterlilikleri, olumlu düşünceleri, empatik bir anlayışa sahip olması sağlamlık arasında olumlu bir ilişki olarak görülmüştür.

Türkiyede kendini toplama gücü adına yapılan çalışmalar 2000’li yıllarda başladığı düşünülmektedir. Kendini toplama gücü ile ilgili çalışmalarda farklı risk grupları ele alınıp bu risk gruplarının risk faktörleri ve koruyucu faktörler ile ilişkisi ele alınmıştır.

Yöntem

BÖLÜM 3

Bu bölümde yapılan çalışmanın modeli, araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verileri toplama süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Küçükarslan (2011)'e göre nicel araştırma olgu ve olayları nesneleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türü olup betimsel araştırma çalışılan konunun mevcut durumuna ilişkin hipotezler test etmek için veya sorulara cevap bulmak için kullanılmaktadır. İlişkisel tarama modeli değişkenler arası ilişkileri belirlemek ve muhtemel sonuçları tahmin etmek için kullanılır. Bu yapılan çalışma nicel araştırma deseni olup ilişkisel tarama modeli ile betimsel bir çalışmadır. Kullanılan ölçek sonuçlarının sayısal verilerden elde edilmesinden ötürü nicel desendir. Ölçekler yardımıyla toplanan veriler tarama modelini açıklar. Çeşitli değişkenler açısından incelenen problem durumu ilişkisel tarama modeli ile betimsel bir şekilde sunulmuştur. Bu değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ve ilişkisi kestirimsel istatistik ile saptanmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, Doğu Akdeniz Üniversitesi'dir. Çalışmanın örnekleme ise Eğitim Fakültesi, Sağlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İletişim Fakültesi 1., 2., 3., 4. Sınıf öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 1 'de Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	264	52,6
Erkek	236	47,1
Yaş		
18- 24	466	93,2
25- 29	34	6,8
Sınıf Düzeyi		
1. sınıf	109	21,8
2. sınıf	127	25,4
3. sınıf	153	30,5
4. sınıf	111	22,2
Fakülte		
Eğitim Fakültesi	165	33
Sağlık Fakültesi	112	22,4
İletişim Fakültesi	63	12,6
Hukuk Fakültesi	160	32
Toplam	500	100,0

3.3 Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılacak olan veri toplama araçları “Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (2014)”, “Kendini Toparlama Gücü Ölçeği (2006)” ve “Kişisel Bilgi Formudur”. Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

3.3.1 Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDÖ)

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği Kılınçer ve Dost, (2014) tarafından Türk kültüründe geliştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları romantik ilişkilerinde maruz kaldıkları istismarı saptamak amacı ile bu ölçek geliştirilmiştir.

Bu ölçek 112 maddeden oluşmaktadır. 13 boyuttan oluşmuştur. RİDÖ'nün Cronbach Alfa güvenirlik katsayısını 0,97 olarak saptanmıştır (Kılınçer ve Dost, 2014). Test tekrar test ile güvenirlik sağlanmıştır.

RİDÖ'nun geçerliliği zıt bir yapıyı ölçtüğü düşüncesiyle İlişki Doyumu Ölçeği (Curun, 2001) puanları arasındaki sıra farkları korelasyonuna bakılmış ve -0,76 ($p < 0,001$) olarak hesaplanmıştır (Kılınçer ve Dost, 2014). Sadece doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçekteki maddeler 5'li likert tarzında olup derecelendirme sistemi içerisinde. Bu maddeler “asla”, “nadiren”, “arada”, “sık sık”, “çokça” gibi cevap verilmektedir. “Asla” 1, “nadiren” 2, “arada” 3, “sık sık” 4 ve “çokça” cevabı 5 puandır. Ölçekte ise en az puan 70 olup en çok alınan puan ise 350 olup bu puanların yükselmesi romantik ilişkide yaşanan istismarın fazlaştığı ifadesini ortaya çıkarır.

3.3.2 Kendini Toparlama Gücü Ölçeği

Bireyin yaşadığı olumsuzluklar karşısında gösterdiği uyumu ve başa çıkma becerisini ölçen Kendini Toparlama Gücü ölçeği, Wagnild ve Young (1993) tarafından geliştirilmiştir ve Terzi, (2006) tarafından geçerlik güvenirlik işlemlerini gerçekleştirip Türk diline adapte edilmiştir.

Ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0.82; test tekrar test güvenilirlik katsayısı $r = .84$ olarak saptanmıştır. (İslam, 2016). Ölçeğin madde toplam korelasyonları ise. 03 ile. 69 arasında bulunmuştur (Terzi, 2006; Akt., İslam, 2016). Yapılan analizler sonucunda örneklem grubu için toplam iç-tutarlık katsayısı kendini toplama gücü için. 91 olarak hesaplanmıştır (İslam, 2016).

Ölçeğin geçerlik çalışmasında benzer ölçekler geçerliği de yapılmıştır. KTGÖ'nin Genelleştirilmiş Özyeterlik Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilen ölçüt geçerliği çalışmasına araştırmannın çalışma grubunu oluşturan 155 öğrenci dahil edilmiş ve yapılan analizde Pearson korelasyon katsayısı. 83 (p 0.01) bulunmuştur. Bu sonuç KTGÖ'nin geçerli sayılabilmesi için yeterli olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2002; Akt., Terzi, 2006)

24 maddeden oluşan ölçek yedili likert tarzıdır. Kesinlikle katılıyorum ve kesinlikle katılmıyorum arasında 7'li Likert ölçeği şeklindedir. En az alınan puan 24 en çok alınan puan ise 168'dir. Yüksek alınmış bir puan ile kendini toplama gücü doğru orantılıdır. Herhangi tersten puanlanabilecek bir madde yoktur. Negatif durumlara adapte olma ve baş etme niteliğini ölçer.

Bireylerin kendini toplama güçleri yükseldiğinde kurulan ilişkilerdeki korku duyguları en aza inmektedir. Ayrıca kendini toplama ile kişinin kendini yorumlaması, kendine olan güveni, üretme isteği, kurmuş olduğu ilişkilerde almış olduğu haz kişiye olumlu bir şekilde yansımaktadır.

3.3.3 Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, yaşı, sınıfı, ilişki uzunluğu, bölümü, istismar geçmişi, medeni durumu, anne babasının medeni durumu ve algıladığı anne baba tutumu hakkında bilgi sağlayan bir formdur.

3.4 Veri Toplama Süreci

Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'na başvurulmuştur. Etik kuruldan onay alınması beklenilmiş onay alındıktan sonra etik kurulun fakültelerden veri toplayabilmek için izinlerini fakültelele ulaştırması beklenilmiştir. İzinlerin fakültelele ulaşması ile birlikte fakültelere gidilip veri toplama araçları uygulanmıştır. Veri toplama araçları uygulanmadan önce gönüllülük esas alınıp bilgilendirilmiş onam sunulmuştur.

3.5 Verilerin Analizi

Verileri değerlendirirken SPSS 22 paket programından yararlanılmıştır. Uygulamada Non- Parametirik istatistiksel yöntemler açasından yaş, cinsiyet, medeni durum, istismar geçmişi değişkenlerinin analizi için Mann Whitney U testi ve sınıf düzeyi, fakülte, ailenin medeni durumu, aile tutumu ve ilişki süresi değişkenlerinin analizi için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmamızda Non Parametrik kullanılmasının nedeni verilerin normal dağılmamasından dolaydır. Aritmetik ortalama, standart sapma, standart hata, minimum ve maksimum değerler gibi betimsel istatistik yöntemlerinden faydalanılmıştır. Bireylerin hangi maddeyi ne kadar işaretlediğinin ortalamasını öğrenmek için aritmetik ortalama gibi nicel veri analizleri teknikleri kullanılmıştır. Romantik ilişkilerdeki istismar ve kendini toparlama gücü ölçeklerinden çıkan verilerin arasındaki ilişki Pearson momentler çarpımı korelasyonu yoluyla saptanmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemleri doğrultusunda yapılan analizlerden elde edilen bulgular ve bu bulgular ışığında oluşturulan araştırmanın alt problemlerine ait tablo ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Betimleyici İstatistikler

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar ve Kendini Toparlama Gücüne İlişkin Betimleyici İstatistikler

	N	Min.	Max.	X	Ss.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	500	70,00	293,00	101,6460	34,30093
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	500	24,00	168,00	127,4660	30,37390

Tablo 2’de araştırmaya alınan öğrencilerin Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin en küçük ve en büyük değer ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı analizler gösterilmektedir. Araştırmaya alınan öğrencilerin romantik ilişkide algıladıkları istismar ortalama

101,6460±34,30093 ve kendini toparlama gücü ortalama 127,4660±30,37390 puan aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği genelinden en düşük 70,00 ve en yüksek 293,00, Kendini Toparlama Gücü Ölçeği genelinden alınan en düşük 24,00 ve en yüksek 168,00 puan aldıkları görülmektedir.

4.2 Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toparlama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 3 ve Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Yaş Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Yaş	N	X	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	18-24	466	100,854	33,5619	1,55472	70,00	293,00
	25-29	34	112,500	42,2928	7,25316	70,00	219,00
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	18-24	466	127,311	30,3792	1,40729	24,00	168,00
	25-29	34	129,588	30,6763	5,26095	33,00	168,00

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinde 18-24 yaş aralığında $x= 100.854$ olup 25-29 yaş aralığında ise $x= 112.500$ bulunmuştur.

Tablo 4: Yaşa Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanlara İlişkin Mann- Whitney U Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	18-24	466	247,88	115513	6701,50	,133
	25-29	34	286,40	9737,50		
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	18-24	466	249,57	116299	7487,50	,593
	25-29	34	263,28	8951,50		

Tablo 4’de araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanların Mann-Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4’de görüldüğü üzere öğrencilerin yaşlarına göre romantik ilişkilerinde yaşadıkları istismar $U=(6701,50)$ ile kendini toparlama güçleri $U=(7487,50)$ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). 18-24 yaş ile 25-29 yaşlarında ki öğrencilerin ölçeklerin genelinden aldıkları puan benzerlik göstermektedir. 25-29 yaşlarındaki öğrencilerin iki ölçekten de aldıkları puan 18-24 yaşlarındaki öğrencilerden yüksek olsa da bu farklılık anlamlı düzeyde değildir.

4.3 Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Cinsiyet	N	x	ss	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Kadın	263	99,5741	33,5499	2,0687	70,0	249,0
	Erkek	236	103,852	35,0880	2,2840	70,0	293,0
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Kadın	263	103,319	26,5419	1,6366	29,0	168,0
	Erkek	236	124,186	33,9311	2,2087	24,0	168,0

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinde cinsiyet değişkeninde kadınlarda $x= 99$ erkeklerde $x= 103$ bulunmuştur.

Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinde ise cinsiyet değişkeninde kadınlarda $x=103$ erkeklerde $x= 124$ bulunmuştur.

Tablo 6: Cinsiyete Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanlara İlişkin Mann- Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Kadın	263	237,55	62476,0	27760,0	,042
	Erkek	236	263,87	62274,0		
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Kadın	263	258,51	67987,5	28796,5	,164
	Erkek	236	240,52	56762,5		

Tablo 6’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Mann- Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.. Tablo 6’de görüldüğü üzere öğrencilerin cinsiyetlerine göre kendini toparlama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (U=28796,5, p>0,05). Erkek öğrencilerin bu ölçekten aldıkları puanlar kadın öğrencilerden yüksek olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (U=27760,0, p<0,05). Sıra ortalamaları göz önüne alındığında romantik ilişkilerinde istismar yaşayan erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.4 Üniversite Öğrencilerinin İlişki Sürelerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin ilişki sürelerine göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toparlama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 7 ve Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin İlişki Süresi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	İlişki Süresi	N	x	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	1 ay dan az	58	110,483	42,7158	5,60886	70,00	293,00
	1- 3ay	58	98,5862	27,4948	3,61025	70,00	211,00
	3-6 ay	113	93,3274	28,4735	2,67856	70,00	194,00
	6 ay-1 yıl	90	103,200	34,7661	3,66466	70,00	218,00
	1-2 yıl	68	103,485	33,8489	4,10478	70,00	199,00
	2-4 yıl	64	107,078	37,9441	4,74301	70,00	249,00
	4-6 yıl	49	101,490	35,0393	5,00562	70,00	241,00
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	1 aydan az	58	123,190	31,0011	4,07064	25,00	168,00
	1-3 ay	58	127,431	32,8009	4,30697	25,00	168,00
	3-6 ay	113	132,106	25,5201	2,40073	33,00	168,00
	6 ay-1 yıl	90	122,033	34,9200	3,68089	24,00	168,00
	1-2 yıl	68	132,103	23,2155	2,81529	55,00	168,00
	2-4 yıl	64	129,984	30,6607	3,83259	24,00	168,00
	4-6 yıl	49	122,122	34,7717	4,96738	24,00	162,00

Tablo 7’de Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinde ilişki süresi değişkeninde 1 aydan az $x=100$ 1-3 ay’da $x= 98$ 3-6 ay $x= 93$ 6 ay- 1 yıl $x= 103$ 1-2 yıl $x= 103$ 2-4 yıl $x= 107$ 4-6 yıl $x=101$ bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin İlişki Süresi değişkeninde 1 aydan az $x= 123$ 1-3 ay $x= 127$ 3-6 ay $x= 132$ 6 ay-1 yıl $x=122$ 1-2 yıl $x=132$ 2-4 yıl $x=129$ 4-6 yıl $x=122$ bulunmuştur.

Tablo 8: İlişki Süresine Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alman Puanların İlişkisi Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	İlişki Süresi	N	Sıra Ortalaması	Sd	X²	P
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	1 aydan az	58	281,81	6	15,097	,020
	1-3 ay	58	251,85			
	3-6 ay	113	207,90			
	6 ay- 1 yıl	90	256,48			
	1-2 yıl	68	259,07			
	2-4 yıl	64	276,75			
	4-6 yıl	49	252,91			
	Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	1 aydan az	58	222,78	6	7,331
1-3 ay		58	262,54			
3-6 ay		113	267,88			
6 ay- 1 yıl		90	231,91			
1-2 yıl		68	262,68			
2-4 yıl		64	261,48			
4-6 yıl		49	231,88			

Tablo 8’de araştırmaya katılan öğrencilerin ilişki sürelerine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Kruskal Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 8’de görüldüğü üzere öğrencilerin ilişki sürelerine göre kendini toplama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür $\chi^2(sd=6, n=500) = 7,331, p > 0,05$. Bu bulgu ilişki sürelerinin kendini toplama gücünün kullanılmasında bir etkiye sahip değildir.

Öğrencilerin ilişki sürelerine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur $\chi^2(sd=6, n=500) = 15,097$ $p < 0,05$. Bu bulgu ilişki sürelerinin romantik ilişkide istismar yaşama durumlarında bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında en yüksek romantik ilişkide istismar yaşayan öğrencilerin 1 aydan daha az sürede ilişki yaşadıkları, bunu 2- 4 yıl ve 1-2 yıl ilişki yaşamanın takip ettiği görülmektedir.

4.5 Üniversite Öğrencilerinin Fakültelerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin fakültelerine göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toparlama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 9 ve Tablo 10'de gösterilmiştir.

Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Fakülte Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Fakülte	N	x	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Eğitim Fakültesi	165	109,115	36,3379	2,82890	70,00	241,00
	Sağlık Fakültesi	112	86,9018	26,3999	2,49456	70,00	232,00
	İletişim Fakültesi	63	109,095	37,4987	4,72439	70,00	249,00
	Hukuk Fakültesi	160	101,333	32,5962	2,57696	70,00	293,00
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Eğitim Fakültesi	165	121,503	35,7520	2,78018	24,00	168,00
	Sağlık Fakültesi	112	135,116	25,2150	2,38260	24,00	168,00
	İletişim Fakültesi	63	129,937	27,1001	3,41429	42,00	168,00
	Hukuk Fakültesi	160	127,228	27,7329	2,19248	38,00	168,00

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinde fakülte değişkeninde Eğitim Fakültesinde $x=109$ Sağlık Fakültesinde $x= 86$ İletişim Fakültesinde $x= 109$ Hukuk Fakültesinde $x= 101$ bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin fakülte değişkeninde Eğitim Fakültesinde $x= 121$ Sağlık Fakültesinde $x= 135$ İletişim Fakültesinde $x= 129$ Hukuk Fakültesinde $x= 127$ bulunmuştur.

Tablo 10: Fakültesine Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların İlişkisi Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Fakülte	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Eğitim Fakültesi	165	286,64	3	52,527	,000
	Sağlık Fakültesi	112	166,58			
	İletişim Fakültesi	63	286,56			
	Hukuk Fakültesi	160	257,78			
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Eğitim Fakültesi	165	232,05	3	10,132	,017
	Sağlık Fakültesi	112	285,34			
	İletişim Fakültesi	63	260,13			
	Hukuk Fakültesi	160	241,34			

Tablo 10’da araştırmaya katılan öğrencilerin fakültelerine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Kruskal Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 10’da görüldüğü üzere öğrencilerin fakültelerine göre kendini toplama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür $x^2(sd=3, n=500) = 10,132, p < 0,05$. Bu bulgu fakültelerinin kendini toplama gücünün kullanılmasında bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında en yüksek kendini toplama gücüne sahip öğrencilerin Sağlık Fakültesinde olduğu, bunu İletişim Fakültesi ve Hukuk Fakültesinin takip ettiği görülmektedir. Öğrencilerin fakültelerine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur $x^2(sd=3, n=500)$

=52,527, $p<0,05$. Bu bulgu ilişki sürelerinin romantik ilişkide istismar yaşama durumlarında bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında en yüksek romantik ilişkide istismar yaşayan öğrencilerin Eğitim Fakültesi, bunu İletişim Fakültesi ve Hukuk Fakültesinin takip ettiği görülmektedir.

4.6 Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toplama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 11 ve Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Sınıf Düzeyi	N	x	SS	sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	1. sınıf	109	101,706	38,1499	3,65410	70,00	293,00
	2. sınıf	127	102,299	29,7261	2,63776	70,00	249,00
	3. sınıf	153	96,6078	31,3147	2,53164	70,00	232,00
	4. sınıf	111	107,784	38,3056	3,63580	70,00	241,00
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	1. sınıf	109	125,908	35,1569	3,36742	24,00	168,00
	2. sınıf	127	123,732	30,7231	2,72624	29,00	168,00
	3. sınıf	153	130,248	25,5364	2,06450	24,00	168,00
	4. sınıf	111	129,432	30,9212	3,93491	26,00	168,00

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinin sınıf değişkeninde 1. Sınıf x= 109 2. Sınıf x= 102 3. Sınıf x= 96 4. Sınıf x= 107 bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin sınıf değişkeninde 1. Sınıf x= 125 2.sınıf x= 123 3. Sınıf x= 130 4. Sınıf x= 129 bulunmuştur.

Tablo 12: Sınıf Düzeyine Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların İlişkisi Kruskal Wallis Testi Sonuçları.

	Sınıf Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	1. sınıf	109	242,75	3	9,882	,020
	2. sınıf	127	268,17			
	3. sınıf	153	224,74			
	4. sınıf	111	273,40			
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	1. sınıf	109	254,89	3	3,760	,289
	2. sınıf	127	229,53			
	3. sınıf	153	256,18			
	4. sınıf	111	262,35			

Tablo 12’de araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Kruskal Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur $\chi^2(sd=3, n=500) = 9,882$, $p < 0,05$. Bu bulgu sınıf düzeylerinin romantik ilişkide istismar yaşama durumlarında bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında en yüksek romantik ilişkide istismar yaşayan öğrencilerin 4. sınıf, bunu 2. ve 1. sınıfın takip ettiği görülmektedir.

Tablo 12’de görüldüğü üzere öğrencilerin sınıf düzeyin göre kendini toplama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür $\chi^2(sd=3, n=500) = 3,760, p > 0,05$. Bu bulgu sınıf düzeylerinin kendini toplama gücünün kullanılmasında bir etkiye sahip olmadığını gösterir.

4.7 Üniversite Öğrencilerinin İstismar Geçmişine Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin istismar geçmişine göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toplama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 13 ve Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin İstismar Geçmişi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	İstismar Geçmişi	n	\bar{x}	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Evet	12	118,10	44,232	3,9405	70,0	293,0
	Hayır	37	96,101	28,214	1,4589	70,0	232,0
		4	6	0	1	0	0
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Evet	12	127,83	27,839	2,4801	42,0	168,0
	Hayır	37	127,34	31,215	1,6141	24,0	168,0
		4	2	8	3	0	0

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinin istismar geçmişi değişkeninin evet $x=118$ Hayır $x=96$ bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin istismar geçmişi değişkeninin evet $x=127$ hayır $x=127$ bulunmuştur.

Tablo 14: İstismar Geçmişine Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	İstismar Geçmişi	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Evet	126	308,97	38930,5	16194,5	,000
	Hayır	374	230,80	86319,5		
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Evet	126	246,79	31095,5	23094,5	,793
	Hayır	374	251,75	94154,5		

Tablo 14’de araştırmaya katılan öğrencilerin istismar geçmişine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Mann-Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 14’de görüldüğü üzere öğrencilerin istismar geçmişine göre kendini toplama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($U=23094,5$ $p>0,05$).

Öğrencilerin istismar geçmişine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($U=16194,5$, $p<0,05$). Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında geçmişinde istismar örüntülerine sahip bireylerin, geçmişte istismar yaşamayanlara göre romantik ilişkilerinde daha yüksek istismarla karşılaştığı görülmektedir.

4.8 Üniversite Öğrencilerinin Medeni Haline Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin medeni haline göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toplama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 15 ve Tablo 16’de gösterilmiştir.

Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Medeni Hal Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Medeni Hal	n	x	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkisi	İlişkisi	26	100,09	31,380	1,9313	70,0	249,0
İlişkisi	Var	4	5	7	5	0	0
Değerlendirme Ölçeği	İlişkisi	23	103,38	37,289	2,4273	70,0	293,0
	Yok	6	1	3	3	0	0
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	İlişkisi	26	126,88	32,262	1,9856	24,0	168,0
	Var	4	3	4	2	0	0
	İlişkisi	23	128,11	28,165	1,8334	24,0	168,0
	Yok	6	9	7	3	0	0

Romantik İlişkisi Değerlendirme Ölçeğinin medeni hal değişkeninin İlişkisi Var $x=100$ İlişkisi Yok $x= 103$ bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü İlişkisinin Medeni Hal değişkenine göre İlişkisi var $x=126$ İlişkisi Yok $x= 128$ bulunmuştur.

Tablo 16: Medeni Haline Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların İlişkisi Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Medeni Hal	n	Sıra Ortalaması	Sd	U	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	İlişkisi Var	264	250,64	66168,0	31116,0	,982
	İlişkisi Yok	236	250,35	59082,0		
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	İlişkisi Var	264	252,98	66788,0	30496,0	,684
	İlişkisi Yok	236	247,72	58462,0		

Tablo 16’de araştırmaya katılan öğrencilerin medeni haline göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Mann-Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 16’de görüldüğü üzere öğrencilerin medeni haline göre kendini toplama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (U=30496,0,p>0,05).

Öğrencilerin medeni haline göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür (U=31116,0, p<0,05).

4.9 Üniversite Öğrencilerinin Ailelerinin Medeni Haline Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin medeni haline göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toplama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 17 ve Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 17: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Ailenin Medeni Halleri Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Ailenin Medeni Hali	n	x	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Evli	434	101,624	35,1637	1,68791	70,00	293,00
	Boşanmış	43	104,953	31,5111	4,80540	70,00	198,00
	Anne veya Babanın Vefat Etmesi	23	95,8696	19,9552	4,16094	70,00	139,00
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Evli	434	127,353	30,3560	1,45714	24,00	168,00
	Boşanmış	43	130,744	27,1557	4,14121	49,00	168,00
	Anne veya Babanın Vefat Etmesi	23	123,478	36,6518	7,64242	25,00	162,00

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinin Ailenin Medeni Hali değişkenine göre evli x= 101 boşanmış x= 104 anne veya babasının vefat etmesi x= 95 bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin Ailenin Medeni Hali değişkenine göre evli x=127 boşanmış x= 130 anne veya babasının vefat etmesi x= 123 bulunmuştur.

Tablo 18: Ailelerin Medeni Hallerine Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların İlişkisi Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Ailenin Medeni Hali	n	Sıra Ortalaması	Sd	X²	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Evli	434	248,05	2	1,430	,489
	Boşanmış	43	275,64			
	Anne veya Babanın Vefat Etmesi	23	249,80			
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Evli	434	249,48	2	,392	,822
	Boşanmış	43	263,42			
	Anne veya Babanın Vefat Etmesi	23	245,61			

Tablo 18’de araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerin medeni hallerine göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Kruskal Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Öğrencilerin ailelerin medeni hallerine göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı değildir $x^2(sd=2, n=500)$

=1,430 $p>0,05$. Bu bulgu öğrencilerin ailelerin medeni halinin romantik ilişkide istismar yaşama durumlarında bir etkiye sahip olmadığını gösterir.

Tablo 18’de görüldüğü üzere öğrencilerin ailelerinin medeni hallerine göre kendini toparlama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür $\chi^2(sd=2, n=500) =0,392 p>0,05$. Bu bulgu öğrencilerin ailelerin medeni hallerinin kendini toparlama gücünün kullanılmasında bir etkiye sahip olmadığını gösterir.

4.10 Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Aile Tutumuna Göre Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendilerini Toparlama Güçleri Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları aile tutumlarına göre romantik ilişkilerindeki istismar ve kendilerini toparlama güçleri arasında anlamlı fark olup olmadığına yönelik bulgular Tablo 19 ve Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 19: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar ve Kendini Toparlama Güçlerinin Algıladıkları Aile Tutumu Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata, Minimum ve Maksimum Puanları

	Algıladıkları Aile Tutumu	n	x	SS	Sh	Min.	Max.
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Otoriter Aile Tutumu	25	134,040	47,911	9,58236	70,0	241,0
	Koruyucu Aile Tutumu	87	100,874	34,643	3,71415	70,00	232,0
	Demokratik Aile Tutumu	250	98,1960	27,608	1,74611	70,00	219,0
	İzin Verici Aile Tutumu	138	102,514	39,117	3,32990	70,00	293,0
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Otoriter Aile Tutumu	25	113,960	34,915	6,98319	26,00	158,0
	Koruyucu Aile Tutumu	87	130,184	28,211	3,02456	24,00	168,0
	Demokratik Aile Tutumu	250	129,712	28,000	1,77092	24,00	168,0
	İzin Verici Aile Tutumu	138	124,130	34,114	2,90398	24,00	168,0

Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinde algılanan aile tutumu değişkeninde otoriter aile $x= 134$ koruyucu aile $x= 100$ demokratik aile $x= 98$ izin verici aile tutumunda $x=102$ bulunmuştur. Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin algılanan aile tutumun değişkeninde otoriter aile $x=113$ koruyucu aile $x= 130$ demoktatik aile $x=129$ izin verici aile $x=124$ bulunmuştur.

Tablo 20: Algıladıkları Aile Tutumuna Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinden Alınan Puanların İlişkisi Kruskal Wallis Testi Sonuçları.

	Algıladıkları Aile Tutumu	n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	Otoriter Aile Tutumu	25	352,74	3	13,253	,004
	Koruyucu Aile Tutumu	87	246,03			
	Demokratik Aile Tutumu	250	246,14			
	İzin Verici Aile Tutumu	138	242,70			
Kendini Toparlama Gücü Ölçeği	Otoriter Aile Tutumu	25	189,26	3	6,354	,096
	Koruyucu Aile Tutumu	87	259,78			
	Demokratik Aile Tutumu	250	258,90			
	İzin Verici Aile Tutumu	138	240,53			

Tablo 20’de araştırmaya katılan öğrencilerin algıladıkları aile tutumlarına göre RİDO ve KTGÖ ölçeğinden aldıkları puanlara yönelik Kruskal Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Öğrencilerin algıladıkları aile tutumlarına göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur $x^2(sd=3, n=500) = 13.253, p < 0,05$. Bu bulgu öğrencilerin algıladıkları aile tutumunun romantik ilişkide

istismar yaşama durumlarında bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Öğrencilerin sıra ortalamaları göz önüne alındığında en çok romantik ilişkide istismar yaşayan öğrencilerin algıladıkları aile tutumu otoriter aile tutumu olduğu görülmüştür, bunu demokratik ve koruyucu aile tutumunun takip ettiği görülmektedir.

Tablo 20’de görüldüğü üzere öğrencilerin algıladıkları aile tutumuna göre kendini toparlama güçleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür $\chi^2(sd=3, n=500) = 6.354, p > 0,05$. Bu bulgu öğrencilerin algıladıkları aile tutumuna göre kendini toparlama gücünün kullanılmasında bir etkiye sahip olmadığını gösterir.

4.11 Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkiyi Saptamak Amacıyla Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Sonuçları

Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı sonuçları incelendiğinde öğrencilerin romantik ilişkide yaşadıkları istismar puanları ile kendini toparlama gücü puanları arasında ters yönde anlamlı bir ilişki ($r = -0,128, p < 0,01$) olduğu saptanmıştır.

Bölüm 5

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulguların ve konu hakkında daha önceden yapılmış alanyazındaki çalışma bulguları tartışılması ve yorumlanması yer almaktadır.

5.1 Romantik İlişkide Yaşanan İstismara Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu

Araştırmaya alınan öğrencilerin romantik ilişkide algıladıkları istismar ortalaması $101,6460 \pm 34,30093$ 'tür. Yapılan alanyazın taramasında bu sonuca benzer nitelikte olan Öngün (2016)'ün üniversite öğrencilerinde romantik ilişkisinde istismarı saptadığı araştırmasında elde edilen puan ortalamasının $102,41 \pm 33,79$ olduğu görülmüştür.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın yaş değişkeni incelendiğinde yaşlar arası anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bunun nedeni olarak üniversite öğrencilerinin yaş ortalamalarının aşağı yukarı aynı olması düşünülmektedir. Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2014)'un yaptığı çalışmada romantik ilişkilerde istismarın yaş değişkeni incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark ise yaşı büyük olan öğrencilerin yaşı küçük olan öğrencilere göre yüksek düzeyde istismar yaşadıkları görülmüştür. Cinal-Işık (2018)'in yaptığı çalışmada ise romantik ilişkilerde yaş değişkeninde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark yaşça büyük kişilerin romantik ilişkilerinde yüksek düzeyde istismar olgusu bulunmuştur. Bunun nedeni ise Türkiye'nin geleneksel bir ülke olması ve yetişkinlerin günümüz gençlerine göre daha az deneyimli oluşlarından oluştuğu varsayılabilmektedir. Kılınçer (2012)'in yaptığı

çalışmada romantik ilişkilerde istismarın yaş değişkenine göre yaşlar arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma ile yaşı büyük olan üniversite öğrencilerinin yaşı küçük olanlara göre ve romantik ilişkilerde istismarı fark edip bu istismar olgusunu ifade edebildiklerinden dolayı diye ifade edilebilir. Bu yapılan çalışmalar ile yaptığım çalışma arasında benzerlikler vardır.

Bu araştırmada romantik ilişkileri değerlendirmenin cinsiyet değişkeni incelendiğinde cinsiyetler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılıkta erkeklerin, kadınlara göre yüksek bir şekilde istismara maruz kaldıkları saptanmıştır. Türk toplumunda erkek bireyler fiziksel gücü aktif kullanabilen ve bu özelliği ile belirginleşen kişiler olduğundan kadın bireyler ise daha duygu odaklı yaklaşabilen ve fiziksel şiddeti erkeklere göre daha az gösterdiğinden duygusal istismarı daha çok uyguladıkları varsayılmaktadır. Kılınçer ve Tuzgöl- Dost, (2014)'ün yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre erkek öğrencilerin romantik ilişkilerinde kadınlara göre daha fazla istismara maruz kaldıklarını ve bunun sebebinin Romantik İlişkileri Değerlendirme Ölçeğinin istismarın duygusal boyutunu içine alacak maddelerinin yer alması ile bir bağ kurulabilir. Yapılan bu çalışma ile yürüttüğüm araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Çağatay (2014)'ın yaptığı çalışmada ise romantik ilişkilerde istismarın cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Bununla birlikte duygusal ihmalin sonucunda anlamlı bir fark olduğu ve erkeklerde ($\bar{=}$ 1,93) kadınlara göre ($\bar{=}$ 1,79) daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın sınıf düzeyi değişkeni incelendiğinde sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Alanyazı incelendiğinde sınıf düzeyi ile romantik ilişki istismarı beraber inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Sınıf düzeyleri arasındaki fark en yüksek 4. sınıfta olup bunu sırası ile 2. sınıf ve 1. sınıf izlemektedir. 1. Sınıflar yeni geldikleri üniversite ortamında

çokça insan tanıma isteği olduğundan istismar yaşadığını anladığı anda diğer seçenekleri değerlendirirken 4.sınıflar gelişim görevleri dolayısı ile iş ve evlilik hayatını düşündüklerinden sahip oldukları ilişkilerinde istismara göz yumup ilişkilerini bu şekilde sürdürmeyi tercih edecekleri ve daha çok istismar yaşadıkları varsayılabilmektedir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın medeni durum değişkeni incelendiğinde medeni durumlar arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. 21. Yy kültür durumunda evlilikle ilgili değişen değerlerimizden dolayı anlamlı bir fark çıkmaması normaldir. Çünkü ilişkisi olanlarda ilişkisi olmayanlarda aynı evde yaşayıp evlilik hayatı gibi bir hayat sürmekte olduğu varsayılmaktadır. Romantik ilişkilerde medeni durum değişkeni açısından incelendiği daha önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması olası değildir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın fakülteler değişkeni incelendiğinde fakülteler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Eğitim fakültesi öğrencilerinin aldıkları dersler dolayısı ile duyguları ön planda ve sözel yetenekleri ve ilişki kurma düzeyleri gelişmiş olduğundan Hukuk fakültesi öğrencilerine göre daha çok istismara maruz kaldıkları düşünülmektedir. Hukuk fakültesi öğrencileri daha çok mantık çerçevesine yönelik ve yargısal olduklarından istismara uğradıklarında ilişkiyi sonlandırabilme konusunda güçlü oldukları varsayılmaktadır. Eğitim Fakültesinde olup sırası ile İletişim Fakültesi ve Hukuk Fakültesi izlemektedir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın, ailenin medeni durumu değişkeni incelendiğinde ailenin medeni durumları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu farkın olmamasının üniversite öğrencilerinin ailelerinden uzak ve herhangi bir sosyal desteği arkadaşlarından almalarına bağlı oldukları söylenebilmektedir Kılınçer ve Tuzgöl (2014)'ün yaptıkları araştırma sonucunda romantik ilişkilerde istismarın

ailenin medeni durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Kılınçer (2012)'in yaptığı araştırmada romantik ilişkilerde istismarın ailenin medeni durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Algılanan aile tutumları değişkenleri arasında en yüksek fark otoriter aile tutumunda ortaya çıkmaktadır. Bu fark ailenin kabul edici ilgiye yönelik tutumları fazlaştığında romantik ilişkilerde istismarın azaldığı ailenin kontrol edici, denetime yönelik algılanan tutum arttıkça romantik ilişkilerde oluşan istismar yükseldiği düşünülmektedir. Kumcağız, Orak ve Şahin (2018)'in yaptığı çalışmada romantik ilişkilerde istismarın algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu araştırma araştırmamızla benzerlik göstermektedir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın istismar geçmişi değişkeni incelendiğinde istismar geçmişi arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu fark istismar geçmişi olanların istismar geçmişi olmayanlara göre yüksek çıktığı görülmektedir. Bu farkın sebebi ise geçmişte istismar yaşayan birinin şimdi ki yaşayacağı istismarın etkilerine açık olduğu olarak düşünülmektedir. Çağatay (2014)'ın yaptığı araştırma sonucunda romantik ilişkilerde istismarın istismar geçmişi değişkeni incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuklukta herhangi bir istismar türüne maruz kalan kişilerin istismar geçmişi yaşamayan kişilere göre romantik ilişkilerinde istismar düzeyleri yüksek çıkmıştır. Bu araştırma yaptığım araştırma ile benzerlik göstermiştir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın ilişki süresi değişkeni incelendiğinde ilişki süreleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark ilişki sürelerinde en yüksek 1 aydan az olup bunu sırası ile 2-4 yıl ve 1-2 yıl izlemektedir. Günümüz ilişkilerinde bireyler geçmiş senelere göre istismar konusunda

bilinçlendikleri için istismarı fark eder etmez ilişkilerini sonlandırabilmektedir. Kılınçer ve Tuzgöl (2014)'ün yaptıkları araştırma sonuçlarına göre romantik ilişkilerde istismarın ilişkisi süresinin değişkeni incelendiğinde anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark ilişki süresi yüksek olanların ilişki süresi az olanlara göre yüksek bir düzeyde istismar yaşadıkları görülmektedir. Kılınçer (2012)'in yaptığı araştırmada romantik ilişkilerde istismarın ilişki süresi değişkeni incelendiğinde ilişki süreleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark ilişki süresi fazla olanların ilişki süresi az olanlara göre daha fazla istismara uğradıklarını ve bununda yeni başlayanların henüz birbirlerini tanıma ve duygusal olarak bir doyum alamadıklarından dolayı ilişki süreleri az olanlarda az çıkmaktadır.

5.2 Kendini Toparlama Gücüne Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu

Araştırmaya alınan öğrencilerin kendini toparlama güçlerinin ortalaması $127,4660 \pm 30,37390$ 'dır. Yapılan alanyazın taramasında bu sonuca benzer nitelikte olan Eryılmaz (2012)'in üniversite öğrencilerinde kendini toparlama güçlerinin saptadığı araştırmasında elde edilen puan ortalamasının $132,11$ olduğu görülmüştür.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün yaş değişkeni incelendiğinde yaşlar arası anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bunun nedeni olarak üniversite öğrencilerinin yaş ortalamalarının aşağı yukarı aynı olması düşünülmektedir. Kendini toparlama gücünün yaş açısından ele alındığı önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması mümkün değildir.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün cinsiyet değişkeni incelendiğinde cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Günümüzde her iki cinsiyette gerek üniversite okumaları gerek ekonomik özgürlüğünü elde etmek için çabaladıkları sebebi ile cinsiyetler arası fark çıkmaması normal olarak varsayılmaktadır. İlişki

boyutunda kadın erkekte eşit olduğundan cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmamasına rağmen kadınların, erkeklere göre kendilerini toparlama güçlerinin yüksek olduğu analize yansımıştır Özer (2013)'in yaptığı çalışmada kendini toparlama gücü cinsiyet değişkeni açısından sonuçlar incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmamıştır. Oflas (2017)'in yaptığı araştırmada ise kendini toparlama gücünün cinsiyet değişkeninde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yapılan bu çalışmalar ile yaptığım çalışma cinsiyet değişkeni ile benzerlik göstermektedir.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün sınıf düzeyi değişkeni incelendiğinde sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf düzeyini içeren yaş grupları kendi arasında çok uç noktalarda olmadığından anlamlı bir fark çıkmaması normal olarak düşünülmektedir. Kendini toparlama gücünün sınıf düzeyi açısından incelendiği önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması mümkün değildir.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün medeni durum değişkeni incelendiğinde medeni durumlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. 21. Yy kültür durumunda evlilikle ilgili değişen değerlerimizden dolayı anlamlı bir fark çıkmaması normaldir. Evli bireylerin tıpkı evli olmayan bireyler gibi aynı şartlarda bazı durumları yaşadığı düşünüldüğünde sonuçların benzer çıkması normal olarak varsayılmaktadır. Kendini toparlama gücünün medeni durum değişkeni açısından incelendiği önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması mümkün değildir.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün fakülteler değişkeni incelendiğinde fakülteler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Fakülteler arası fark en yüksek Sağlık Fakültesinde olup sırası ile İletişim Fakültesi ve Hukuk Fakültesi izlemektedir. Bunun sebebi olarak Sağlık Fakültesinde eğitim gören bireylerin kriz odaklı dersler alması ve

bu aldıkları eğitimi bünyelerine sindirmesi ek olarak kritik bir meslek sahibi olduklarından dolayı gündelik problemlerini bir kenara bırakıp işlerine yoğunlaşması gerektiğinden diğer fakültelere göre kendilerini daha iyi toparladıkları düşünülmektedir. Oflas (2017)'ın yaptığı araştırmada kendini toplama gücünün fakülte değişkeni incelendiğinde Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültelerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu çalışma ile yaptığım çalışma farklılık göstermektedir.

Bu araştırmada kendini toplama gücünün, ailenin medeni durumu değişkeni incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu farkın olmamasının üniversite öğrencilerinin ailelerinden uzak ve herhangi bir sosyal desteği arkadaşlarından almalarına bağlı oldukları söylenebilmektedir Kendini toplama gücünün ailenin medeni durum değişkeni açısından incelendiği daha önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması olası değildir.

Bu araştırmada kendini toplama gücünün, algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Anlamlı çıkmasının sebebi öğrencilerin üniversite bünyesinde bulunan psikolojik danışmanlık merkezinde ebeveynlerine dair sorunları aktarıp çözüm getirebildikleri düşünülmektedir. Bir başka araştırmada Akça (2012)'nın kendini toplama gücü ile algılanan aile tutumu arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu fark kendini anne ve babasından tepkisel davranışlar gören ve bağımsızlığını elde etmesi için desteklenen kişilerin kendini toplama güçlerinin yüksek olması ile göstermektedir. Pamuk (2016)'un yaptığı araştırmada kendini toplama gücünün algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark öğrencilerin algıladıkları ailelerin demokratik ve otoriter tutumlarının öğrencinin kendini toplama gücünü arttırdığı belirlenmiştir. Özer (2013)'ün yaptığı araştırmada romantik ilişkilerde istismarın algıladıkları aile tutumu

değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark ise ailelerini demokratik olarak algılayan öğrencilerin kendilerini toparlama güçlerinin ailelerin suçlayıcı ya da otoriter olarak algılayan öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün, istismar geçmişi değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı çıkmasının sebebi öğrencilerin üniversite bünyesinde bulunan psikolojik danışmanlık merkezinde istismar geçmişine dair kişisel sorunları aktarıp çözüm getirebildikleri düşünülmektedir. Kendini toparlama gücünün istismar geçmişi değişkeni açısından incelendiği daha önceki çalışmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması olası değildir.

Bu araştırmada kendini toparlama gücünün ilişki süresi değişkeni incelendiğinde ilişki süreleri arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Üniversite öğrencilerinin ilişkileri uzun da sürse kısa da sürse gündelik hayat problemlerini bir süreliğine ara verip odaklanmaları gereken ders, proje ve diğer akademik sorumlulukları dolayısı ile kendilerine eşit bir şekilde toparlayabilecekleri varsayılmaktadır. Kendini toparlama gücünün ilişki süresi değişkeni açısından incelendiği daha önceki araştırmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması olası değildir.

5.3 Romantik İlişkide Yaşanan İstismar ve Kendini Toparlama Gücünün İlişkisine Dair Bulguların Tartışma ve Yorumu

Öğrencilerin romantik ilişkide yaşadıkları istismar puanları ile kendini toparlama gücü puanları arasında ters yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Romantik ilişkilerde yaşanan istismar ve kendini toparlama gücünün ilişkisini araştıran bir çalışma olmadığından bu ilişkiyi başka araştırmalarla kıyaslamak mümkün değildir. Romantik ilişkide yaşanan istismar arttıkça kişinin kendini toparlayamama durumu istismarı engellemek ve kendini toparlama gücünü

kullanmaktan bir kaçış olarak düşünölmektedir. Ek olarak romantik ilişkide istismarı az yaşayan bireylerin kendilerini daha iyi toparlayabilmeleri istismar konusunda farkındalığın ve bilincinin olmamasına ve durumu değerlendiremeyişine bağlanabilmektedir.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuçlar

- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın yaş değişkeni incelendiğinde yaşlar arası anlamlı bir fark olmadığı görölmüştür
- Bu araştırmada romantik ilişkileri değerlendirmenin cinsiyet değişkeni incelendiğinde cinsiyetler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılıkta erkeklerin, kadınlara göre yüksek bir şekilde istismara maruz kaldıkları saptanmıştır.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın sınıf düzeyi değişkeni incelendiğinde sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Sınıf düzeyleri arasındaki fark en yüksek 4. sınıfta olup bunu sırası ile 2. sınıf ve 1. sınıf izlemektedir.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın medeni durum değişkeni incelendiğinde medeni durumlar arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Romantik ilişkilerde medeni durum değişkeni açısından incelendiği daha önceki ęalıřmaların olmaması nedeni ile araştırma bulgularının karşılaştırılması olası değildir.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın fakölteler değişkeni incelendiğinde fakölteler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Fakölteler arası fark en yüksek Eğitim Faköltesinde olup sırası ile İletişim Faköltesi ve Hukuk Faköltesi izlemektedir.

- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın, ailenin medeni durumu değişkeni incelendiğinde ailenin medeni durumları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Algılanan aile tutumları değişkenleri arasında en yüksek fark otoriter aile tutumunda ortaya çıkmaktadır.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın istismar geğmişi değişkeni incelendiğinde istismar geğmişi arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu fark istismar geğmişi olanların istismar geğmişi olmayanlara göre yüksek çıktığı görülmektedir.
- Bu araştırmada romantik ilişkilerde istismarın ilişki süresi değişkeni incelendiğinde ilişki süreleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark ilişki sürelerinde en yüksek 1 aydan az olup bunu sırası ile 2-4 yıl ve 1-2 yıl izlemektedir.
- Bu araştırmada kendini toparlama gücünün yaş değişkeni incelendiğinde yaşlar arası anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.
- Bu araştırmada kendini toparlama gücünün cinsiyet değişkeni incelendiğinde cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmamasına rağmen kadınların, erkeklere göre kendilerini toparlama güçlerinin yüksek olduğu analize yansımıştır
- Bu araştırmada kendini toparlama gücünün sınıf düzeyi değişkeni incelendiğinde sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Bu araştırmada kendini toparlama gücünün medeni durum değişkeni incelendiğinde medeni durumlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır

- Bu araştırmada kendini toparlama g¼c¼n¼n fak¼lteler değişkeni incelendiğinde fak¼lteler arası anlamlı bir fark bulunmuştur. Fak¼lteler arası fark en y¼ksek Sağlık Fak¼ltesinde olup sırası ile İletişim Fak¼ltesi ve Hukuk Fak¼ltesi izlemektedir.
- Bu araştırmada kendini toparlama g¼c¼n¼n, ailenin medeni durumu değişkeni incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Bu araştırmada kendini toparlama g¼c¼n¼n, algıladıkları aile tutumu değişkeni arasında anlamlı bir fark g¼r¼lmemiřtir.
- Bu araştırmada kendini toparlama g¼c¼n¼n, istismar geğmişi değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır
- Bu araştırmada kendini toparlama g¼c¼n¼n ilişki s¼resi değişkeni incelendiğinde ilişki s¼releri arasında anlamlı bir fark g¼r¼lmemektedir
- Öğrencilerin romantik ilişkide yaşadıkları istismar puanları ile kendini toparlama g¼c¼ puanları arasında ters y¼nde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Romantik ilişkilerde yaşanan istismar ve kendini toparlama g¼c¼n¼n ilişkisini araştıran bir çalışma olmadığından bu ilişkiyi başka araştırmalarla kıyaslamak m¼mk¼n değildir.

6.2 Öneriler

6.2.1 Araştırmacılara Öneriler

- Bu araştırmanın araştırma grubunu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırma üniversite öğrencilerinin yaş aralığı dışında diğer yaş dönemlerinde de bu araştırmaya benzer çalışmalar yapılması önerilmektedir.
- Bu araştırmada kullanılan Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDO) üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları istismar davranışlarını ölçen tek boyutlu bir ölçektir. Bu ölçek fiziksel, duygusal, cinsel

istismar davranışlarını ölçmektedir. Bu istismar olgularını tek tek ölçecek ölçekler geliştirilmesi önerilmektedir.

- Romantik ilişkilerde yaşanan istismar durumu ile ilgili istismar yaşayan kişilerin çocukluklarına inilmesi adına araştırmalar yapılması önerilmektedir.
- Kendini toparlama gücü yeni gelişen bir kavram olduğundan bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı olup kendini toparlama gücü kavramı ile ilgili çalışmaların artırılması ve farklı değişkenler ile kendini toparlama gücünün yüksek ya da düşük olduğu ile ilgili araştırmalar yapılması önerilmektedir.
- Bütün eğitim kademelerinde okul rehberlik servisinin etkili bir biçimde çalışması öğrencilerini tanınması ve öğrenciler üzerinde uygulayacakları eğitim programları ile önleyici ve koruyucu kazanmalarını sağlamaları adına çalışmalar yapılması önerilmektedir.
- Nitel ve nicel modelleri kapsayan karma model destekli çalışmalarla bizim konumuz tekrardan ele alınıp incelenmesi önerilir.
- Araştırmamda romantik ilişkilerde istismar ile kendini toparlama gücü arasında ters ilişki vardır bu ters ilişkide istismar yüksek çıktığında kişiler kendilerini toparlayamıyorlar kişilerin kendilerini toparlamaları adına farkındalık kazandırılmalı bu farkındalık ile istismarın etkileri en aza inecektir bu farkındalığın kazanılması için kişilere eğitimler verilmesi önerilmektedir.

6.2.2 Uygulayıcıya Öneriler

- Evlilik öncesi danışmanlık merkezine gidilip buradan seçilecek olan bireylere yönelik önleyici ve koruyucu hizmetler doğrultusunda uygulamalar yapılması önerilmektedir.
- Çiftlere istismar konusunda eğitim programları verilmesi önerilmektedir.

- Romantik ilişkilerde istismar ve kendini toparlama gücü ile ilgili kamu spotları oluşturulmalı ve bu kamu spotları öğrencilere ve oranın halkına verilerek bir farkındalık oluşturulması önerilmektedir.
- Bu araştırmada kendini toparlama gücünü algılanan aile tutumları etkilemektedir. Aileler çocuklarına karşı tutum ve davranışlarına dikkat etmelidirler. Üniversite dönemi çocukların yetişkinliğe geçiş aşamasının ilk basamaklarından olup bu dönem kendi içinde ki risklerden dolayı bu dönemde üniversite öğrencilerine kendilerini toparlama gücünü yükseltici programlarla eğitim verilmesi önerilmektedir.
- Yurt dışında romantik ilişkilerin riskli sonuçlar doğurmaması için lise ve üniversite öğrencilerine ayrıca her yaşta romantik ilişki yaşayan partnerlere eğitim programları uygulanmakta ve bu konuda eğitim verilmektedir. Romantik ilişkilerde istismarı önlemeye yönelik uygulanan programların benzeri K.K.T.C' de ve Türkiye'de yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Ak, Ç. (2016). *Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı Ortaokul Öğrencilerinin Duygusal Zekaları ve Psikolojik Sağlamlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.

Akça, K. (2012). *Genç Yetişkinlikte Algılanan Anne Baba Tutumlarının, Kendini Toparlama Gücü ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversite.

Akdoğan, B. (2017). *Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı Lise Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık ve Çatışma Çözme Davranışlarının Öznel İyi Oluşlarını Yordaması*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Aktaş, E. (2016). *Ergenlerin Psikolojik Dayanıklılıkları İle Gelecek Beklentileri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Arslan, G. (2015). *Ergenlikte Algılanan Duygusal İstismar ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişki*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Arslan, G. (2015). *Psikolojik İstismar, Psikolojik Sağlık, Sosyal Bağlılık Ve Aidiyet Duygusu Arasındaki*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(36), 47-58.

Arslan, G. ve Balkıs, M. (2016). *Ergenlerde Duygusal İstismar, Problem Davranışlar, Öz-Yeterlik Ve Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişki*, Sakarya University Journal Of Education, 6(1), 8-22.

Arslan, G. (2015). *Ergenlerde Psikolojik Sağlık: Bireysel Koruyucu Faktörlerin Rolü*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(44), 73-82.

Atalay, Ü.N. ve Ulucan, K.T. (2018). *Kendini Toparlama Gücü Gelişim Süreci: Ebeveynleri Boşanmış Ergenler Üzerinde Nitel Bir Araştırma*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(2), 176-196.

Aydın, B. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve Umut Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Aydın, M.ve Egemberdiyeva, A. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İncelenmesi*, Türkiye Eğitim Dergisi, 3(1), 37-53.

Aydoğdu, İ. (2010). *Romantik İlişkilerin Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

- Basım, N.H ve Çetin, F. (2011). *Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması*, Türk Psikiyatri Dergisi, 22(2), 104-14.
- Bolger, K. E., & Patterson, C. J. (2003). Sequelae of child maltreatment: Vulnerability and resilience. In S. S. Luthar (Ed.), *Resilience and vulnerability: Adaptation in the context of childhood adversities* (pp. 156-181). New York, NY, US: Cambridge University Press.
- Bugay, A. ve Çok, F. (2013). *Gençlikte Romantik İlişkilerde Şiddet ve İstismar*, Okul E Bülteni Dergisi, 5, 15-20.
- Çağatay, S. E. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantı Düzeyi İle Bağlanma Stilleri ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi.
- Çetinkaya, A. (2018). *Lise Öğrencilerinin Kendini Toparlama Gücü Düzeyleri ve Öznel İyi Oluşu Artırma Stratejilerinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Dikmen Alan, H., Özaydın, T., Yılmaz Dereli, S. (2018). *Üniversitedeki Kadın Öğrencilerde Yaşanan Flört Şiddeti ile Anksiyete ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Sağlık Bilimleri Dergisi, 9(2), 170-176.
- Doğan, T. (2015). *Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, The Journall Of Happiness Well- Being, 1(3), 93-102.

- Doğruer, N. (2019). *Çocukluk Çağı Travma Yaşantılarına Sahip Yetişkinlerde Psikolojik Dayanıklılık ve Affetme*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi.
- Duman, N. (2019). *Yetişkin Psikolojik İstismarını Tanımak*, International Journal of Social Sciences and Education Research, 5(1), 33-43.
- Durmuşoğlu, N. Doğru, Y.S.S. (2006). *Çocukluk Ökseleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi*, Dergisosalbil, 15.
- Eminağaoğlu, N. (2006). *Güç Koullarda Yaayan Sokak Çocuklarında Dayanıklılık (Sağlamlık)*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi.
- Erarslan, Ö. (2014). *Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlık İle Depresif Belirtiler ve Yaşam Memnuniyeti Arasındaki İlişkide Benlik Saygısı, Pozitif Dünya Görüşü ve Umudun Aracı Rolünün İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Ersanlı, K., Yılmaz, M., Özcan, K. (2013). *Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği (Adiö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(1)
- Esen Akay, T. (2010). *Risk Altındaki Ortaöğretim 9. Ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Toparlama Güçlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

- Farber, E. A., & Egeland, B. (1987). Invulnerability among abused and neglected children. In E. J. Anthony & B. J. Cohler (Eds.), *The Guilford psychiatry series. The invulnerable child* (pp. 253-288). New York, NY, US: Guilford Press.
- Furman, W., Brown, B. B., & Feiring, C. (Eds.). (1999). *Cambridge Studies In Social and Emotional Development. The Development Of Romantic Relationships In Adolescence*. New York,US Cambridge University Press, 284(1), 102-102
- Gizir, A.C (2013). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki İnançlarının Cinsiyet ve Romantik İlişki Yaşama Durumlarına Göre İncelenmesi*, Eğitim ve Bilim Dergisi, 38(170).
- Gizir, C.A. (2007). *Psikolojik Sağlık, Risk Faktörler ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(28), 113-128.
- Güloğlu, B., Kararımak, Ö. (2010). *Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlık, Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73-881.
- Işık, C. (2018). *Flört Şiddeti ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumun Anksiyete ve Depresyon Düzeyleriyle İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi.
- Gürkan, U. (2006). Yılmazlık Ölçeği (YÖ): *Ölçek Geliştirme, Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(39), 45-74.

- Işık, Ş. (2016). *Türkiye’de Kendini Toparlama Gücü Konusunda Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 6(45), 65-76.
- İslam, E. (2016). *Romantik İlişkide Kendilik Değerlendirmesi İle Algılanan Ebeveyn Kabul-Red Düzeyi Arasında ki İlişki ve Kendini Toparlama Gücünün Aracılık Rolü*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.
- Kaya, İ. (2015). *Ergenlerin Çocukluk Dönemi İstismar Yaşantıları İle Davranış Problemleri ve Psikolojik Sağlıkları Arasında İlişkinin İncelenmesinde Otomatik Düşünceler ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin Aracı Rolü* Yayınlanmış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi.
- Kararımk, Ö., Siviş-Çetinkaya, R. (2009). *Benlik Saygısının ve Denetim Odağının Psikolojik Sağlık Üzerine Etkisi: Duyguların Aracı Rolü*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(35), 30-43.
- Kaya, S.Ö., Demir, E. (2017). *Kendini Toparlama Gücü ve Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Mutluluk Düzeyini Yordama Gücü*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (33), 18-33.
- Kılınçer, A.S. ve Dost, M.T. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(42), 160-172.

Kılınçer, S.A. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Kumcağız, H., Sevcan, O. ve Manas, Ş.C. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismarı Yordamada Algılanan Anne Baba Tutumları ve Boyun Eğici Davranışlar*, Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(2),389-399.

Küçükarslan, M. (2011). *Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Romantik İlişkilere Yönelik İnançlarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Romantik İlişki Yaşama Durumu Değişkenlerine Göre İncelenmesi* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi.

Küçükarslan, M. ve Gizir, A.C. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(42), 148-159.

Malak, K. (2011). *Kendini Toparlama Gücü İle Duygusal Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Oflas, G. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine, Kültürlerarası Duyarlılığa ve Risk Faktörlerine Göre Yordanması*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

- Owen-Korkut, F., Çelik-Demirbaş., Doğan, T. (2017). *Üniversite Öğrencilerinde İyilik Halinin Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sağlık*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16(64), 1461-1479.
- Öngün, E. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi*, Yayınlanmış Tez, Marmara Üniversitesi.
- Öngün, E. ve Ünsal, G. (2018). *Üniversite Yaşamında Yakın İlişkiler ve İstismar*, Jaren Dergisi, 4(1),52-58.
- Öz, F. ve Yılmaz, B.E. (2009). *Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlık*, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 16(3), 82-89.
- Özdaş, İ. (2017). *Yetişkinlerde Ait Olma İhtiyacı, Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi.
- Özer, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Duyusal Zeka ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Pamuk, S. (2016). *Anne Baba Tutumlarının Üniversite Öğrencilerinin Kendini Toparlama Gücüne, Problem Çözme Becerilerine ve Karar Verme Davranışlarına Etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi.

- Sakallı, N., Curun, F. (2001). *Romantik İlişkilerle İlgili Kalıp Yargılara Karşı Tutumlar*. Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 0(22) 31-45.
- Saraç, A., Hamamcı, Z. ve Güçray, S. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunun Yordanması*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(43), 69-81.
- Seçim, G. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Maruz Kaldığı İstismar Davranışları*, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(1),527-543.
- Şimşek, S., ve Önder-Cenksever, F. (2011). *Ergenlerde Davranış Problemlerinin, Anne-Babadan ve Öğretmenlerden Algılanan Duygusal İstismar Açısından İncelenmesi*, Elementary Education Online, 10(3), 1124- 1137.
- Taş, R. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Kişilerarası Yetkinlik Düzeylerinin Kendini Sabotaj Eğilimine Olan Etkisinin İncelenmesi* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi.
- Terzi, Ş. (2005). *Öznel İyi Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Terzi, Ş. (2006). *Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(26),77-86.

- Terzi, Ş. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarını ve Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 29(3), 1-11.
- Toplu, A.(2017). *Şiddete Maruz Kalan Ergen Öğrencilerin Psikolojik Sağlamlıkları İle Empati ve Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin Demografik Değişkenlerle Birlikte İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi.
- Tugay, Ö., Ünüvar, P., Çalışandemir, F. (2018). *Romantik İlişkilerde Algılanan İstismarın Yordayıcıları Olarak Temas Engelleri Ve Benlik Saygısı*, Journal of Human Sciences, 2(15), 707-716.
- Tunç, E. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Yaşadıkları İstismar İle İlişki Doyumu, Affetme Ve Kıskançlık Düzeylerinin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Türkoğlu, Z. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Sorun Çözme Becerileri İle Affedici Özellikleri*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Usta Yıldırım, E. (2018). *Hayatın Anlam Algısı ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyi Arasındaki İlişkinin Analizi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi.
- Yaşayanlar, E. (2018). *Evli ve Boşanmış Bireylerin Psikolojik Dayanıklılıklarının Karşılaştırılması*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar Ve Kendini Toparlama Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toparlama gücü arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla hazırlanan bir yüksek lisans tezidir. Bu kısımda kişisel bilgilerinize dair sorular yer almaktadır. Aşağıdaki sorulara içten ve samimi bir şekilde cevap vermeniz araştırma sonuçlarını daha değerli ve geçerli kılacaktır. Vereceğiniz bilgiler bilimsel bir çalışma için kullanılacak ve gizliliğiniz korunacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tevfik Yılmaz

Doğu Akdeniz Üniveristesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı Yüksek Lisans Öğrencisi

Yaş:

18-24

25-29

30 ve üstü

Cinsiyet:

Kadın

Erkek

İlişki Süresi: (İlişkiniz son 1 yıl içinde bitti ise, biten ilişkinizin toplam süresini yazınız).

() 1 aydan az

() 1-3 ay

() 3-6 ay

() 6 ay - 1 yıl

() 1-2 yıl

() 2-4 yıl

() 4-6 yıl

() 6 yıl ve daha fazla

Sınıf Düzeyi:

Hazırlık

1.

2.

3.

4.

Daha fazla ise belirtiniz:.....

Bölüm:

Eğitim Fakültesi ()

Sağlık Fakültesi ()

Mühendislik Fakültesi ()

İstismar Geçmişi:

Daha önce fiziksel, duygusal, cinsel bir istismar yaşadınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Medeni Haliniz:

Evli ()

Nişanlı ()

İlişkisi var ()

Anne Babanın Medeni Hali:

Evli- Birlikte ()

Evli ama ayrı yaşıyorlar ()

Evli ama işi dolayısıyla ayrı yaşıyorlar ()

Boşanmış ()

Anne- babadan biri hayatta değil ()

İkisi de hayatta değil ()

Diğer () (Lütfen Yazınız)

.....

Algıladığı Anne Baba Tutumu:

Aşırı Baskıcı (otoriter) aile tutumu ()

Aşırı Koruyucu aile tutumu ()

Demokratik Aile Tutumu ()

İzin Verici Aile Tutumu ()

Ek 2: Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği

Aşağıda romantik ilişki yaşadığınız kız / erkek arkadaşımızın size yönelik davranışlarına ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Lütfen kız / erkek arkadaşımızın size bu davranışları hangi sıklıkta yaptığını düşününüz. Maddede yer alan davranışa hiç maruz kalmıyorsanız “hiçbir zaman” seçeneğini işaretleyiniz. Maddedeki davranışa maruz kalıyorsanız, bunun sıklığını düşünerek “nadiren, bazen, sıklıkla ve çok sık” seçeneklerinden uygun olanı işaretleyiniz. Yanıtlarınız bilimsel bir araştırmada kullanılacak ve gizli tutulacaktır. Lütfen içten ve samimi olarak yanıt veriniz ve hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Katılımınız için çok teşekkür ederim.

MADDELER	HİÇBİRZAMAN	NADİREN	BAZEN	SIKLIKLA	ÇOK SIKLIKLA
1. Başkalarının yanında beni küçümser.	()	()	()	()	()
2. Aldığım kararları eleştirir.	()	()	()	()	()
3. Fiziksel özelliklerimle alay eder.	()	()	()	()	()
4. Bana hoşlanmadığım isimler (kilolu, kısa vb.) takar.	()	()	()	()	()
5. Bana tokat atar.	()	()	()	()	()
6. İstemediğim cinsel davranışlarda bulunmam için beni zorlar.	()	()	()	()	()

7. Çekici olmadığımı söyler.	()	()	()	()	()
8. İsteklerini yerine getirmemezsem ilişkiyi bitirmekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
9. Arkadaşlarımla sosyal etkinliklere katılmamdan rahatsız olur.	()	()	()	()	()
10. Görüşlerini kabul etmediğim zaman çok sinirler.	()	()	()	()	()
11. Herhangi bir nesneyle canımı acıtır.	()	()	()	()	()

12. Cinsel olarak yaşadıklarımızı aileme söylemekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
13. Başarılarımı takdir etmez.	()	()	()	()	()
14. Bana sevgi sözcükleri kullanmaktan kaçınır.	()	()	()	()	()
15. Bana küfreder.	()	()	()	()	()
16. Bana hakaret eder.	()	()	()	()	()
17. Beni şiddetle iter.	()	()	()	()	()
18. Ona bağlanmam için cinselliği bir araç olarak kullanır.	()	()	()	()	()
19. İsteklerini koşulsuz olarak kabul etmemi bekler.	()	()	()	()	()
20. İzin almadan özel eşyalarımı (çanta, günlük vb.) karıştırır.	()	()	()	()	()
21. Benim için en iyisini kendisinin bildiğini savunur.	()	()	()	()	()
22. Cinsel sınırlarıma saygı duymaz.	()	()	()	()	()
23. Yeteneklerimi küçümser.	()	()	()	()	()
24. Kapalı bir mekanda beni zorla alıkoyar.	()	()	()	()	()
25. Beni başkalarına şikâyet eder.	()	()	()	()	()
26. Onun onaylamadığı bir karar verdiğimde sinirlenir.	()	()	()	()	()

27. Beni yumruklar.	()	()	()	()	()
28. Rahatsız edici cinsel içerikli mesaj veya e-posta gönderir.	()	()	()	()	()
29. Bana bağıırır.	()	()	()	()	()
30. Beni dövmele tehdit eder.	()	()	()	()	()
31. Beni hemcinslerimle kıyaslar.	()	()	()	()	()
32. Bana emreder.	()	()	()	()	()
33. Beni şiddetli bir şekilde sarsar.	()	()	()	()	()
34. Gizlice özel görüntülerimizi kaydeder.	()	()	()	()	()
35. Fikirlerini kabul ettirmek için baskı kurar.	()	()	()	()	()
36. Sorunlarıma ilgi göstermez.	()	()	()	()	()
37. Bana kızdığıında sevgi göstermeyerek cezalandırır.	()	()	()	()	()

38. Kişisel planlarıma müdahale eder.	()	()	()	()	()
39. Beni cinsel bir obje gibi görür.	()	()	()	()	()
40. Bilgisayarımı veya kişisel iletişim araçlarımı (MSNfacebook-cep telefonu) kontrol eder.	()	()	()	()	()
41. Kendime ait sırlarım olmasına tahammül edemez.	()	()	()	()	()
42. Karşı cinsle arkadaşlık kurmamdan rahatsız olur.	()	()	()	()	()
43. Kendisinin olmadığı bir sosyal etkinliğe katılmamı sorun eder.	()	()	()	()	()
44. Boğazımı sıkır.	()	()	()	()	()
45. Kıyafet-saç veya makyajıma karışır.	()	()	()	()	()
46. Başarısızlıklarımı yüzüme vurur.	()	()	()	()	()
47. Arkadaşlarımla görüşmemi engeller.	()	()	()	()	()

48. Tüm serbest zamanlarımı onunla geçirmem için beni zorlar.	()	()	()	()	()
49. Silah veya bıçakla zarar vermeye kalkışır.	()	()	()	()	()
50. İstemediğim halde pornografik görüntüler izlememizi talep eder.	()	()	()	()	()
51. Hakkımda bildiklerini başkalarına söylemekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
52. Onsuz hiçbir şey yapamayacağımı söyler.	()	()	()	()	()
53. Bilgi yönünden beni küçümser.	()	()	()	()	()
54. Başkalarının yanında beni eleştirir.	()	()	()	()	()
55. Bana tehlikeli maddeler fırlatır.	()	()	()	()	()
56. İstemediğim halde cinsel bölgelerime dokunur.	()	()	()	()	()
57. Hoşlandığım etkinlikleri yapmaktan alıkoyar.	()	()	()	()	()
58. Ayrılırsam kendine zarar vereceğini söyler.	()	()	()	()	()
59. Arkadaş ortamında ben yokmuşum gibi davranır.	()	()	()	()	()
60. Beni yeterince takdir etmez.	()	()	()	()	()
61. Parmaklarımı veya kollarımı büker.	()	()	()	()	()
62. Özel görüntülerimizi beni tehdit etmek için kullanır.	()	()	()	()	()
63. Bana verdiği sözleri yerine getirmeye çalışmaz.	()	()	()	()	()
64. Beni aldatır.	()	()	()	()	()
65. Ailemi bana kötüler.	()	()	()	()	()
66. Arkadaşlarımı beğenmez.	()	()	()	()	()
67. Beni öldürmek ister gibi davranır.	()	()	()	()	()
68. Beni sevdiğini göstermez.	()	()	()	()	()
69. Bana yalan söyler.	()	()	()	()	()

70. Benim için önemli olan eşyalara zarar verir.	()	()	()	()	()
--	-----	-----	-----	-----	-----

Ek 3: Kendini Toparlama Gücü Ölçeği

KENDİNİ TOPARLAMA GÜCÜ ÖLÇEĞİ		
Yönerge: Lütfen aşağıdaki her bir ifadeyi okuyarak sağ taraftaki size uygun rakamı işaretleyiniz. No	Madde	Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum
☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Yaptığım planlara uyarım	1 2 3 4 5 6 7
1		
2	İşlerin bir şekilde üstesinden gelirim	1 2 3 4 5 6 7
3	Bir başkasından çok kendine güvenirim.	1 2 3 4 5 6 7
4	Bir şeye ilgili olmak benim için önemlidir	1 2 3 4 5 6 7
5	Gerektiğinde kendi başıma ayakta kalabilirim	1 2 3 4 5 6 7
6	Hayatta başardıklarımın gurur duyarım	1 2 3 4 5 6 7
7	Genellikle ileriye dönük düşünürüm	1 2 3 4 5 6 7
8	Kendimle barışık biriyim	1 2 3 4 5 6 7
9	Zaman içinde birçok şeyi yapabileceğimi düşünürüm	1 2 3 4 5 6 7
10	Kararlı biriyim	1 2 3 4 5 6 7
11	Olayların ayrıntılarını genellikle merak etmem	1 2 3 4 5 6 7
12	İşleri zamanında yaparım	1 2 3 4 5 6 7
13	Disiplinli biriyim	1 2 3 4 5 6 7
14	Birçok şeye ilgili biriyim	1 2 3 4 5 6 7
15	Çoğu zaman gülecek bir şey bulurum	1 2 3 4 5 6 7
16	Zor durumlarda, kendime olan güvenim bana güç verir	1 2 3 4 5 6 7
17	Zor durumlarda insanların genellikle güvenebileceği biriyim	1 2 3 4 5 6 7
18	Genellikle bir duruma değişik açılardan bakabilirim	1 2 3 4 5 6 7
19	İstesemde istemesemde bazen yapmak istediğim/istemediğim şeylere kendimi ayarlarım	1 2 3 4 5 6 7
20	Hayatımın bir anlamı vardır	1 2 3 4 5 6 7

21	Hakkında bir şey yapamayacağım konulara takılıp kalmam	1 2 3 4 5 6 7
22	Zor bir durumdaysam genellikle bir çıkış yolu bulabilirim	1 2 3 4 5 6 7
23	Yapmak zorunda olduklarım için yeterli enerjiye sahibimdir	1 2 3 4 5 6 7
24	Beni istemeyen insanların olması benim için problem değildir	1 2 3 4 5 6 7

Ek 4: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Araştırmanın Adı: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar Ve Kendini Toparlama Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sevgili Katılımcı,

Sizi üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki istismar ve kendini toparlama gücü arasındaki ilişkinin araştırılacağı bir çalışmanın parçası olmaya davet ediyoruz. Araştırmada üniversite öğrencilerine bu değişkenlerin varlığını belirlemek için ölçekler ve yaş, cinsiyet, ilişkinin süresi, sınıfı, bölümü, istismar geçmişi, medeni hali, anne babasının medeni hali, algıladığı anne baba tutumu değişkenleri açısından kişisel bilgi formu kullanılacaktır. Bu araştırmaya katılımınız tamamıyla gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırma sorularının doğru bir şekilde sonuçlandırılması için ölçeklere vereceğiniz samimi yanıtlar büyük önem taşımaktadır. Cevaplandırma işlemi yaklaşık 10-15 dakika sürecektir. Ölçekleri kendi bilgi, tecrübe, duygu ve düşüncelerinize göre doldurmanız istenmektedir. Gerek görürseniz iletişim numarası ile araştırmacılara ulaşabilirsiniz. Herhangi bir sebepten ötürü cevap vermek istemediğiniz bir soru varsa boş bırakabilirsiniz. Ancak bu araştırma vereceğiniz tam yanıtlarla daha değerli olacaktır. Çalışmaya katılımınız hakkında kimseye bilgi verilmeyecektir. Yanıtlarınız kimseye paylaşılmayacaktır. Elde edilen bulgular araştırma amacıyla kullanılacaktır. Toplanan veriler araştırmacılar tarafından düzenlenecek ve analiz edilecektir. Katıldığınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacılar:

1-Doç. Doç. Dr. Sibel DİNÇYÜREK

Öğretim Görevlisi

Eğitim Bilimleri Bölümü

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Eğitim Fakültesi

Doğu Akdeniz Üniversitesi

LÜTFEN İŞARETLEYİNİZ

Yukarıda adı geçen çalışma ile ilgili bilgilendirme yapıldığını detaylarını, amacını anladığımı ve gerekli soruları yönelttiğimi onaylıyorum.

Bu projeye katılımımın tamamen gönüllülüğe dayalı olduğunu ve istediğim zaman herhangi bir neden göstermeden ayrılacağımı biliyorum.

Tüm cevaplarımın veri analizinde isimsiz ve gizli tutulacağını biliyorum.

Araştırmacının bana ait isimsiz ve gizli belgelere ulaşma/kullanma iznini veriyorum.

Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı Adı-Soyadı-İmza:

Tarih

Ek 5: Etik Kurul Onay Formu

 <p>Doğu Akdeniz Üniversitesi "Erdem, Bilgi, Gelişim"</p>	<p>Eastern Mediterranean University "Virtue, Knowledge, Advancement"</p>	<p>99628, Gazimağusa, KUZEY KIBRIS / Famagusta, North Cyprus, via Mersin-10 TURKEY Tel: (+90) 392 630 1995 Faks/Fax: (+90) 392 630 2919 E-mail: bayek@emu.edu.tr</p>
---	---	--

Etik Kurulu / Ethics Committee

Sayı: ETK00-2018-0279

31.10.2018

Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.

Sayın Tevfik Yılmaz

Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **15.10.2018** tarih ve **2018/60-28** sayılı kararı doğrultusunda "**Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerindeki İstismar Ve Kendini Toparlama Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" adlı çalışmanız, Doç. Dr. Sibel Dinçyürek'in danışmanlığında araştırmanız Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.

Bilginize rica ederim.

Doç. Dr. Şükrü TÜZMEN
Etik Kurulu Başkanı

ŞT/ba.

www.emu.edu.tr

Ek 6: Özgeçmiş
TEVFİK YILMAZ

📍 Gazimağusa / K.K.T.C
☎ 0533 845 15 48
✉tevfik-
yilmaz@hotmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyet : Erkek

Doğum Tarihi : 01/01/1992

Medeni Durum : Bekar

Uyruk : T.C

EĞİTİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans : Doğu Akdeniz Üniversitesi / Rehberlik Psikolojik Danışmanlık
(Tezli)
09/2017-09/2019

Üniversite : Doğu Akdeniz Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
09/2013-06/2017

Lise: Samandağ Lisesi
09/2006-06/2010
